

Latinske vadbe

za

tretji gimnazijski razred.

Sestavil

dr. L. Požar,

c. kr. gimn. profesor.

Cena mehko vezani knjigi 1 K 60 h, trdo vezani 2 K

V Ljubljani.

Natisnila in založila Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg.

1896.

Skladnost.

Congruentia.

1.

Slovnice § 191. in 192.

1. Pri Helvečanih je bil najplemenitejši in najbogatejši Orgetorig. 2. Mi ljubimo učenje, vam ugaja poljedelstvo. 3. Nič ni Bogu skrito. 4. Modri prezirajo veselice bedakov. 5. Kedaj pride oni «jutri», na katerega vse odlašas? 6. A je kratek ali dolg. 7. Živeti je izobraženemu človeku misliti. 8. Čudovito je, kaj (= koliko) (da) zmore duh človeški. 9. Tudi brez bogastva se živi jako ugodno. 10. Najsrditejše se je bojevalo pri Termopilah in Salamini, kjer je prišlo tákoj do pestenja (§ 191. c. op.). 11. Denar je posredovalec mnogih zabav. 12. Zvest spomin je govorniku (*gen.*) najboljši spremljevalec in pomočnik. 13. Atene so bile izumiteljice vseh umetnostij. 14. Lev je kralj četveronogih živalij, orel kralj ptic. 15. Orožje rimsko je bilo skoro na vsem svetu zmagovito. 16. Duša (*animus*) človeška je, kakor pravi Salustij, voditeljica in vladalka življenja.

2.

Slovnice § 193.

1. Alba Longa je bila 300 let glavno mesto Latincev. 2. Največja pravica je često največja krivica. 3. Nihče se moder ne narodi, temveč postane. 4. Zaradi viteških činov je postal Herkul nesmrten. 5. Krepost ostaja vedno čista in nepokvarjena. 6. Srečni niso tisti, kateri se drugim zdé srečni, nego kateri (se zde) samim sebi. 7. V težavnih okoliščinah se izkaži (*appāvēre*) pogumnega in srčnega! 8. Glasba se je od nekaterih nazvala kraljica umetnostij. 9. Ciceron je bil, razkrivši zaroto Katilinovo, nazvan oče domovine. 10. O prijateljstvu je pisal Ciceron v tisti knjigi, ki ima naslov Lelij. 11. Leta 60. pr. Kr. r. so v

Rimu izvolili Bibula in Cezarja za konzula (*pass.*). 12. Katilino je senat razglasil kot sovražnika domovine (*pass.*). 13. Mnogi veljajo za poštenjake, ne da bi bili (= ki niso). 14. Kot najboljši prijatelji se (morajo) smatrati tisti, katere smo v nesreči zveste spoznali (*pass.*).

3.

Slovnice § 194., 195. in 196.

1. Grešiti je človeško, odpuščati božansko. 2. Od svojih sodržavljanov spoštovan in ljubljen biti, je častno. 3. Znano je, da je vadba vseh stvari učiteljica. 4. Med vsemi tekočinami je voda najpotrebnejša. 5. Po bitki pri Kanah nikogar ni bilo v Rimu, ki ne (*quīn*) bi bil trepetal (*cōni. imperf.*). 6. V bitki pri Trazimenskem jezeru je bilo pobitih 15.000 Rimljanov. 7. Orgetorig je občini prigovarjal, da naj bi se izselili z vsemi četami (iz) svojega ozemlja (*abl.*). 8. Kadem je bil z dvema bratoma vred od očeta poslan iskat (= da bi iskal) si izgubljene sestre Evrope. 9. Senat in narod rimski je sklenil, da naj bi se Kartazanom napovedala vojna. 10. Z jedjo in pijačo se preženeta lakota in žeja. 11. Po zmagi, katero je bil zadobil Temistoklej nad Kserksom, se niso osvobodile samo Atene, nego vsa Grecija. 12. Aleksander Veliki je osvojil mesto Perzepolo, v katerem je bilo nakopičeno zlato in srebro. 13. Niti bogastvo, niti čast, niti slava ne stori človeka resnično srečnega. 14. Atik je dobil bolezen, katero so v začetku i sam i zdravniki prezirali.

4.

Slovnice § 197.

1. Ko sta bila Datid in Artafern osvojila Eretrijo, odvedeni so bili meščani in neizmeren plen v Azijo. 2. Gnej in Publij Scipijon sta bila v istem letu v Hispaniji pobita. 3. Mati in soproga Darejeva sta bili od Macedoncev ujeti. 4. Znani sta poštenost in pravičnost Aristidova. 5. Lepota, bogastvo in moč telesna so minljive (stvari), no izborne kreposti duha so nesmrtni. 6. Antonij in Kleopatra sta bila leta 31. pr. Kr. r. od Oktavijana premagana ter sta umrla istega leta. 7. Konzul Metél je poslal štiri kohorte in Anija kot poveljnika mesta v Lepto (*pass.*). 8. Helvečani so vsa mesta, vse vasi in vsa poslopja zažgali (*pass.*).

9. Trazibúl in njega osamljenost sta se sprva od tridesetih nasilnikov prezirala. 10. Temistoklej je izpodbujal pred bitko pri Salamini Atence s temi besedami: «Vi, vaše žene in vasi otroci boste trpeli bedno robstvo, če se ne boste hrabro borili» (*fut. exact.*). 11. Jaz in vsi domoljubi te sovražimo, o Katilina; zakaj tebi so bili vedno ljubi poboji, notranje vojne, ropanje (*plūr.*) in domač prepir. 12. Jaz in ti in vsi dobri državljani ljubimo to svojo domovino. 13. (S) čudovitim hrepenenjem me navdaja mesto, mojci in ti, prijatelj, (še prav) posebno. 14. Ali sem se jaz ali ti zmotil. 15. Niti jaz, niti ti, niti drug pameten človek ne bode hvalil domačih vojen.

5.

Slovnice § 198. in 199.

O pravem prijateljstvu.

Velika moč je v prijateljstvu; to (prijateljstvo) gojite, o mladenci, že v mladosti, katero smatrajo vsi za sklepanje (*gerundiv.*) prijateljstev za najprikladnejšo. Često so ohranili prijatelji in prijateljice, ki so bili v zgodnji mladosti sklenili prijateljstvo, to do konca življenja. Toda ni vsako prijateljstvo pravo, in mnogi, kateri se zde prijatelji, se morajo bolje (*rēctius*) prilizovalci ali lažniki nego prijatelji imenovati. Kaj pa je prijateljstvo? Prijateljstvo je soglasje in skupnost namenov in volje (*plūr.*). Isto torej hoteti in istega ne hoteti, to je šele pravo prijateljstvo. To je šele pravi prijatelj, ki graja naše napake. To je pravi prijatelj, ki ga zvestega in zanesljivega spoznaš (*pass.*) ne le v sreči, ampak tudi v nesreči. Kar je pa med dobrimi prijateljstvo, to je med hudobneži strankarstvo. — V Sirakuzah, ki so bile glavno mesto sicilsko, sta bila v starih časih bajè dva prijatelja, katerih izredna zvestoba je ganila celo onega krutega nasilnika Dionizija tako, da je prizanesel njiju življenju. To sta bila Damon in Fintija, katerih imeni sta se sporočili spominu.

6.

Slovnice § 200., 201. in 202.

1. Cezar je bil mož velike previdnosti in hrabrosti. 2. Z zmago pri Maratonu in Salamini so si Atenci pridobili pri vseh narodih veliko slavo. 3. Po slavni bitki maratonski so podelili

sodržavljani zmagalcu Miltijadu sicer majhno, toda častno darilo. 4. Brata Mark in Kvint Ciceron sta bila celo (*per*) življenje (velika) prijatelja (*superl.*). 5. (Izmed) dveh hčeri (nōm.) kralja Ariovista je bila jedna na begu umorjena, druga ujeta. 6. Mesto atensko je kralj Kserks upepelil (*pass.*). 7. Po zmagi nad Kartazani in Korinčani so bile Rimljanom odprte vse dežele in vsa morja. 8. Pravijo, da se je Katon šele v starosti učil grške književnosti (*acc.*). 9. Decij Mus je planil sredi med sovražnike. 10. (V) začetku pomladi se ptice vračajo v naše kraje, koncem poletja zopet odletavajo. 11. Aleksander se je izpostavil največjim nevarnostim često ne le prvi, nego tudi sam. 12. Atenci so Alcibijada v odsotnosti zatožili, ker se ga niso upali v prisotnosti zatožiti. 13. Kdor je za svojih živih dnij delal le dobro, tistemu se tudi po smrti ničesar ne bode bati. 14. Vselej, kedar je pretila državi nevarnost, zbral se je senat v najobilnejšem (številu). 15. Pametni človek ne bode grešil vedoma; tistemu pa, ki je nevedoma grešil, bodemo radi odpustili. 16. Remu se je prvemu prikazalo znamenje, (namreč) šest jastrebov.

7.

Slovnice § 203.

1. Enij, slavni pesnik rimski, je prenašal dve bremeni, ki se smatrata za najtežji, (namreč) ubošvo in starost, tako, da se je zdelo, da se jih (*abl.*) raduje. 2. (Iz) zgodovine (*abl.*), oznañevalke preteklosti, spoznavamo, (po) kakih (*abl.*) sredstvih (da) je Rim vzrastel. 3. Pohlep in jeza, najhujša svetovalca, sta že mnoge zvodila v krvice. 4. (V) človeškem srcu (*plūr.*) prebiva sramožljivost, krotiteljica strastij. 5. Veje, mesto, katero je vojevalo mnoge vojne z Rimljani, je Kamil razdejal (*pass.*). 6. Hanibala je premagal Scipijon pri Zami (*pass.*), poprej neznatnem kraju v Numidiji. 7. Sántoni niso daleč od Toložanov, občine, ki je že v rimski pokrajini. 8. Sirakuze, največje in najlepše mesto sicilsko, je osvojil Marcéel, preslavni vojskovodja rimski, leta 212. pr. Kr. r. (*pass.*). 9. Modrijan (*appositiō*) Sokrat je prvi poklical filozofijo iz neba na zemljo. 10. Rimljani so mnogo let vojno vojevali s Falisčani, mogočnim rodом italiskim.

O Scitih.

Neizmeren del severovzhodne Evrope in sosednje Azije so zavzemali v starih časih narodi, ki jih imenujejo pisatelji s skupnim imenom Scite (*pass.*). To so bili rodovi, katerih divja hrabrost (= hrabrost in divjost) je bila znana. Polja niso obdelavali, nego skitajoč se po pustinjah pasli živino in dróbnico. Hrana sta jim (*gen.*) bila mleko in med. Razven živalskih kož niso imeli odela, niti se jim niso zdela potrebna volna in oblačila. Potujoče (*ambulāre*) hiše so jim (*gen.*) bili vozovi, na katerih so imeli naložene tudi svoje žene in otroke; zato imenuje Herodot Scite *ἀμαξόβιοι* (*pass.*). Naponi in vojne so bile Scitom najprijetnejša zabava, a puščice najnavadnejše njih orožje; znanosti in umetnosti pa so jim bile neznane, dà celò zoprne. Zakaj niti modri Anaharzij, niti kralj Scil nista mogla k njim vvesti grških šeg in grških znanostij.

Tako so ostali Scitje skoro v vseh vojnah nepremagani. Cir, slavni ustanovitelj kraljestva perzijskega, je z vojsko napadel jeden scitski rod, čegar kraljica je bila Tomira, toda izvabljen v sotesko, je bil kralj sam z 200.000 vojaki ubit. Leta 513. pr. Kr. r. je šel tudi kralj Darej, naredivši most preko reke Histra, z vojsko nad Scite in njih kralja Jancira, pa je, izgubivši 80.000 vojakov, pobegnul brez uspeha v Azijo nazaj. Pozneje se je tudi Mitridat Véliki, kralj pontski, z njimi vojskoval ter jih s Tavriškega Kerzoneza pregnal. (Za) cesarja Trajana so se tudi Rimljani s Sciti seznanili. Tedaj je pa izginilo njih imé in se umaknilo imenu Sarmatov.

Bitka pri Maratonu.

Ko so bili Perzijani (pod) vodstvom Datida in Artaferna in Hipije, pregnanega nasilnika atenskega, pristali z brodovjem k Atiki in odvedli vojsko na poljano Maratonsko, so izvolili Atenci brzo deset poveljnikov. Med temi je Miltijad, mož, ki je bil vojaštvu (*gen.*) izredno vešč, ostalim tovarišem prigovarjal, da naj bi takoj izvedli čete proti sovražniku in postavili tabor. Temu drz-nemu predlogu je pritrnilo pet poveljnikov, med njimi tudi Aristid,

mož jako previdne nravi, ostalih pet pa se ni skladalo (z njim). Tedaj je izkusil Miltijad pridobiti za svoje mnenje polemarha Kalimaha, ki je imel pravico (= pri katerem je bila pravica) odločitve, ter mu je med drugim rekel tako: »Če zmagamo (*fut. exāct.*), postane (*fut.*) mesto naše najveljavnejše (= prvo) med vsemi grškimi mesti. Z božjo pomočjo se more zgoditi, da odidemo (iz boja) kot zmagalci. In tako je sedaj zavisna vsa nada svobode in slave od (*ex*) tebe jedinega.» In (*res*) je zmagalo mnenje Miltijadovo, in njemu, kot znatelju bojnega načina perzijskega, so po vzgledu Aristidovem odstopili vsi ostali poveljniki vrhovno poveljstvo svojih dnij.

10.

Nadaljevanje.

Izsedši torej iz mesta, se je utaborilo deset tisoč težko oboroženih Atencev ob vznožju gore Brilesa, da bi lažje navzdol tekoč (*dēcursus, abl.*) predrl bojni red sovražnikov. Tisti dan sicer se bitka še ni začela, vendar pa je Atencem narastel pogum, ko jim je prišlo še 1000 Platejcev (*na*) pomoč (*dat.*). To je namreč ona majhna, a jako slavna občina grška, ki je vsak čas bolj skrbela (*za*) občno grško svobodo (*dat.*) nego za svojo blaginjo. Drugi dan je Datid, zanašajoč se (*na*) svojih 100.000 pešcev in 10.000 konjenikov (*abl.*), privedel svojo vojsko v bojni red, želeč udariti se, predno bi prišli Atencem Sparčani na pomoč. Sedaj je postavil tudi Miltijad svoj bojni red in dal znamenje (*za*) napad (*gen.*). Takoj je planila z izredno hrabrostjo in čudovito telesno silo cela atiška bojna črta z gore (navzdol) in udarila na barbarce; ti so sprva ostrmeli ter se smejali, kmalu pa občutili, s kakimi možmi (*da*) se jim je boriti (*cōni. imperf.*). V kratkem času je mala peščica Atencev zapodila desetkrat večje število barbarcev v beg in jih prestrašila tako, da niso hiteli v tabor nego na ladje (*cōni. imperf.*).

11.

Nadaljevanje in konec.

Tedaj pa se je vnel ob brodovju nov boj, v katerem je hrabro boreč se padel polemarh Kalimah in je bilo zajetih sedem perzijskih ladij in jako bogat tabor. Z ostalimi ladjami sta odplula

Datid in Artafern in njih premagane čete. 6400 barbarcev je padlo v bitki, Atencev in Platejcev pa je bilo ubitih 192. Padel je baje tudi Hipija, povzročitelj te vojne, ter tako pretrpel kazen svojega izdajstva. Med posameznimi bojevniki, ki so se s hrabrostjo posebno odlikovali, se od pisateljev poveljučujeta tudi mladi Temistoklej, jeden izmed desetih poveljnikov, in neki Cinegír, vojak atenski. Prvi se je že v tej bitki izkazal (*appārēre*) moža izredne poveljniške sposobnosti, drugi pa je, ko je bil bežeče sovražnike do brodovja prignal, natovorjeno ladjo držal z desnico ter je ni izpustil poprej, da (*quam*) je izgubil roko (*cōni. imperf.*). (Ko) se (mu) je odsekala desnica, pograbil je ladjo z levico, in ko je izgubil še to, zadržaval ladjo z zobmi ter se bojeval kakor besna zver. — To je torej ona bitka, katere slava se je po pravici raznesla med vse narode. Tistega dne zvečer so prišli Sparčani, ki so bili takoj po ščipu odpotovali z doma, prepozno seveda, ter so se vrnili, ogledavši poljano Maratonsko z zmagalnim znamenjem, ne brez sramote in zavisti domov.

O porabi sklonov.

Akuzativ.

12.

Slovnice § 207. 1.

1. Nobeden Tebljan se ni mogel jednačiti z Epaminondo (v) zgovornosti (*abl.*). 2. Nihče izmed Grkov, ki so se s Trojanci bojevali, ni dosegal Uliksa (v) premetenosti (*abl.*). 3. Ako mi drugim pomagamo, pomagalo se bode i nam. 4. Kaj nam pomagajo besede, če besed ne sledé dela. 5. Domoljub ne beži pred nobeno nevarnostjo za blaginjo svoje domovine. 6. Ogibljite se hudobnosti, sledite krepost, in prava slava vam ne uide (*fut.*). 7. Rokam sovražnikov je Cezar često ubežal, bodalom svojih someščanov ni mogel ubežati. 8. Smrti uide, kdor jo prezira; strahljivca (pa) doide. 9. Ko je bil Katilini pošel ves denar, začel je snovati zaroto. 10. Ubožec se ne (sme) imenovati tisti, kateremu mnogo manjka, temveč tisti, ki mnogo želi. 11. Aleksander Veliki je kot mož (željno) sledil (*sectāri*) razkosne pojedine. 12. Modrijan

se ne ravna po hudobnežih. 13. Dobre (ljudi) (moramo) ne le hvaliti, temveč se tudi po njih ravnati. 14. Hektorju je upadlo srce, ko mu je bil Ahil za petami. 15. Tudi v največjih nesrečah ne izgublajte poguma! 16. Tristo Sparčanov je pri Termopilah ugodilo svetim zakonom domovinskim.

13.

Slovnice § 207. 1. Op. 1. in 2; 2.

1. Sokrat ni hotel iz ječe ubežati, akoravno je mogel. 2. Tisafern se je kralju perzijskemu izneveril ter začel podpirati Lacedemonce. 3. Miltijad se je hotel maščevati nad otoki, ki so bili od Atencev prestopili k Perzijanom. 4. Prekrotki (*superl.*) psi se laskajo tudi tatovom. 5. Ko je bil Aleksander Tebljane premagal, je njih mesto porušil do tal. 6. Karkoli delaš, delaj previdno in glej na konec. 7. Česar ni v zapiskih, za tisto se pretor ne briga. 8. Ciceronu so vsi dobri državljani čestitali zaradi vrnitve njegove iz pregnanstva. 9. Atenci so čakali v veliki stiski zaman pomoči od Sparčanov. 10. Pravi učenjak ne hrepeni niti po častnih službah niti po slavi. 11. Cezar je maščeval krivice, katere so bili Helvečani prizadejali rimskemu narodu. 12. Taisti se ni maščeval nikdar nad svojimi nasprotniki. 13. Vsi se nadejamo miru. 14. Kar pristaja dečkom, često ne pristaja možem. 15. Nikomu se ne spodobi usmiljenost bolj nego knezu. 16. Komu je neznano (*verb. impers.*), da mnogi skrbé bolj za črede svoje nego za prijatelje. 17. Mnoge stvari so bile starodavnikom neznane (*verb. impers.*), ki sedaj niti prostemu narodu niso neznane (*verb. impers.*).

14.

Slovnice § 208. a. Op.

1. Darej je pred bitko pri Gavgamelah hodil okoli vojaških vrst, da bi njih pogum (*plür.*) z velikimi darovi izpodbudil na hrabrost. 2. Pomaknivši se od Avksima je hitel Cezar skozi ves Picenski okraj. 3. Od vsakoletnih poplav Nila, ki teče po sredi (*medius*, 3) Egipta, postaja dežela jako rodovitna. 4. Scitje niso imeli stalnih selišč, nego so bili vajeni potikati se preko gorà in gozdov. 5. Cezar je izvedel, da so Helvečani že tri oddelke svojih čet prepeljali čez reko Arar. 6. Ren teče mimo mnogih mest in

lepih poljan. 7. V morju so mnoge skaline, mimo katerih se vozijo mornarji le z veliko nevarnostjo. 8. Ako lete žerjavi čez morje, razvrste se v (*efficēre*) trivogelnik. 9. Govornik pravi včasih, da (hoče) nekatere stvari zamolčati, pa jih vendar imenuje. 10. Brodovje rimsko je plulo okoli Britanije (ter) potrdilo, da je otok. 11. Kserks je prepeljal čete svoje čez Helespont v Evropo, brodovje pa je plulo med tem ob traskem obrežju.

15.

Slovnice § 208. *b, c.*

1. Kedar je Grkom pretila velika nevarnost, obrnili so se do proročišča delfskega. 2. «Tistega se loti (*aggrēdi*), kar je pravično», tako nas opominja Katon, oni slavni Rimljan. 3. Cezar je sklenil s Pompejem in Krasom zavezo, ki je postala svobodi nevarna. 4. Ko je konzul Lentul nastopil službo, poklican je bil Ciceron nazaj v domovino. 5. Sula je prvi izmed vseh Rimljanov stopil oborožen v mesto. 6. Često hodi prevzetnost pred nesrečo. 7. Hrabrim vojakom se zdi krasno, storiti smrt pred očmi vojskovodje. 8. Ker Miltijad ni mogel plačati globe, je sklenil življenje v ječi. 9. Vojskovodji se spodobi hoditi pred vojsko, da ga vojaki pogumno sledé. 10. Dobremu državljanu pristaja, zakonom državnim ugajati ter se za občno blaginjo vsaki nevarnosti in celo pravični kazni podvreči. 11. Zgodaj je Temistoklej nastopil državno službo (*rēs pūblica*) in kmalu pokazal, (za) koliko (*abl.*) (da) zgovornost prekaša nesebičnost. 12. Med Tebljani sta se odlikovala daleko pred vsemi drugimi dva moža, Epaminonda in Pelopida. 13. Helvečani so ostale Galce prekašali (po) hrabrosti (*abl.*).

16.

Slovnice § 209.

1. Pitak pravi, da je brezumen oni, ki se smeje bolesi nesrečnikov. 2. Kdo se bode čudil tistim, ki vzdihujejo nad smrtjo otrok in prijateljev ter tarnajo, ko celo ptice in druge živali žalujejo in tožijo (*cōni.*) o smrti (*cāsus*) mladičev? 3. Aleksander Veliki je ob umoru Klitovem tako silno togoval, da je hotel (*cōni. imperf.*) tudi sam umreti. 4. Mnogi o smrti Julija Cezarja niso žalovali, temveč so drug drugemu čestitali zaradi pogibeli

nasilnikove. 5. Edučani so tožili o krivicah Helvečanov. 6. Kdo bi ne strmel o filozofu Teodoru, kateri ni trepetal, ko mu je kralj Lizimah s križem pretil? 7. Kakor žaluje ujeta ptica za izgubljeno svobodo, tako toži podjarmljen narod o svoji sužnosti. 8. Osel, z levjo kožo odet, se je smejal in rogal živalim, ki so se ga bale. 9. Sparčanke se navadno niso jokale za sinovi, ki so jih izgubile na (*in*) vojni.

17.

Slovnice § 210. in 211.

1. Verujem, da bomo po smrti živeli in sicer tako življenje, katero se sme jedino zvati življenje. 2. Hanibal je prisegel najsvetejšo prisego, da ne bode nikdar Rimljanom prijatelj. 3. O tem ne dvomim, da se vsakomu zdi veselje kratko, trpljenje (*pa*) dolgo. 4. Kraljica Tomira je vrgla Cirovo glavo v meh, napolnjen (*s*) človeško krvjo, ter rekla: «Napij se krvi, po kateri te je vedno žejalo!» 5. Katonovi govori diše po starinstvu. 6. Ta juha diši po popru in smrdi po dimu, ono pivo *pa* ima slaj po smoli. 7. Vsi ljudje po tem jedinem teže, da bi bili srečni. 8. Učenec naj odgovori le (*na*) to, kar ga je učitelj vprašal. 9. Človek se tega najbolj veseli, kar je dosegel z največjim naporom svojih močij.

18.

O Solonu.

Da se je Solon (*po*) modrosti in pravičnosti med vsemi vrstniki odlikoval, o tem nihče ne dvomi. Nikomu ni neznano (*verb. impers.*), da je bil on zakonodajec in celo (*nec nōn*) pesnik; a nihče (*neque quisquam*) ga tudi (*v*) domoljubju ni dosegal (*aequare*). Kot dokaz tega bodi naslednja pripovedka. Dolgo so bili namreč Atenci vojno vojevali z Megarci. Dasi so bili premagani, vendar so ob izgubi toliko državljanov tako žalovali, da so dali zakon in oklicali, naj nihče več te vojne ne svetuje (*imperf.*). Dá, celo s smrtjo so grozili tistemu, ki bi ta zakon prestopil. Tega ni mogel Solon prenašati, zato je storil ta sklep, da bi i kazni ušel i se maščeval nad Megarci. S takim pokrivalom pokrit in tako kričeč, da se je mogel po pravici smatrati blazen — na

to jedino je težil — je tekel po (*percurrere*) mestnih ulicah. Na trgu pa je obstal ter čital svojo pesen blizu (*fere*) te-le vsebine: «Ravnokar sem se povrnil s Salamine, kjer so se mi vsi smejali in rogali, češ ker se vojne bojimo (*imperf.*). Ali ne bodete nejevoljni zaradi tega? Sramujte se svoje brezbriznosti. Za svoje opravke se brigade vedno pridno ter tožite in tarnate o domačih nezdodah; za domovino pa, skupno mater (*parvns*) vseh državljanov, se nihče ne briga. Takega življenja ne morem dalje živeti. Bogovi, vi mi pomozite! Sedaj stopim (*fut.*) na ladjo ter odplovem na Salamino. Kdo me hoče slediti in z menoj ali otok osvojiti ali umreti?» Tedaj so tisti, ki so stali okoli njega, vzkliknili jednoglasno: «Mi vsi, o Solon, te bomo sledili!» Takoj so se prepeljali črez (*pervehī*) morje ter izvojevali otok.

19.

O Hanibalu.

Ko je bil Hanibal Sagunt izvojeval in ga porušil do tal, storil je predrzen sklep Italijo napasti (= da bi napadel). Vsi punski vojaki so se zgražali o nevarnih prepadih pirenejskih Alp. A Hanibal ni izgubil poguma, nego je šel, prepeljavši čete črez Ebro, tako hitro črez sedla najvišjih evropskih gorà, da ga nobeden (*neuter*) rimski konzul ni prehitel. Sploh se s Kartazani nihče ni (mogel) еднаčiti (v) hitrosti (*abl.*), (s) katero se je zlasti Hamilkar pred vsemi drugimi odlikoval. Kdo se torej ne čudi velikemu vojskovodji, ki je s težko obloženo vojsko nastopil taka pota, katera je bil preje komaj (kak) lahko opravljen pešec nastopil? Ko je prišel potem srečno v Italijo, sklenil je zavezo z Galci, ki so prežali na vsako priložnost, da bi se Rimljanom izneverili, in je v kratkem času hitel skozi vso Italijo ter bil slavne boje, o kakršnih še preje nihče ni bil slišal. Da, celò Rim bi bil oblegel in stopil na Kapitolij, ako bi ga bili sodržavljani podpirali (*pass.*). Toda ti so se bolj brigali za svoje opravke in niso vzeli na se bremen za državo. Zato je bil Hanibal leta 202. pr. Kr. r. prisiljen Italijo ostaviti. Tako zapušča (*dēficere*) sreča često tudi junake. Vendar pa je ohranil prisego, katero je bil kot deček prisegel očetu, in je šele z življenjem svojim izdihnil sovraštvo (do) rimskega naroda.

O nadarjenosti Temistoklejevi.

Temistoklej se je učil samo tistih umetelnostij, katere so rabile za vladanje države in ljudij (*gerundiv.*); zatorej so ga učitelji zlasti poučevali (*pass.*) v zgovornosti; na grško književnost je bil le toliko učen, kolikor se je tikala zgovornosti. Drugih svobodnih umetelnostij, na primer godbe, se ni hotel učiti, jako marljivo pa je pohajal borilnico. V pravoznanstvu ga ni nihče poučeval (*pass.*), ampak se je vedno bavil v sodiščih, tako da se (v) kratkem času ni brez njega obravnavala nobena važnejša stvar. Neznanja nekaterih umetelnostij pa nikomu ni prikrival, temveč je nekdam, zasmehovan kot neolikanec, odgovoril: «Če ne znam dobro svirati, pa umejem neznatno državo povzdigniti do slave in moči».

O spominu njegovem pa svedoči (= spomina dokaz [*specimen*] je) ta pripovedka. Nekdam je pristopil k njemu pesnik Simonid ter mu rekel: «Učil te bodem najkoristnejše umetelnosti, če mi obljubiš plačilo, katero bodem od tebe zahteval». Nato ga je vprašal Temistoklej za ime one umetelnosti, in Simonid mu je odgovoril: «Umetelnost spomina je, katere te (hočem) učiti; (in) če se té (*relāt.*) naučiš (*fut. exact.*), lahko bodeš pomnel vse, karkoli bodeš hotel». «Kako (= katero) plačilo torej zahtevaš od mene?» vpraša Temistoklej pesnika. In Simonid odgovori: «Prosim te jednega talenta». Nato (*ad quod*) (pravi) Temistoklej: «Jaz ti svojega mnenja o umetelnosti tvoji ne bodem prikrival; smatram jo kot povsem nepotrebno; zakaj kar hočem pomneti, to pomnim lahko (*posse*) tudi brez one umetelnosti. A če me hočeš učiti umetelnosti pozabljivosti, zahtevati moreš od mene dva talenta, in jaz ti ju bodem dal rad; kajti pozabiti često ne morem, kar (pozabiti) želim».

1. Cezar je terjal od Edučanov žita, katero so mu bili obljubili. 2. Novoizvoljenega konzula so v senatu rimskem najprvo vprašali za mnenje. 3. Kedarkoli je bil Katon starejši v senatu vprašan za mnenje, vselej je pristavil te-le besede: «Sicer pa

menim, da se (mora) Kartagina razdejeti». 4. Modrijan ne prosi Boga takih stvari, katerih bi se bal (*verēri, praes.*) prositi ljudi. 5. Stiskani od Perzijanov so prosili Atenci samo Lacedemonce pomoči. 6. Po prvi punski vojni so zahtevali Rimljani od Kartazanov ujetnike nazaj. 7. Scipijon, ki se nikdar ni poganjal za konzulat, je bil izvoljen dvakrat za konzula. 8. Kedarkoli so bili Grki v nevarnosti, so vprašali Apolona delfskega za svet. 9. Jedino tega te prosim, da poguma ne izgubiš. 10. Ko so zahtevali poslanci Darejevi od Sparčanov vode in prsti, vrgli so jih ti v vodnjak (*pass.*). 11. Atenci so hiteli (*petēre*) po bitki maratonski v Atene, da bi Perzijani mesta ne napadli.

22.

Slovnica § 213.

1. Katon je imenoval Sicilijo rejnico rimskega naroda. 2. Po pravici imenujemo vesoljni ta svet svetišče Božje. 3. «Srečen, kogar narede tuje nevarnosti previdnega». 4. Micipsa je Jugurto posinovil ter ga jednako s sinovoma postavil za dediča. 5. Ne le sreča sama je slepa, marveč največkrat tudi tiste oslepi, katere je osrečila (= objela, *amplecti*). 6. Narodni tribuni so Cezarja obvestili o vseh naklepih Pompejevih in senatovih. 7. Kastor in Poluk sta prva obvestila državljane rimske o zmagi (*pass.*). 8. Ko je bil v bitki poginil G. Flaminij, katerega so bili Rimljani izvolili za konzula, imenoval je senat Kv. Fabija Maksima za diktatorja. 9. Senat je proglasil Katilino in njega tovariše za sovražnike domovine. 10. Za najboljšo žaloigro Evripidovo čislamo ono, katero je naslovil Medejo. 11. Krepek in vzvišen duh čisla često ono za majhno, kar smatra večina za krasno in izvrstno. 12. Tebljani so smatrali Niobo za najsrečnejšo vseh mater; in *res (ac profectō)* bi se (morala) med najsrečnejše (žene) šteti, ko bi se ne bila pokazala (preveč) prevzetno (*compar.*). 13. Včasih spoznamo ljudi, katere smo imeli za najboljše prijatelje, za najnevarnejše sovražnike. 14. Atenci so si vzeli Miltijada, Cipselovega sina, za vodnika in odrinili na Kerzonez. 15. Bogataš Kalija je vzel Cimonovo sestro za ženo. 16. Ariovist je odgovoril Cezarju, da ga ne bode imel za prijatelja, temveč za sovražnika. 17. Krez je vprašal (*quaerere*) Solona, ali (*nōnne*) nima njega za najsrečnejšega.

23.

Slovnice § 214.

1. Aleksander Veliki je umrl 33 let star, potem ko je bil vladal 13 let. 2. Starodavniki poročajo, da so bile sulice Mace-doncev po 24 črevljev dolge. 3. Grki so Trojo oblegali 10 let; ravno toliko let je blodil Uliks po morju. 4. Hanibal je kot devetleten deček spremljal svojega očeta Hamilkarja v Hispanijo. 5. Celih (*per*) 24 let so se bojevali Rimljani (v) prvi punski vojni s Punci za (*dē*) gospodstvo. 6. Lakomniki so noč (*plūr.*) in dan (*plūr.*) od skrbij mučeni. 7. Mlajši nego 56 let je bil Cezar od brezbožnih zarotnikov umorjen. 8. 243 let so v Rimu vladali kralji, potem je bil Rim ljudovlada 480 let, naposled je postal Avgust cesar rimski ter je vladal 44 let. 9. Zidovje mesta Babi-lona je bilo 50 komolcev visoko (in) 32 črevljev široko. 10. Kleo-patrin tabor je bil za majhen prostor od Ptolomejevega tabora oddaljen.

24.

Slovnice § 215. in 216.

1. Jugurta je, ozirajoč se na mesto Rim, vzkliknil: «Oj kupljivega mesta, (ki) pogineš (*part. fut.*) kmalu (*mātūrē*), ako najdeš (*fut. exāct.*) kupca!» 2. O nesrečnega starca, ki v tako dolgem življenju še ni spoznal (*cōni.*), da se (ima) smrt zani-čevati! 3. O goljufive nade, o praznih prizadevanj smrtnikov! 4. Cesar Tiberij, težko prenašajoč prilizovanje Rimljanov, je baje vzkliknil: «Oj ljudij, pripravnih za sužnost!» 5. «Joj me nesrečnika! Kaj naj počnem? Kam naj se obrnem?» rotil je Adherbal rimski senat. 6. Nedolžni se prav nič ne brigajo za govoričenje množice. 7. Svebi ne žive mnogo (o) žitu (*abl.*), mar-več večjidel (o) mleku in mesu (*abl.*). 8. Postenjak nič ne krene s prave poti.

25.

O bitki pri Termopilah.

Kserks, sin Darejev, je sklenil maščevati očetov poraz pri Maratonu. Ko je bil tako pripravljaval več let vojno, je prepeljal leta 480. pr. Kr. r. silno vojsko čez Helespont, da bi Grecijo na-padel (*petēre*). Med vsemi Grki so se v onem času (po) bojni

slavi in velikodušnosti (*abl.*) najbolj odlikovali Atenci. Obveščeni o bližajoči se nevarnosti, tudi tedaj niso izgubili poguma, temveč so sklenili zavezo z Lacedemonci in ostalimi grškimi državami, katerim je primanjkovalo močij (za) odpor (*resistēre, gen. gerund.*). Najprvo so sicer zasedli tesalske Tempe; ko je bila pa večina Tesalcev in Beočanov, poslavši kralju prsti in vode (*abl. abs.*), prestopila k Perzijanom, so kmalu spoznali ta sklep za brezuspešen. Tedaj so storili drug sklep, da se postavijo (*cōni. imperf.*) Atenci, ki so na morju največ premogli, Perzijanom pri Artemiziju nasproti, Lacedemonci pa, ki so se pred ostalimi Grki odlikovali (s) kopneno vojsko, zasedejo (*cōni. imperf.*) Termopile. Tako je peljal Leonida, junški kralj lacedemonski, 300 Sparčanov, katere je sledilo okoli 6000 vojakov iz drugih grških držav, skozi Beocijo in prišel do Teb. Odtod je vzel 400 državljanov kot talnike s seboj, prišel v (*inire*) Termopile, sotesko med gorovjem Eto in Malijskim zalivom, ter se utaboril. Oba tabora sta bila okoli 3000 korakov narazen.

26.

Nadaljevanje.

Tukaj je pričakoval Leonida napada Perzijanov, pripravljen zmagati ali umreti. Kserks, obveščen o pičlem številu Grkov, je čakal (*commorārī*) pet dnij, nadejajoč se, da oni pobegnejo (*fut.*) pred silnimi četami, a našel je v njih junake, kakršnih doslej se ni bil spoznal. Grki namreč niso izgubili poguma, temveč so ostali ter se vpričo sovražnika vežbali v orožju ter si mazilili lase kakor za praznik. Kralj se je najprvo temu čudil (*in*) baje vzkliknil: «Oj prevzetnežev, kmalu bodo videli, v koliko nevarnost (da) so se podali!» Potem je poklical Demarata, pregnanega kralja lacedemonskega, katerega je čislal kot večšega svetovalca, ter ga je vprašal po vzroku tega početja (*rēs, plūr.*). Ta je pa odgovoril: «Ti-le, katerim se sicer smeješ, bodo storili, česar so se od prednikov svojih naučili; bili bodo za sotesko najsrditejšo bitko. Z njimi se (v) hrabrosti (*abl.*) nihče ne more skušati». Tedaj začne Kserks bitko. Cela (*per*) dva dni pošilja zaman čete svoje v gotovo smrt. Potem veli napasti Grke tudi onim 10.000 vojakom, katere so Perzijani imenovali nesmrtnike in jih smatrali za najhrabrejše. A tudi ti so bili sramotno odbiti.

Nadaljevanje in konec.

Naposled je pomagal Kserksu neki Efijalt, čegar ime ostane (*fut.*) med narodi vedno prokleta, ter mu pokaže (*docēre*) skrito stezo, (po) kateri (*abl.*) bi mogli Perzijani Grke obiti, ter se ponudi za kažipota. Kralj je posluhnil njegovemu svetu (in) poslal vojsko, katera je ponoči višino prekoračila. Fočani, katere je bil postavil Leonida na gori za stražnike, so tedaj spali. Spoznavši položaj (*rēs, plūr.*) se jih je večina umaknila vrh gore, drugi pa so brzo obvestili Leonido o prihodu sovražnikov. Ta niti sedaj ni bežal pred gotovo smrtjo, tudi ni tovarišem prikrival nevarnosti, temveč je, odposlavši druge domov, Tespičane in Tebljane pridržal ter planil sredi sovražnikov. Nikomu ni neznano (*fallēre*), kakšen (da) je bil konec tega boja. Lacedemonci s kraljem svojim in drugimi tovariši so se izkazali junake in vsi storili smrt za domovino. Vesoljna Grecija je žalovala o njih usodi, sodržavljani so jim postavili časten spomenik, pesniki so jih opevali, zgodopisci (pa) izročili vsem narodom njih spomin.

O bitki pri Salamini.

Isti dan, ko je bil Leonida pri Termopilah padel, bojevali so se Grki tudi z mornarico barbarsko pri Artemiziju. Dasi niso premagali silnega brodovja, vendar so, podpirani tudi po viharju, spoznali, da se morejo jednačiti z barbarci, (po) hrabrosti (*abl.*) pa (da) jih celo prekašajo (*praecellēre, praestāre*). Da bi pa sovražniki ne objadrali Evbeje ter (*nēve*) njih (*sē*) obkrožili, odpluli (*discēdēre*) so (po) neodločeni bitki (*abl.*) od Artemizija ter usidrali brodovje v zalivu Salaminskem. Atenci so bili, sledeči nasvet Temistoklejev, žene in otroke z dragocenostmi (vred) znosili na ladje ter odpeljali na Salamino in sosednje otoke. Kserks je pa hitel skozi Beocijo ter šel na (*petēre*) Atene. Le malo starcev in svečnikov je našel v gradu. Te pomorivši je mesto in svetišča osvojil ter porušil do tal. Silni plamen se je dvigal do (*petēre, imperf.*) neba in zadajal grškim pomorsčakom velik strah.

Kmalu so se razlile nebrojne čete, okrutnost dihteč, po vsej Atiki. Tedaj so začeli Atenci tarnati o svetiščih bogov in o grobovih očetov, tedaj jokati o žalostni usodi domovine, Peloponežani pa trepetati pred bližajočo se nevarnostjo. Sedaj so svetovali nekateri poveljniki, zlasti Korinčan Ademant, kateremu so pomagali tudi Sparčani, da bi se kar najhitreje umaknili v Korintski zaliv in branili medmorje, kjer je gradila pehota peloponeška noč in dan 5000 črevljev dolg zid; drugi pa so prigovarjali, da bi hiteli (*petěre*) vsak v svojo domovino.

29.

Nadaljevanje.

Dočim se torej Peloponežani hočejo raziti (*digrědi*), izkazal se je Temistoklej izmed vseh Grkov najprevidnejšega in najpogumnejšega. Poučil je načelnike grških držav, kako poguben (da) bi bil razhod vesoljni Greciji. Evribijada, ki je imel vrhovno poveljstvo, je pa, kažoč na 200 atenskih ladij, ogovoril tako: «Glej je naše domovine! S temi ladjami spodobi se nam Grecijo rešiti, in rešili jo bomo, ako nam bode te vi pomagali (*pass.*). Zatorej se izkaži ti, Evribijad, vrlega moža ter ostani i sam i pridrži tudi druge! Če tega (*relāt.*) ne storiš (*fut. exāct.*), odplovejo (*fut.*) Atenci s svojimi ladjami v Italijo ter ustanove (*fut.*) tam nove Atene».

Sedaj sklenejo Peloponežani ostati in bitko začeti, kar nastane močan potres morja in zemlje. Vsi ga smatrajo za dobro znamenje misleči, da vstajajo i slavni heroji iz grobov in hité bednim vnukom (na) pomoč (*dat.*). Tedaj molijo bogove ter jih prosijo pomoči. Ko so pa drugi dan slišali, da (izkušajo) Perzijani napasti Peloponez, sklenili so pomorščaki peloponeški zopet pobegniti in sklepa svojega tudi Temistokleju niso prikri-vali. Tedaj je poslal ta Sirína, ki ga je čislal za najzvestejšega suznja svojega, po noči h Kserksu. Sluga je pri kralju govoril tako: «Temistoklej, vojskovodja atenski, me je poslal, da te obvestim o razhodu Grkov, ki so sklenili pogibeli ubežati. Ako jih takoj napadeš (*fut.*), maščeval se bodeš v kratkem nad vsemi ter uničil vse skupaj. Ako jih bodeš pa posamezne zasledoval, bodeš mnogo mesecev vojeval, in se bodo morali tvoji vojaki podvreči mnogim naporom».

30.

Nadaljevanje in konec.

Kserks, ki je imel ta nasvet Temistoklejev za resničen, je Grke že tisto noč objadral. Tedaj so bili Peloponežani drugi dan prisiljeni bojevati se proti svoji volji. In tako se je bila ona slavna pomorska bitka pri Salamini, kjer so se združeni Grki izkušali v hrabrosti z junaki maratonskimi (= s hrabrostjo junakov maratonskih). Ko je bil pa boj dolgo neodločen, začeli so se Jonci, sledeči svet Temistoklejev, izneverjati Perzijanom. Sovražniki, že preje zmedeni, so odšli ozirajoč se po begu iz bitke. Mnogo njihovih ladij se je potopilo, še več ujelo. Tudi Artemizija, kraljica karska, ki je sledila kraljevo brodovje, je komaj ubežala pogibeli. Ta pobeda je silno prestrašila Kserksa (*pass.*), ki je ves tisti čas, sedeč na srebrnem prestolu, z morskega obrežja pazil (na) bitko. Dasi pa je bil bitko izgubil, vendar je imel še tolike čete, da bi bil mogel (*ind. perf.*) tudi s temi ostanki Grke zatreti. Tedaj je Temistoklej rešil Grecijo drugič s svojo zvitostjo, ker je Kserksa obvestil, da se dela na to, naj se podere (*cōni. imperf.*) most, katerega je bil zgradil čez Helespont. Tako se je kralj kar najhitreje vrnil v Azijo, zapustivši v Greciji 300.000 vojakov, katerim je bil postavil Mardonija na čelo.

Dativ.

31.

Slovnice § 218.

1. Sebi zapovedovati je največje zapovedovanje. 2. Sreča daje mnogim preveč, dovolj nikomur. 3. Prijatelji često pišejo odsotnim prijateljem. 4. Dobrim možem prijati, hudobnim ne prijati, je prava čast. 5. Kdor hoče, da ljudje njemu koristijo, tisti naj tudi ljudem ne škoduje. 6. Ne koristi (*expedire*) toisto onim, ki imajo (*tenere*) vlado, in množici. 7. Rimljanom so se pokoravali narodi skoro vsega zemeljskega kroga. 8. Po Aleksandrovi smrti je pripadel (*cedere*) Egipt Ptolomeju. 9. Parmenijon je svaril Aleksandra, naj bi ne zaupal zdravniku Filipu svojega zdravja. 10. Kar nočeš, da se tebi zgodi, drugemu ne stori! 11. Lažnivemu človeku navadno ne verujemo, niti (če)

resnico govori (*part.*). 12. Človeku, kateri o svoji usodi obupava, (izkušamo) zaman pomagati (*subvenire*). 13. Kdor v sebe zaupa, bodi drugim (*gen.*) vodnik.

32.

Slovnice § 219.

1. Ne srdi se nikdar tako zelo na svoje sovražnike, da škodiš domovini! 2. Večina rimskih pesnikov in govornikov se je pečala tudi z grškim jezikom in slovstvom. 3. Agezilaj je pregovoril Lacedemonce, da so poslali (*cōni. imperf.*) vojsko v Azijo. 4. Demosten je uveril sodržavljane, da je Filip Atencem (*gen.*) sovražnik. 5. Vsi smo uverjeni, da bodo naše duše po smrti živele. 6. Atenci so se (dali) Temistokleju pregovoriti (*pass.*), da so mesto ostavili ter se podali na ladje (*cōni. imperf.*). 7. «Lončar zavida lončarja». 8. Temistoklej je zavidal Aristida in v nič deval njegove zasluge. 9. Najboljše može često najbolj zavidajo in obirajo malopridneži. 10. Zdravniki zdravijo bolezni, modroznanstvo ozdravlja srčne bolesi, čas pa ozdravi včasih celo norce. 11. (Treba) ne le težiti po znanostih, temveč tudi po lepi nrvnosti. 12. Jeden del Tebljanov je vlekkel z Lacedemonci (*rēs [plūr.] Lacedaemoniōrum*), da bi se lažje ustavljal nasprotni stranki. 13. Numidijani so stali na ozidju ter psovali (= zmerjali) Rimljane. 14. Premagani sovražniki so (milo) prosili Cezarja, da bi jim prizanesel. 15. Ko je bil Kserks osvojil Atene, se niti svetiščem bogov ni prizaneslo. 16. Često zavidamo drugim bogastvo, a češče slavo. 17. Rajši hočem, da sovražniki zavidajo mene, nego da jaz zavidam sovražnike.

33.

Slovnice § 220.

1. Pri lenih konjih uporabljamo (*adhibere*) ostroge, da jih podžigamo. 2. Znano je, da se je Horacij udeležil bitke pri Filipih. 3. Cira je nasledil Kambiz, ki se je vzdignil z vojsko na Egipet in pridodejal (*ādicere*) tudi to deželo perzijskemu kraljestvu. 4. (Po) previdnosti Temistokleja jedinega je Azija podlegla Evropi. 5. Kolik razloček je bil med Demostenom in Eshinom! 6. Aleksander je vrgel pismo, katero mu je bil Parmenijon poslal, pod (*sūbicere*) blazino. 7. Modro je pridružil

Stvarnik čutom človeškim razum. 8. Ko se je Cezar bližal, izpreletel je vojsko Pompejevo tolik strah, da so mnogi odmetali (*imperf.*) orožje. 9. Trazibul ni udaril z vojsko na domovino, nego na trideset nasilnikov. 10. Bog je postavil (*praepōnēre*) dušo kakor gospo in zapovednico nad poslušno telo. 11. Zaradi zavisti niso Tebljani hoteli Epaminonde postaviti vojski na čelo. 12. Nikdar se brez vzroka ne izpostavlajte nevarnostim! 13. Cimbri in Tevtoni so spravili Rimljane v velik strah. 14. Rimljani so pred tema narodoma že omagovali, dokler (*quoad*) niso vojski svoji postavili Marija na čelo. 15. Poštenjak ceni krepost nad zabavo in zapostavlja svojo korist občni blaginji. 16. Katon ni hotel preživeti pogibeli svobode (*superesse*), zaradi česar je sam sebi zadal (*inferre*) smrt.

34.

Slovnice § 220. Op. 1. in 2.

1. Majhno (*plūr.*) se često po pravici primerja z velikim; odtod oni rek: «Če se sme majhno primerjati (*compōnēre*) z velikim». 2. Duh človeški se ne more z ničim (*nūlla rēs*) drugim primerjati ko z Bogom. 3. Ajant je pod žalostjo obnemogel, da se je z mečem zabodel (*cōni. imperf.*). 4. Hanibal se je pridružil Antijohu in mu svetoval, da bi, združen s Punci, udaril z vojsko na Italijo. 5. (Ko) je bil Sagunt razdejan, obšel je starejsine rimske tolik strah, kakor bi bil sovražnik že pred vrati (*adesse*). 6. Pelopida je stal Epaminondi v vseh nevarnostih na strani, a tudi ta ni zapustil (*deesse*) onega, ko je bil ujet. 7. (Vsled) pravičnosti Aristidove se je zgodilo, da so se skoro vse grške države priklopile zavezi atenski. 8. Pravi prijatelj priobčuje vse skrbi svojemu prijatelju. 9. «Na Scilo naleti, kdor se hoče ogniti Karibde». 10. V Atenah je bila velika razburjenost, ko se je Darej bližal (*accēdēre*) mestu. 11. Pitagora je navadil svoje učence molčečnosti. 12. Za Demostena so se bili Atenci privadili veliki lahkomiselnosti.

35.

Slovnice § 221.

1. Po Temistoklejevem nasvetu so Atenci ustanovili trojno Pirejsko pristanišče in je ogradili s trojnim zidovjem. 2. Temistokleju je podaril Artakserks, kralj perzijski, tri mesta. 3. Klit

je oškropil s svojo krvjo mizo Aleksandrovo. 4. Vse tesalske občine so obdarile umorjenega Pelopido z zlatimi venci in trakovi, otroke njegove pa (*que*) s širnim (*māgnus*) poljem. 5. Pri Rimljanih je bil običaj, da so žival, katero so (hoteli) žrtvovati, z moko potresli. 6. Pomladi se oblečejo travniki v cvetlice in zelišča, drevesa v listje, njive v setve. 7. Grki so kipe bogov oblačili. 8. Trojanci so razorožili ubitega Patrokla; potem se je Ahil oborožil (*induēre*) z novim, od Vulkana narejenim ščitom ter maščeval smrt svojega prijatelja.

36.

Slovnice § 222.

1. Spomin preteklih nadlog nam je vedno prijeten. 2. Aristid, kateremu ni bil nobeden Atenec jednak (v) pravičnosti, je bil vrstnik Temistoklejev. 3. Zjutraj je za koristne nauke vsakdo sposoben; odtod pregovor: «Zora (je) Modricam prijazna». 4. Otok Del je bil Apolonu in Dijani posvečen. 5. Zdravju so mnoge (stvari) škodljive, ki so čutom prijetne. 6. Spanje nam je za življenje potrebno, toda predolg počitek ni nikomu koristen. 7. Najbližji senatu je bil viteški red. 8. Med pesniki starega veka ni nobeden Homeru podobnejši nego Vergilij. 9. Diomedont, kateremu se je zdelo bogastvo največje dobro, je smatral Epaminondo sebi podobnega ter ga hotel podkupiti. 10. Spominjajte se vedno, da je v državi (še) mnogo vam podobnih! 11. Dobrodušnemu človeku je svojsko (= lastno), krivice voljno prenašati. 12. Znano vam je, da ni Cezar mnogo let preživel Pompeja.

37.

Najstarodavnejši zdravniki.

Nič ni človeku dražje nego dobro zdravje, brez katerega ne more niti domovini, niti sebi in svojem biti koristen. Kakor nudi torej poljedelstvo zdravemu telesu (*plūr.*) živila, tako je izumilo zdravilstvo bolnemu zdravila. Toda v najstarodavnejših časih je bilo zdravilstvo ljudem neznano; izumil je je baje Eskulapij, sin Apolonov (*pass.*). Ta je izročil svojo umetnost svojima sinovoma Podaliriju in Mahaonu, ki sta se izkazala

grški vojski pred Trojo jako koristna. A starodavni zdravniki so zdravili le rane; tudi pri Homeru donasata Podalirij in Mahaon le ranjencem pomoč, ko polagata na rane zdravilna zelišča in lajšata bolečine. Proti drugim telesnim boleznim, ki so življenju človeškemu često nevarnejše nego rane, se niso rabila nikaka zdravila. Kajti vse te so izvirale (*proficisci*) — o tem so bili Grki uverjeni — iz jeze bogov, da jih človeška umetelnost ni mogla ozdraviti (*imperf.*). Zato je pregovoril tudi vedež Kalhant grške kneze, da so ponižno prosili bogove in pri (*ab*) teh iskali pomoči proti kugi; nato (*quō factō*) je bolezen vojski prizanesla. Pozneje so se pečali tudi filozofi, zlasti Pitagora, Demokrit, z zdravilstvom. Hipokrat je bil prvi, ki se je s to umetelnostjo sámo bavil (*operam dare alicui*) ter jo tudi najbolj razvil, tako da se je po pravici nazval oče zdravilstva. Živel je pa za one silne kuge atenske, ki je malo ljudem prizanesla.

38.

Aleksander in Hanibal.

Aleksander Veliki in Hanibal se (*morata*) prištevati najslavnejšim vojskovodjam starodavnosti, zato se mi ne zdi neumestno, primerjati poveljnika kartaginskega s kraljem macedonskim. Skupne so bile obema kreposti velikih vojskovodij: preudarnost, hrabrost, znanje vojaštva. V bitkah in na pohodih sta vedno stopala pred vojaki ter nista nikdar omagovala pod napor. Podoben je bil Aleksander Hanibalu tudi (*v*) tem, da (*quod*) je družil s krepostmi velike napake. Toda podjetjem Aleksandrovim je stala sreča vedno na strani, Hanibalu je nasprotovala; Aleksandra je obdajala z božanskim veličastvom, Hanibala je oškropila s strupom zavisti; Aleksandru je že mladeniču podelila kraljestvo, Hanibala je moža oropala vsega imetja (*abl.*). Oba sta se udeležila premnogih bitek ter sta sprva nanizala (*addere*) zmago na zmago. A sreča, ki je ostala Aleksandru zvesta do smrti, se je Hanibalu kmalu izneverila in ga izpostavila (*ōbicere*) sovraštvu sovražnikov. Oba nas navdajata (*adficere*) z največjim občudovanjem; a dočim se Aleksandru sreča od mnogih zavida, navdaja (*inicare*) nas Hanibal z globokim (*māgnus*, 3) sočutjem.

Slovnice § 223.

1. Človek ni rojen za sebe samega, temveč za svoje in za domovino. 2. Mnogi služijo za denar, ki se delajo (*vidēri*), kakor bi služili za slavo in dobro ime. 3. Za vsako boleost je potrpežljivost zdravilo. 4. »Kdor odsotnega prijatelja obira (*rōdēre*), ta je črn, tega se ti, Rimljan, varuj» (*imperāt. II.*)! 5. Cezar je izvedel, da je Dumnorig Helvečanom udan (*favēre*) in naklonjen. (= jim [vse dobro] želi). 6. Dober vojskovodja vidi nevarnosti že naprej ter skrbi za žito isto tako kakor za druge stvari. 7. Konzul se imenuje tisti, ki za domovino skrbi. 8. Aleksander je prišel v Delfe, da bi vprašal Apolona ob izidu perzijske vojne. 9. Minerva je bila Grkom prijazna, zato je grozovito ravnala s Trojanci. 10. Jezo in jezik krotiti je (znak) nenavadnega duha. 11. Boginja Venera se je omožila z Vulkanom. 12. Boj se vedno za dobro ime! 13. Krepost je sama sebi najlepše plačilo. 14. Ko je bil Jeruzalem osvojen, ni se prizaneslo niti ženam niti starcem in otrokom.

Slovnice § 224. in 225.

1. Vsakdo ima svojo pamet, vsakdo svoj običaj. 2. Prvo vojno je imel Filip, kralj macedonski, z Atenci. 3. Artakserks je izprevidel, da ima opravka z Datamom, hrabrim in vrlim možem. 4. Po peloponeški vojni so mislili Lacedemonci, da imajo posla (*rēs*) s Tebljani. 5. Atik, prijatelj Ciceronov, je imel (*inēsse*) izobraženost, darežljivost in največjo priljudnost. 6. Scipijon, ki je imel priimek Afričan, je imel brata, ki so mu naredili priimek Azijan. 7. Kornelija, plemenita soproga Grhova, je imela dva sinova; jednemu je bil predimek Gaj, drugemu (predimek) Tiberij. 8. Muciju so vsled izgube desnice naredili priimek Levičnik (*pass.*). 9. Črešnja ima ime po (*ex, ab*) Cerazu, mestu, katero leži ob Črnem morju. 10. Učenci modrijana Pitagore so (moral) pet let molčati. 11. Zakone državne (morajo) i bogataši i siromaki izpolnjevati. 12. Demosten je (moral) mnogo težav premagati, predno je postal izvrsten govornik.

Slovnice § 226.

1. Od Temistokleja zgrajeno brodovje je bilo ne le Atencem, temveč tudi vesoljni Greciji v občno korist (*salūs*). 2. Nekateri običaji so bili Rimljanom v zaničevanje, Grkom pa v veliko čast. 3. Marljiva mravlja bodi mladini vedno v vzgled! 4. Pomnite, da ne bodete (*praes.*) nikdar domovini svoji v sramoto in kvar! 5. Hanibal je dejal Antijohu, kralju sirskega: »Sovražim in sem sovražen od Rimljanov«. 6. Pesni Homerove bodo vedno občudovali vsi izobraženi ljudje (*pass.*, opis!). 7. Jeden del Galcev je poklical Germane in Ariovista na pomoč (*pass.*). 8. Platejci sami so poslali Atencem tisoč vojakov na pomoč. 9. Rimljani so prejeli od kralja Atala pergamsko kraljestvo v dar. 10. Pavzanija je poslal kralju Kserksu sorodnike v dar, ki jih je bil v Bizanciju ujel. 11. Kornelij Nepot pripoveduje, da pripisujejo kralji nesrečne dogodke (drugim) ljudem, srečne pa sebi. 12. Kar jemljete drugim za zlo, ne pripisujte sebi v pohvalo! 13. Govorniku Hortenziju se je štel za strahopetnost, da (*quod*) se ni udeležil nobene domače vojne.

O bitki pri Platejah.

Oni zmagi pri Salaminu so Grki pridružili ne manj slavno zmago pri Platejah. Mardonij namreč, ki se je udeleževal vseh sklepov kraljevih, je bil ostal na čelu 300.000 vojakom v Tesaliji, da bi o prvi pomladi prijel Grke iznova z vojsko. Sam je bil uverjen, da ne bodo Atenci poskušali drugič bojne sreče; zato je poslal k njim in Lacedemoncem poslance, ki naj bi jih pregovorili, da bi sklenili s kraljem mir ter se radovoljno pokorili Perzijanom. Toda Atenci so tudi sedaj manj cenili (*postpōnēre*) korist nego čast ter odgovorili, da bolj ljubijo (*studēre*) svobodo nego življenje. Tako je prišel (*dēscendēre*) leta 479. pr. Kr. r. Mardonij v deželo Beočanov, katerih večji del je vlekel s Perzijani, udrl v Atiko, vse, čemur je bil kralj preje prizanesel, opustošil ter navdal Atence, ki so bili zopet zbežali na ladje, z velikim strahom.

Atenci so sicer po pravici pričakovali da jim pridejo, (*fut.*) države peloponeške takoj na pomoč, a so se zopet Lacedemonci obotavljali; iznova opomnjeni, so začeli skrbeti za občno blaginjo ter poslali Atencem na pomoč veliko vojsko, kateri je načeloval kralj Pavzanija. Tedaj je postavil Mardonij pri Platejah na mestu, prikladnem za tolike čete, tabor ter začel bitko. Dolgo se je bojevalo (v) neodločenem boju, naposled pa, (ko) je bil Mardonij sam ubit, so bili Perzijani premagani ter njih tabor vzet. Nikomu se ni prizaneslo, tako da ni preživelo poraza več nego 3000 sovražnikov. Tako so bili barbarci, ki so bili pri Maratonu in Salamini le hipno potrti (*plūsquamperf.*), šele sedaj popolnem premagani. (V) tej vojni (*abl.*) niso podlegli le barbarci Grkom, temveč je podlegla (tudi) samovolja kraljevska svobodi in kreposti meščanski. Na veke pa bodo ostale te zmage tudi potomcem v dokaz, koliko (da) zmorejo celo majhni narodi, združeni (v) slogi (*abl.*).

43.

O hegemoniji Atencev.

Po (*cōnficēre*) perzijski vojni se je zgodilo i (vsled) ošabnosti (*abl.*) kralja Pavzanije i (vsled) izredne pravičnosti in nesebičnosti Aristida, kateremu so jedinemu nadeli (*pass.*) priimek pravičnik, da so grške države Lacedemoncem hegemonijo vzele in izročile (*trānsferre ab—ad.*) Atencem. Izgubivši čast, za katero so se bali najbolj, so Lacedemonci komaj krotili svojo jezo. Tako so Atenci celih (*per*) 45 let, tja do (*ūsque ad*) peloponeške vojne vsem Grkom (= grški govorečim) načelovali. Na Delu, otoku, ki je bil Apolonu in Dijani posvečen, so ustanovili skupno blagajno, in Aristid je določil, koliko (da) naj vsaktera država vsako leto donese (*dāre, cōni. imperf.*) za zgradbo (*aedificāre*) brodovja in oboroženje (*comparāre*) vojsk. Junaške čine Atencev bodo potomci vedno občudovali (*pass.*, opis!). Miltijad, Temistoklej, Aristid, Cimon, Periklej, ki so blaginjo in svobodo domovine višje cenili (*antepōnēre*) nego svoje življenje, bodo mladeničem vseh časov v vzgled in izpodbujo. Vendar v (še) večjo slavo se štejejo Atencem nesmrtna dela duha, ki bodo preživela vse dobe. Zato naj se vedoželjna mladina vedno rada peča z jezikom grškim in zgodovino.

O Perikleju.

Atenec Periklej je bil sin onega Ksantipa, ki je bil pri Mikali premagal vojsko perzijsko leta 479. Oče si je prizadeval, da bi se (mu) sin od najizbornejših učiteljev kar najbolje vzgojil. (Po) naukih filozofov Zenona in Anaksagore se je tako izobrazil, da je brzdal z zgovornostjo svojo nestanovitni narod 32 let. Sila njegove zgovornosti je bila tolika, da so mu nadeli vrstniki priimek Olimpljan. Dasi je bil živahne narave (*abl.*), se je vendar jeze popolnem zdrževal, v zabavah si je vedel mero, redko je izhajal, vedno se je bavil z znanostmi in z upravljanjem (*administrāre*) države, ves pa je živel svoji domovini. Potemtakem se morejo le malokateri možje vseh časov primerjati s Periklejem. Ko je stopil (*accēdere*) leta 469. pr. Kr. r. v državno službo, načeloval je državi Cimon, ki je bil naklonjen plemstvu in je Perikleju silno nasprotoval; zaradi tega ni dolgo dosegel Periklej tiste veljave, za katero se je potegoval. Cimon je bil namreč prijazen Lacedemoncem ter se je brigal za njih koristi, misleč, da bode njih zaveza domovini v največjo blaginjo; nasproti pa je videl (*prōspicere*) že tedaj Periklej (v) duhu (*abl.*) vojno ter je sodržavljane opominjal, naj se varujejo Lacedemoncev (*cōni. imperf.*). Bil je uverjen, da ti Atencem zavidajo slavo in moč (*opēs*).

Nadaljevanje.

Ko je bil pa Cimon, sicer (po) poštenju (*abl.*) najpodbnejši Aristidu, poslan v pregnanstvo, začel je Periklej sam načelovati državi. Tedaj je dal prenesti skupno blagajno z Dela v Atene ter del vsako leto po nekoliko talentov (za) bodočo vojno na stran. V največjo skrb mu je bilo, da bi se kar največ držav pridružilo zavezi Atenski; (one), ki so se ji bile pa izneverile, je takoj prisilil k pokorsčini. Tedaj se je trojno pristanišče Pirejsko z dolgimi zidovi zvezalo z mestom samim, potem je bojne ladje popravil in jim novih (*acc.*) dodal. Dasi je Periklej ugled države v mnogih vojnah, ki jih je bilo Atencem vojevati, jako povzdignil, vendar je domovino svojo

(še) mnogo (*abl.*) bolj proslavil z veličastnimi deli miru. Z najboljšimi naredbami in zakoni je državo uravnal ter za blagostanje in dostojanstvo naroda tako poskrbel (*prōvidēre*), da ni bila nobena država Atenam jednaka. Velikemu obilju pa je pridružil tudi diko umetnostij in blesk znanostij. Ni namreč hotel, da bi sedél narod kakor skopuh na bogastvu, marveč je želel, da bi se mesto in svetišča bogov veličastno okrasila in da bi Atene načelovale ostalim mestom tudi (*v*) lepoti (*abl.*).

46.

Nadaljevanje in konec.

Zaradi tega je prizval odvsod vsakovrstne umetelnike. Med temi ima (*esse*) prvo mesto kipar in stavbenik Fidija, kateremu je Periklej navadno (*solēre*) svoje načrte priobčeval. Odej, Propileje, Partenon in drugi spomeniki, katerih ostanke še sedaj občudujemo (*pass.*, opis!), so bili Atenam v velik okras. Mesto je bilo sedež znanostij (*doctrīna*) in bivališče pesnikov, pisateljev in filozofov. Tam so tedaj sloveli Sofoklej in Kratin, Herodot in Tucidid, Anaksagora, Zenon in Protagora. Z vsemi temi in mnogimi drugimi je imel (*esse*) Periklej veliko prijateljstvo. Tako se imenuje po pravici ona doba, ko so umetelnosti v Atenah najbolj cvetle, doba Periklejeva. Proti (*sub c. acc.*) koncu življenja so tudi Perikleja sovražili (*pass.*) nekateri državljani, ki so slavo njegovo zavidali in v nič devali, toda zavisti njihovi ni podlegel. Dokler je oni veliki državnik živel, se Atenci niso bali za blaginjo in blesk svoje domovine. Toda leta 430. pr. Kr. r. je zadela Atence (še) večja nesreča (*perniciōs*) nego peloponeška vojna: kuga (namreč) je potrla moč najhrabrejšega naroda. Tudi Periklej je zbolel za to smrtonosno boleznijo (ter) se udal usodi in umrl leta 429. pr. Kr. r.

Genetiv.

47.

Slovnice § 227., 228. in 229.

1. Ksenofont, Kriton, Evklid in Fedon so bili učenci Sokratovi, a nihče ni imena učiteljevega tako proslavil ko Platon, čegar spise še danes občudujemo. 2. Dejanja Cezarjeva so

večjidel popisana v njegovih knjigah. 3. Beseda «domovina» vam mora biti sveta tudi (kot) starcem. 4. Pismo tvoje, mojega najboljšega prijatelja, me je navdalo z veliko tolažbo. 5. Marsikaj storimo zaradi (*causā*) prijateljev, česar bi zaradi samih sebe ne storili. 6. Domovina je skupna mati nas vseh. 7. Živali niso ustvarjene zaradi (*causā*) samih sebe, marveč zaradi nas ljudi. 8. Država lacedemonska je cvetla, dokler so veljali zakoni Likurgovi. 9. Nalik pomladi sije oko milega vladarja. 10. Brez iskrenosti ime «prijateljstvo» ne more imeti nobene veljave. 11. Jedno oko nalik ščitu je imel grozni Ciklop sredi čela. 12. Pobožnost je podlaga vsem krepostim. 13. Korijolan je odvedel materi naljubo svojo vojsko od mesta.

48.

Slovnice § 230.

1. Varujte se občevanja s hudobnimi ljudmi. 2. Samoljubje je slepo. 3. Hlepenje po slavi in nesmrtnosti je bilo Cezarju prirojeno. 4. Zvest varih vseh dogodkov je spomin. 5. Strah Gospodnji je začetek modrosti. 6. Nobenega pesnika ni mučila tolika domotožnost kot Ovidija, čegar domoljubje odseva iz mnogih njegovih pesnij. 7. Aleksander Veliki je že s samim pogledom vzbujal občudovanje do sebe. 8. Najtežja in najredkejša je oblast nad seboj samim. 9. Neutolažno je bilo sovraštvo Rimljanov proti Hanibalu. 10. Preveliko usmiljenje z nami nam je često več škodilo nego prevelika strogost. 11. Ko se je naznanilo porušenje Sagunta v Rim, je obšla starejsine (*patrēs*) hkratu silna žalost in sočutje do usmrčenih zaveznikov in jeza proti Kartazanom. 12. Pri Rimljanih je imel oče oblast nad življenjem in smrtjo svojih otrok.

49.

Slovnice § 231. in 231. a.

1. Aristid je bil tako nesebičen (*subst.*), da je umrl v največjem siromaštvu. 2. Aleksander je napadel Perzijane z vojsko, ki je štela (*esse*) le 35.000 vojakov. 3. Temistoklej, jako nadarjen (*subst.*) mož, je svetoval Atencem, da bi zgradili brodovje 100 ladij. 4. Katon je bil v vseh stvareh izredne preudarnosti in marlji-

vosti in v vseh nevarnostih ravnodušen. 5. Tirci so poslali Aleksandru zlato krono velike teže v dar. 6. Hamilkar je vzel devetletnega dečka Hanibala s seboj v Hispanijo. 7. Cimon ni prebil zakonite desetletne kazni. 8. Značajan mož ohrani i v sreči i v nesreči svojo dostojnost. 9. Focijon je bil pri narodu jako ugleden (= največjega ugleda). 10. Cezar je bil visoke rasti, bele polti, črnih očij in vedno zdrav (= dobrega zdravja). 11. Predeli med Tigridom in Evfratom so tako bujnih in mastnih tal, da se živina odganja s (*ā*) paše, da se ne preobje. 12. Brodovje Kserksovo je znašalo (*esse*) 1200 bojnih in 2000 tovornih ladij; skupno brodovje grško je znašalo 300 ladij. 13. Sokrat se je razgovarjal i z vsakovrstnimi ljudmi i o vsakovrstnih stvareh. 14. Regul je bil dobre volje, dasi je šel v smrt (*mortem oppetēre*). 15. Arunt, brat Tarkvinija Ošabnega, je bil mladenič krotke (blage) nravi. 16. Oblaki so včasih ognjene barve.

50.

Slovnice § 232., 1., 2., 3.

1. V bitki pri Isu so priplenili Macedonci silno množino zlata in srebra. 2. Cezar je podvrgel v kratkem (času) velik del Galije. 3. Najostrejši vseh čutov je vid. 4. Izmed vseh zmag najprva in najboljša je zmaga nad samim seboj. 5. Izmed vseh dobrot so tiste največje, ki jih prejemo od starišev. 6. Ariovist, kralj germanski, se je naselil v deželi sekvanski in zasedel tretjino sekvanskega zemljišča, ki je veljalo za najboljšo cele Galije. 7. Nihče izmed nas ne more reči, da ni nikdar grešil. 8. V bitki pri Kanah je jeden rimskih poveljnikov ubežal, drugi je bil ubit. 9. Negotovo je, kako dolgo (da) bode življenje vsakterega izmed nas. 10. Micipsa, kralj numidski, je zapustil dva sinova, katera je oba uničil Jugurta. 11. Jeden izmed treh Horacijev je premagal tri Kurijacije. 12. Med rimskimi kralji, katerih je bilo sedem, je bil najgrozovitejši Tarkvinij Ošabni. 13. Izmed vseh Kartazanov sta bila najslavnejša Hamilkar in Hanibal: oba vojskovodji sta storila domovino mogočno in bogato. 14. Alcibijada so nasprotniki, katerih je imel prav mnogo, v odsotnosti zatožili (*pass.*). 15. Divicijak se jedini izmed vseh Edučanov ni dal (*posse*) prisiliti (*addūcere*),

da bi dal svoje otroke za talnike. 16. Koliko vas je? — Nas sedaj ni več nego 38; kedar pa pride (*fut. exact.*) še tistih pet učencev, ki so bolni, nas bode 43.

51.

Slovnice § 232., 4., 5., 6.

1. Pravičnost ne zahteva nič darila, nič plačila, dovolj ima sama v sebi plačila. 2. Že Sokrat in Platon sta verovala, da biva (*inesse*) v duši (*plūr.*) nekaj nebeškega in božanskega. 3. Cezar je vojakom pokazal, koliko dobrega (da) ima v sebi vztrajnost. 4. Alcibijad je imel (*esse*) mnogo bistrumnosti, preveč častihlepnosti in premalo stanovitosti. 5. Kaj je tvoja volja, kaj tvoj svēt? 6. Kar so imeli Atenci ladij, postavili so (jih) barbarcem nasproti. 7. Nič ni nespametnejše, nego, čim manj preostaja hoda, tem več pripravljati potnine. 8. Bolnim in umirajočim (ljudem) nič ne pomaga imeti obilo denarja. 9. Konzula naj gledata, da država kaj skode ne trpi. 10. Rod tebljanski je imel (*inesse in*) več (telesnih) močij nego nadarjenosti. 11. Geslo Bijanta, jednega izmed sedmih modrijanov, je bilo: «Karkoli dobrega storiš (*fut. exact.*), pripiši Bogu». 12. Nikjer na svetu ni imela starost častnejšega mesta nego v Lacedemonu. 13. Povsod na zemlji je Bog. 14. Znan je oni rek Homerov: «Nič dobrega nima (*inesse in*) mnogovladje». 15. Nič sramotnega, nič podlega, nič hlapčevskega ne počne modrijan, duh njegov hrepeni (*appetere*) vedno po čem visokem, veličastnem, božanskem. 16. Kje na svetu se najde povsem srečen človek?

52.

Slovnice § 233. in 234.

1. Aleksander se je vrgel poln prahu in potu v reko Ciden. 2. Atenci so poslali mnogo slavnih mož v pregnanstvo, nepomnjeni od njih prejetih dobrot. 3. Katilina je bil navajen lakote, mraza in bdenja. 4. Kateri služabnik je gospodarju udanejši (*amāns*) nego pes? 5. Marij je bil znanostij neuk in umetelnosti nevesč. 6. Bodite vedno pomnjeni kratkosti človeškega življenja. 7. Pitagora je zval po modrosti hrepeneče

(= težeče) ljudi filozofe. 8. Srečen je, kdor more reči: «Nobene pregrehe si nisem svest». 9. Epaminonda je bil vojni vešč, resnicoljuben, željen poslušanja, slave in denarja pa pravi nič (*minimē*) pohlepen. 10. Vojaki, hlabro se bojujoči, so bili po zmagi plena deležni. 11. Atika je bila plodna oliv, a vina uborna (*inops*). 12. Najbolj domoljuben se mi zdi Uliks, ker je plodov uborno, kamenja polno (*refertus*) Itako višje cenil (*antepōnēre*) nego nesmrtnost. 13. Rim je bil napolnjen z vedeževalci, ki so praznoverne ljudi ukanjevali. 14. Najplemenitejši izmed Rimljanov so bili često najbolj izkušeni pravoznanci. 15. Pijan človek se ne zaveda niti duha niti telesa; navadno tudi jezni nima sebe v oblasti (*compos*). 16. Dečki lacedemonski so se tako vzgajali, da so bila njih telesa utrjena proti lakoti, vročini, mrazu, in celo (*quān etiam*) proti bičanju. 17. Učenci, ki so nemarni (v izpolnjevanju) dolžnostij, ne bodo pohvale deležni (*expers*). 18. Indija je bila lanom plodna (*fertilis, e*), polna nenavadnih živalij, biserov in draguljev.

53.

○ sofistih.

Kdo izmed vas ne ve, koliko zla (da) je prinesla peloponeška vojna grškim državam? Zlasti so pa v onem času propadle dobre nravi. Ne ljubezen do prave slave in učenosti, temveč želja po bogastvu in nasladah je navdajala državljanom (*gen.*) srce (*plūr.*). Spodobnost in bogaboječnost sta se umaknili neki navidezni (*subst. speciēs*) filozofiji. In ta propad nraivij je zlasti v Atenah pospeševala neka vrsta filozofov, ki so se zvali sofisti in katere je množica smatrala za jako duhovite (*ingenium*) može. Veljati so hoteli sicer za učitelje kreposti in modrosti, v resnici pa so s svojimi nauki izpodkopavali i krepost i modrost. Ponašali so se sicer, da so vešči vsem umetnostim in znanostim, vendar jih je v vseh prizadevah vodila (*pass.*) ne ljubezen do resnice, katero so sploh tajili, temveč želja po puhli slavi in po denarju. Gotovo pa so (vsled) mnogega pečanja (*abl.*) z različnimi vedami znali i sami gladko govoriti i so učence svoje naučili neke spretnosti v zgovornosti. Zaradi tega se je stekala ukaželjna mladina od

vseh stranij k njim, dočim jim je nasprotovala večina najboljših mož, spoznavši njih pogubna načela. In res niso sofisti nič velikega in znamenitega dovršili, in do današnjega dne je z imenom «sofist» združeno (*inesse alicui, cōniungī*) nekaj sramotnega.

54.

O Sokratu.

Sokrat je živel v Atenah za peloponeske vojne. Bil je sin kiparjev ter se je kot mladenič pečal z umetnostjo svojega očeta, nič manj pa ni bil vešč tudi ostalim umetnostim in znanostim svoje dobe. Pri Potideji se je hrabro bojeval, kjer je, svojega življenja nepomnjiv, rešil prijatelja Alcibijada. Takisto (*Idem*) je bil v bitki pri Deliju deležen velike pohvale. Največja je bila njegova ljubezen do znanostij in do prave modrosti. Celó življenje (*abl.*) je bil tako zmeren (*subst.*), tako resnicoljuben, potrpežljiv proti krivicam in brezbrizen za pohvalo in denar, da je vzbujal občudovanje vseh sodržavljanov. Tudi proti mrazu in vročini, lakoti in žeji je bil utrjen, misleč, da je oni človek najpodobnejši bogovom, ki najmanj pogreša (*cōni.*). Vedno je učil, da je izmed vseh blaginj krepost najboljša in krepostni človek izmed vseh najsrečnejši. V tej svoji zmernosti je bil Sokrat vedno dobre volje. Po pravici ga je torej proglasil Apolon delfski za najmodrejšega vseh Grkov (*pass.*). Ničesar ni Sokrat bolj ljubil nego občevanje z dobrimi mladeniči. Povsod, na trgu in v stebriščih in telovadnicah ga je obkroževala množica poslušalcev.

55.

Nadaljevanje in konec.

Izmed vseh učencev, katerih je imel Sokrat mnogo, je bil najbolj ukaželjen neki Evklid iz Megare, ki je prihajal, v žensko obleko oblečen, ponoči k njemu. Spomin na svojega učitelja pa sta najzvesteje ohranila Ksenofont in Platon, katerih jeden je značaj in življenje Sokratovo najbolje opisal, drugi (pa) nauke njegove najduhovitejše razvil; kajti Sokrat sam ni bil ni-

česa zapisal (= zapustil nič zapisanega). Ker je Sokrat v razgovorjanju in izpraševanju mnogim ljudem in tudi umetnikom dokazal, da niti sami svoji umetnosti niso vešči, nakopal si je sovražstvo mnogih, zlasti sofistov. 70 let star je bil zatožen, češ da (*quod*) kvari mladino ter vvaja nove bogove (*cōni. imperf.*). Lep (*elegantē scriptus*, 3) zagovor, katerega mu je bil učenec Lizija prinesel, je Sokrat temu vrnil ter dokazal sodnikom s preprostimi besedami, da ni državi nikdar nič slabega, pač pa mnogo dobrega storil. Toda sodniki so določili temu najznačajnejšemu in najdomoljubnejšemu možu smrtno kazen. Učenci so ga, pripravivši vse za beg, hoteli rešiti iz ječe, toda Sokrat ni hotel ubežati, kajti domovini se (mora) poslušniti, tudi če je (morebiti) sklenila (*cōni. perf.*) kaj krivičnega. Veselega srca (*abl.*) je izpil strup.

56.

Slovnice § 235.

1. Tirci so bili spravili vsa sosednja in oddaljena morja v svojo oblast. 2. Cezar je trdil (*negāre*), da Galija ni (nič) bolj Ariovistova kakor rimskega naroda. 3. Solon je tiste kaznil, ki v uporih niso pripadali jedni ali drugi (*alteruter*) stranki. 4. Velike može sramotiti je znamenje nizkega mišljenja (*humilis animus*). 5. Naša dolžnost je ubožcem pomagati. 6. V nevarnosti domovine je tvoja dolžnost gledati, kaj (da) je državi koristno. 7. Dolžnost hrabrih mož je, bolj zaničevati smrt nego sovražiti življenje. 8. Sklenilo se je, da naj bi Ahilovo orožje pripadlo (*fieri*) onemu, ki bi bil največ koristil Ahejcem. 9. Vojaki naj so pomnjivi, da je njih (dolžnost), biti poveljnikom na besedo poslušnim. 10. Čegava je ta hiša? 11. Za svojo, konzulovo (nalogo) smatram mesto braniti. 12. Pri Artemiziju se je s Perzijani bojevalo skupno brodovje grško, v katerem je bilo 200 ladij atenskih. 13. Nagajivost je bolj (svojestvo) mladeničev nego starcev. 14. Ko so konjeniki Cezarjevi obstopili Dumnoriga, je ta (glasno) vzkliknil, da je svoboden in (da) pripada svobodni državi. 15. (Popolnem) propadlemu (*perditus, superl.*) človeku je (svojsko) tiste prekaniti, ki so mu zaupali. 16. Sicilija je postala leta 241. pr. Kr. r. rimska (last).

57.

Slovnice § 236.

1. Bogovi nas spominjajo minljivosti človeške, katere pozabljenost je v sreči prevelika. 2. Bolje je, pomniti dobrote nego krivice. 3. «Kralj, spominjaj se Atencev!» S temi besedami je baje Hipija opominjal Dareja krivic od Atencev prizadetih (*accipere*). 4. Mladini pristaja starost spoštovati; tega naj se mladeniči vedno spominjajo, tega naj ne pozabijo nikdar. 5. Katon je vedno spominjal senat na Kartagino, teknico Rima. 6. Aleksander je opomnil Tesalce dobrot, katere so bili od njegovega (*suus*) očeta prejeli (*cōni.*). 7. Nespameti je (svojsko), drugih napake videti, svoje pozabljati. 8. Vedno mi prihaja na misel oni kraj, kjer sem se narodil in vzredil. 9. Včasih nam pride hipoma kaj na misel, kar smo že zdavnaj pozabili. 10. Ko so obdarili sodržavljani Alcibijada z zlatimi venci, se je domislil z bridkostjo prejšnjega časa.

58.

Slovnice § 237. in 238.

1. Kolikor vsakdo sam sebe ceni, toliko ga cenijo (*fieri*) navadno tudi ljudje (*pass.*). 2. Zdravje telesno se (mora) prav visoko ceniti, zdravje dušno pa (se) višje. 3. Krepost je toliko vredna (*esse*), kolikor nobena druga blaginja. 4. Narod, ki znanosti malo čisla, ne zadobi (*fut.*) nikdar velike slave. 5. Miltijadova globa (*lis*) se je cenila na 50 talentov. 6. Denar je malo vreden (*esse*), več vredno je dobro ime, najvišje se (mora) ceniti dobra vest; kajti ta ni na prodaj niti za dragulje niti za srebro niti za zlato. 7. Ali bode poštenjak za denarij kupil (to), kar velja (*esse*) tisoč denarijev? 8. Bolje je imeti jednega prijatelja, ki je mnogo vreden (*esse*), nego mnogo (takih), ki niso nič vredni. 9. Stari Rimljani so manje čislali znanstveno nego bojno slavo. 10. Hišo sem za toliko prodal, za kolikor sem jo bil kupil. 11. Mnogi ljudje se pokoravajo (*sē sūbicere*) povelju drugega, (ker so) za plačilo najeti. 12. Katon je menil, da je ona država v nevarnosti, v kateri se riba ne proda ceneje, marveč celó (*vel*) dražje nego govedo. 13. Dumnorig je imel vse dohodke pri Edučanih za majhno ceno v zakupu (*redemptum habere aliquid*). 14. Kdo bode dal lepo svojo hišo po ceni v najem, sam pa bode drugo dražje najel! 15. Po čem obeduješ? — Jako po ceni, po šest sestercijev.

Slovnice § 239.

1. Za rimskih cesarjev so bili mnogi ljudje po nedolžnem (*innocēns*) obdolženi razžaljenja veličanstva in obsojeni na smrt. 2. Kamila so obsodili (*pass.*) na 15.000 asov. 3. Julij Cezar je pahnil (*movēre*) tiste (iz) senata (*abl.*), katerim se je dokazalo izsiljevanje. 4. Cesar Kaligula je obsojal nedolžne ljudi na borbo z zvermi in na roboto v rudnikih. 5. Ciceron je zagovarjal G. Rabirija, ki je bil tožen zaradi veleizdaje. 6. Atenci so obdolžili mnoge može brezbožnosti ter nekatere izmed njih tudi na (samo) obdolžbo obsodili. 7. M. Manlij je bil obsojen na smrt (in) pahnjen raz Tarpejsko pečino. 8. Ciceron je dokazal Veru, ki so ga bili Sicilijani zatožili zaradi izsiljevanja, tudi tatvino, umor in božji rop. 9. Sodniki so mnoge, ki so bili sicer zatoženi na smrt, smrtne kazni oprostili ter jih obsodili (*multāre*) na globo, v ječo ali v pregnanstvo. 10. Pri nas se obsojajo ljudje, kateri so se obdolžili podkupovanja (volilcev), če se jim (krivda) dokaže, ne na globo, marveč v ječo. 11. Pavzaniji so Lacedemonci zapretili, da ga bodo obsodili na smrt, če se ne vrne (*cōni. imperf.*) domov; ko je prišel domov, obsodili so ga v ječo. 12. (Ko) je bil Milon obsojen zaradi nasilja, pozvan je bil takoj drugi dan zaradi podkupovanja (volilcev) na sodbo in v odsotnosti obsojen.

Slovnice § 240.

1. Tisti, komur se nesrečniki ne smilijo, naj se sramuje svoje trdosrčnosti! 2. Starisi radi odpuščajo svojim otrokom, ako se kesajo svojih pregeh. 3. Katonu se je gnusilo življenje, ker mu je mrzela vlada Cezarjeva. 4. Galci so često delali sklepe, katerih jim je bilo takoj žal. 5. Kogar ni bilo sram grešiti, tistega ne bodi sram tudi izpovedati, da je grešil. 6. Mladenič, bodi ponižen, tega ti ne bode nikdar žal! 7. Smilijo se nam oni, ki se odkritosrčno kesajo svojih grehov. 8. Aleksander je kmalu obžaloval umor prijatelja Klita. 9. Kralju macedonskemu je bilo žal matere, soproge in hčerij Darejevih. 10. Dobremu človeku ne bode nikdar žal, da je živel.

Slovnice § 241.

1. Filozof Teodor je dejal: «Meni vsaj ni nič do tega, ali gnijem na zemlji (*humī*) ali v zraku» (*sublime*). 2. Cezar je Divicijaka poučil, koliko (da) je Rimljanom do tega (*cōni. imperf.*), da se čete belgijske vsaksebi drže (*distinēre*). 3. Dosti zaleže, če kdo noče ali ne zna grešiti. 4. Ne gre za to, koliko, nego kako dobre knjige (da) čitamo. 5. Kar ti nič ni mar, za tisto se ne brigaj! 6. Življenje človeško je igrokaz; ne kako dolgo, marveč kako dobro (da) se je igralo (*agēre*), za to se gre. 7. Vašim roditeljem je več nego vam samim do tega, da se kar najbolje vzgojite. 8. Domoljubnim državljanom je bilo mnogo na vrnitvi Ciceronovi.

O nehvaležnosti in nestanovitnosti Atencev.

Atenci so bili tako svobodoljubni, da niso nikoga bolj sovražili nego tiste, ki so bili slavohlepni in vladoželjni. Zaradi te svobode pa so se često izkazali narod nehvaležen in nestanoviten. Tako so včasih pozabili na vse dobrote, katere so jim bili najboljši državljanji izkazali, in so z najdomoljubnejšimi možmi grozno ravnali. Tu naj vas najprvo opozorim na može, katerih životopise ste že prečitali ali (pa) jih sedaj čitate. Jeden izmed njih je Miltijad, ki je pri Maratonu sovražne čete (slavno) premagal (*dēvincēre*) in jedini med vsemi najbolj slovel. Po oni zmagi so njega imenovali najboljšega izmed vseh državljanov, malo potem pa so na vse njegove zasluge pozabili. Ker otoka Para, ki je bil med Cikladami najponosnejši na svojo moč, ni mogel osvojiti, tožen je bil zaradi izdajstva, češ ker je bil odsel, podkupljen od kralja, brez uspeha domov. Ker se bolan ranami, katere je bil pri obleganju mesta dobil, ni mogel sam zagovarjati, govorili so zanj prijatelji, katerih je mnogo imel. Vendar se sodnikom ni smilil, marveč so ga smrtne kazni sicer oprostili, (a) na 50 talentov obsodili. Ko pa toliko, kolikor se je bila globa (*līs*) cenila, ni mogel plačati, vrgli so ga v ječo (*pass.*), kjer je sklenil življenje.

63.

Nadaljevanje.

Po smrti Miltijadovi so imeli (*tenēre, pass.*) Cimona v isti ječi, in (po) zakonih atenskih se ta ni mogel izpustiti, če bi ne bil plačal globe, cenjene na petdeset talentov. Toda sestra njegova ga je osvobodila (iz) ječe (*abl.*) s tem, da je vzela Kalijo za moža. Ker je bil Cimon dovolj zgovoren (*subst.*), jako darežljiv (*subst.*) in jako izveden i v državljanskem pravu i v vojaštvu, povzpел se je brzo do prvaštva. Čeprav (*quamvis, cōni.*) pa je po mnogih srečnih bitkah jedini v državi slovel, je vendar postal deležen taiste zavisti, katero so si bili nakopali (*incidēre*) oče njegov in drugi prvaki atenski. Pokazalo se (*appārēre*) je namreč, da Cimon vleče s plemstvom in (da) je prijatelj Lacedemoncev; takisto (*īdem*) je prišel v slabo ime (*īnfāmiā adspērgi*) češ da izkuša (*imperf.*) z darežljivostjo svoje sodržavljane nase prikleniti, da bi uničil občno svobodo. Tako se je dal (*pass.*) narod lahko pregovoriti, da je tega za domovino zaslužnega moža obsodil na desetletno pregnanstvo. Toda, ko je pretila vojna z Lacedemonci, nastalo (= sledilo) je občno hrepenenje po njegovi znani vrlini. Tedaj so se Atenci kesali prejšnjega svojega sklepa ter poklicali Cimona domov že v petem letu, potem ko je bil izgnan.

64.

Nadaljevanje.

Kje na svetu je bilo toliko slavnih mož, kolikor v Atenah? A nikjer na svetu niso državljani tako krivično z njimi ravnali. Nihče ni domovine svoje bolj ljubil nego Temistoklej, a koliko hudega so mu vendar nehvaležni rojaki prizadeli! Nepomnjeni bitke salaminske in od (*ab*) sovražnikov osvobojenega mesta, so ga najprvo po črepinjski sodbi izgnali (iz) domovine (*abl.*). Ko je živel že v Argih in bil tudi kot pregnanec (v) veliki časti (*abl.*) obdolžili so ga Atenci (*pass.*), češ da se je bil za visoko ceno kralju prodal in sklenil z njim zavezo za podjarmljenje Grečije. Vsled te obdolžbe so ga obsodili zaradi veleizdaje (*perduelliō*), a pregnjali so ga še nadalje ter ga niso preje nehali zasledovati, dokler (*quam*) ga (ni) največji sovražnik Grkov, občudujoč njegovo velikodušnost, sprejel v svoje kraljestvo (*cōni. imperf.*).

Kako pravičen (*subst.*) in kako nesebičen (*subst.*) (da) je bil Aristid, tega se še vsi spominjate, vendar je jako (*māgnus*, 3) važno (*mōmentum*, ī) vedeti, da je bil tudi ta mož od Atencev obsojen v desetletno pregnanstvo. Ni pa (*neque vērō*) postavne kazni prebil; (v) perzijski vojni namreč se je vrlina Aristidova tako visoko čislala, da je bil po sklepu narodovem že v šestem letu pregnanstva poklican nazaj v domovino.

65.

Nadaljevanje.

(Naj si) je bil (*cōni. perf.*) Alcibijad poln napak, slavo-hlepen, samoljuben, nemaren (v izpolnjevanju) dolžnostij, razkošen, razuzdan, pohoten, nezmeren, vendar je bil tudi domoljuben, poln razsodnosti, utrjen za napore, za vse (*rēs*) pripraven in jako nadarjen mož. Alcibijadu je bilo mnogo do tega, da bi se vojna z Lacedemonci obnovila, zato je rojakom svojim svetoval, da bi podvzeli pohod na Sicilijo, in jim dokazal, koliko (da) je (*cōni. imperf.*) občni blaginji do tega, da postane (*cōni. imperf.*) ta otok atenska (last). V onem času namreč je pripadal velik del Sicilije Sirakužanom, ki so ostala mesta hudo stiskali. Alcibijad pa je dokazal, da je (dolžnost) Atencev, Egestancem pomagati. Zatorej so poslali državljani (po) nasvetu Alcibijadovem brodovje 134 ladij zaveznikom na pomoč ter mu na čelo postavili tri vojskovodje, izmed katerih je bil Alcibijad sam najbistroumnejši. (Znamenje) največje nespameti je torej bilo, da so nasprotniki tožili Alcibijada v ravno istem času, ko so mislili, da je že v Sicilijo priplul, zaradi svetoskrunstva ter ga pozvali na zagovor (*gerundiv.*). A oni se je, mnogo pri sebi premišljajoč, spomnil krivic, ki so jih bili že Atenci prizadeli plemenitnikom, ter je sklenil ogniti se preteči nevarnosti (*tempestās*) in pribežal v Tebe.

66.

Nadaljevanje.

Ko je bil slišal, da so ga rojaki njegovi obsodili na smrt (*pass.*), preselil se je v Sparto ter postal najhujši sovražnik svoje domovine. (Vsled) njegovega prihoda se je (v) peloponeški vojni (*gen.*) zgodila tolika izpremema, da so začeli Lacedemonci

zmagovati (*superiōrem esse*). Tedaj so Atenci spoznali, kako visoko (da) se (mora) Alcibijad i kot prijatelj i kot sovražnik ceniti (*cōni. imperf. cōniūg. periph.*), ter so obžalovali svojo nepremišljenost. A tudi Alcibijad se je začel kesati svoje velike zmote ter obžalovati svoje rojake. Ko se tudi v Sparti ni več (*iam*) dovolj varnega čutil (*existimāre*), odšel je k Tisafernu, namestniku perzijskega kralja, v Azijo, odkoder se je s svojimi rojaki (zopet) spravil. (Brž ko) so se mu povrnile prejšnje pravice in dostojanstvo (= je bil vzpostavljen na prejšnje mesto prava in dostojanstva) in (ko) se je postavil vojski na čelo, premagal je Lacedemonce (v) petih bitkah na kopnem (= kopnenih) in v treh na morju (= pomorskih), da so prestrašeni prosili miru (*imperf.*). 200 ladij jim je ugrabil ter dobil nazaj vso Jonijo in Helespont in razven tega (še) mnoga grška mesta. Vračajočemu se domov je prislo (*dēscendēre*) vse meščanstvo nasproti v Pirej in je njega jedinega izmed poveljnikov obdarilo z zlatimi venci. Vsi so bili uverjeni, da se je le (*ūnus*) (po) njegovem prizadevanju vse podjetje (*rēs, plūr.*) srečno (*secundus*) izteklo, in po pravici so šteli vse prejšnje svoje nesreče in zmage Lacedemoncev sebi v krivdo, češ ker so bili takega moža ob sodili na smrt. Tedaj se je spominjal Alcibijad s solznimi očmi (*lacrimāns*) prejšnjih (= prejšnjega časa) bridkostij.

67.

Nadaljevanje in konec.

Toda to veselje ni (*neque vērō*) bilo dolgotrajno. Kajti ko je bil odplul v Azijo (ter) se pri Efezu manj srečno bojeval (*rem gerere*), se je istemu narodu takoj zopet zameril. Vzeli so mu poveljništvo (*pass.*) in postavili (*substituere*) drugega poveljnika na njegovo mesto (*pass.*). Tedaj se je gnusila Alcibijadu nehvaležnost in nestanovitnost rojakov, da je vnišiel v notranjo Tracijo, kjer je ohranil prav do smrti ljubezen do nesrečne domovine. Pozneje so postavili na njegovo mesto deset poveljnikov (*pass.*), in ti so zadobili nad Lacedemonci pri Arginuzah slavno zmago, ki je pa večino izmed njih drago stala; zakaj osem izmed njih je bilo obsojenih na smrt in šest takoj umorjenih (*mors, adficiere*).

In kaj naj rečem naposled o Ifikratu in Timoteju? Vsakteri izmed nju se je v vojaštvu jako odlikoval; jeden izmed teh poveljnikov, ki se je bil zlasti z znanjem in uredbo (*scientia ac disciplina*) vojaštva proslavil, je bil sicer veleizdaje oproščen, drugi pa, ki je bil moč atensko z mnogimi slavnimi bojnimi čini povzdignil, je bil zaradi iste obdolžbe zatožen (in) na sto talentov obsojen.

68.

Filip, kralj macedonski, in Demosten, govornik atenski.

Ko so se bile grške države (po) mnogih medsebojnih (*inter sē gestis*) vojnah že dovolj oslabile, je zasedel Filip, sin Amintov, prestol macedonski. Ta je bil neslogo grških držav dobro spoznal ter te okolnosti (*rēs*) pomnjiv sklenil, vesoljno Grecijo spraviti v svojo oblast. Zaradi tega si je ustrojil boju veščo in zvesto vojsko, katere jedro je bila falanga. Kralj sam je bil ne le izredno hraber (*subst.*), marveč tudi jako zvit (*subst.*) in potuhnjjen (*subst.*) in takisto (*īdem*) umen vojaštva grškega. Razven tega je bilo v grških mestih mnogo slabih državljanov; do teh se je kralj obrnil in potrošivši mnogo denarja učinil, da so ti brezvestni ljudje vsak v svojem mestu vnemali (*studiosum facere*) rojake za namene Filipove. Jeden izmed teh je bil tudi Atenec Eshin, mož velike govorniške nadarjenosti, toda nestanovitnega značaja. Vendar je bilo tudi v oni popačeni dobi nekoliko môž, katerim se je domovina smilila. Med temi je bil Demosten, najslavnejši grški govornik, čegar ne le izredno zgovornost visoko cenimo, ampak zlasti tudi gorečo ljubezen do domovine občudujemo. Dvajset let star je že tožil svoje varihe zaradi nepoštenosti, potem pa se je, premagavši vse naravne hibe z vztrajnostjo, ves posvetil javnosti in (*atque*) delal (*agere*) vse domovini na ljubo.

69.

Nadaljevanje.

Demosten se je odločno ustavil naklepom Filipovim in je sodržavljane z jedrnatimi govori opominjal na nevarnost, ki je pretila njihovi svobodi. Takisto je tudi govornika Eshina, ki se

je bil Filipu prodal za denar, hudo napadel in mu dokazal izdajstvo. Po Demostenovem prizadevanju (*plūr.*) so se bojevali Grki nekaterikrat srečno proti Filipu; ko so pa, pozabivši na hrabrost svojih očetov, onega polubarbarca pozvali, da bi njihove prepire poravnal, so to pomoč drago kupili. Filip je namreč zasedel mesto Elatejo in pokazal, da namerava spraviti Grecijo v svojo oblast. Sedaj so se Grki sramovali svoje brezbriznosti in so, pozabivši svoje prepire, šli skupnemu sovražniku nasproti ter se sprijeli pri Keroneji s četami macedonskimi leta 338. pr. Kr. r. Trdo (*atrōciter*) se je tam bojevalo. Toda Filip je bil že umnejši vojaštva nego vojskovodje, ki so načelovali grški vojski. Razven tega je manjkalo Grkom tudi prejšnjega zaupanja v svoje moči. In tako so odšli Macedonci zmagoviti (iz) bitke, katera je i nje same i Grke stala mnogo ran in mnogo krvi. Razven Sparte, ki je jedina ostala nezavisna, so prišla (*fieri*) vsa grška mesta pod macedonsko oblast. To je bil konec grške svobode.

70.

Nadaljevanje in konec.

Demosten, ki je v tem položaju še jasneje izprevidel, kako visoko (da) se (mora) ceniti svoboda države, se tudi po smrti Filipovi (*abl. abs.*) nikakor ni udal miru, marveč je svetoval Atencem, naj naloženi si jarem otresejo (*cōni. imperf.*). Vendar so bili v Atenah oni, ki so bili naklonjeni Macedoncem, sedaj jako mogočni ter niso (*neque*) le Demostenovim nasvetom nasprotovali, marveč so i njega samega tožili — po krivici sicer — nepoštenosti in podkupnosti. Obsojen je bil torej v ječo, iz katere je kmalu ubežal. (Ko) se je pa glas o smrti Aleksandrovi po (*per*) Greciji raznesel, so Demostena, onega branitelja svobode, slovesno privedli nazaj (*pass.*). A (ko) so bili Atenci kmalu potem od Antipatra premagani, bil je Demosten od Demada, nekega neznačajnega (*vēnālis*) govornika, obdolžen zaradi veleizdaje in od naroda obsojen na smrt. Demosten je bil med tem zbežal na Kalavrejo, majhen otok, ter si je tam v hramu Neptunovem sam zadal smrt, da bi ušel (*ēvitāre*) rokam nasprotnikov. «Krasno pribežališče je smrt, varuje nas namreč sramote!» zaklical je preganjalcem, ki so ga hoteli zgrabiti, in izpil

strup. Tako je torej najkrepostnejši (*virtūs*) in najznačajnejši (*gravitās et cōstantia*) mož, kakor je bil vedno najbolj svobodoljuben tudi umrl (*dēcēderē*) svoboden leta 322. pr. Kr. r.

Ablativ.

71.

Slovnice § 244., 1., 2.

1. Kartagina je bila od Didone ustanovljena, od Scipijona razdejana. 2. Romula in Rema je baje volkulja dojila (*pass.*). 3. Mária je imenoval narod drugega Romula (*pass.*). 4. Kati-lina je bil od senata obsojen na smrt, Ciceron pa je bil zaradi tega od naroda poslan v pregnanstvo. 5. (V) zanke zamotanega kragulja je rešila miš (*pass.*). 6. Narava nam je podelila kratko življenje (*pass.*). 7. Starost je že po naravi (preveč) blebetava (*compar.*). 8. Lakomnost povzročuje mnoge zločine (*pass.*). 9. Vsled lakomnosti in razkošnosti se je popačila nrvnost Rimljanov; vsled popačene nrvnosti so se v nemale silne domače vojne, po katerih je propadla (*ēvertī*) država. 10. Atik, prijatelj Cice-ronov, je bil (*orīvī*) viteškega stanu. 11. Dijana je bila baje hči (*nāscī*) Jupitra in Latone. 12. Rimljani so se bahali, da izhajajo (*ortum esse*) od boga Marta. 13. Pravijo, da so Belgi germanskega rodu (*ortum esse*). 14. Po naporih vojska napreduje, po brezdel-nosti okori. 15. Po slogi majhne stvari rastejo, po neslogi največje razpadajo. 16. Miltijad se je nadejal, da pogine (*fut.*) Darej ali od meča sovražnikov ali od pomanjkanja. 17. Jeden Ajant je poginil vsled prevelike častihlepnosti, drugi vsled ošabnosti.

72.

Slovnice § 244., 2., 3.

1. Koder, poslednji kralj atenski, je umrl iz ljubezni do domovine. 2. Lastnik ladje je držal iz (*capēre*) usmiljenja do Temistokleja ladjo noč in dan na sidrih. 3. Iz (*incendēre*) sovraštva in srda ne prizanašajo vojaki često niti ženam niti otrokom. 4. Vsled pomanjkanja ladij Cezar ni sledil Pompeja v Grecijo. 5. Mnogi zanemarjajo svoje dolžnosti vsled mehkužnosti, to je iz strahu pred napori in bolečinami. 6. Četa grška je gorela

čudovite bojazelnosti. 7. Servij Tulij je vladal sprva sicer v soglasju s starejšinami, a brez ukaza narodovega. 8. Premda se je Scipijon radoval pobitja Kartazanov, vendar ga je bolela (*dolēre*) beda porušenega mesta. 9. Zakaj se vijolic bolj veselimo nego mnogih drugih cvetlic? — Ker so prvi dar pomladi. 10. Tirci so sklenili, zaupajoči v naravno lego (= naravo) mesta, obsedo trpeti (*ferre*). 11. Kdo se bode mogel zanašati ali na trdnost telesa ali na stanovitnost sreče? 12. Zadovoljen biti s svojim imetkom (*rēs, plūr.*), je največje in najgotovejše bogastvo. 13. Kakor boluje telo (*plūr.*) za boleznimi, tako bolujejo države za razprtijami. 14. Kartagina je bolehalo za lakomnostjo državljanov, Grecija za neslogo in izdajstvom, Rim za domačimi vojnami.

73.

Slovnice § 245., 1., 2., 3.

1. Duh bode živel, ko bode že popolnem iz telesa odšel (*fut. exact.*). 2. Solon je odšel prostovoljno iz domovine. 3. (Dolžnost) vojakov je, v boju ne makniti se z mesta. 4. Atenci so izgnali iz strahu pred tiranstvom najboljšo moč iz domovine. 5. Ko je izvedel Vercingetorig o prihodu Cezarjevem, odstopil je od obleganja mesta. 6. Frigi so se vsake prisega tako vzdržavali, da niso prisegali niti sami, niti niso drugih silili k prisegi. 7. Stojiki so se vzdržavali vseh naslad. 8. Tujca od hiše (*tectum*) odgnati (*arcēre*), se je smatralo celo pri barbarskih narodih za greh. 9. Znano je, da je osvobodil Trazibúl domovino tridesetih nasilnikov. 10. Premagavši Gimbri in Tevtone, je oprostil Márij Italijo največjega strahu. 11. Rimski patriciji so izključevali plebejce dolgo (časa) od najvišjih dostojanstev (= častnih služeb). 12. Sula je oropal mnogo državljanov življenja in premoženja. 13. Kuga je ugrabila (*orbāre*) državi atenski mnogo dobrih državljanov. 14. Hudobni varuhi so ukanili Demostena za vso dediščino.

74.

Slovnice § 245. Dostavki in opombe.

1. Salustij, rimski zgodopisec, je (bil) od Apija Klavdija Lepega pahnjen iz starejšinstva. 2. Vsi ljudje, ki hočejo vladati državo, morajo biti prosti (*vacāre*) sovraštva in ljubezni, jeze in

usmiljenja. 3. Bog jedini je prost vsake krivde in vseh napak. 4. Cenzorju je bilo dovoljeno, državljana pahniti iz starejsinstva, odstraniti ga iz vseh občin (*tribus, ūs*), vzeti (*privāre*) mu celó državljanstvo in svobodo ter ga izključiti od ceditve. 5. Cezar se je bil diktatorstvu odpovedal ter odpotoval iz mesta. 6. Le strah pred kaznijo zadržuje mnoge ljudi od krivice. 7. Aleksander Veliki je bil tako togoten, da ni vzdržal roke niti od prijatelja. 8. Smrt loči dušo od telesa (*pass.*). 9. Ko je prišel Hanibal do Alp, ki ločijo Italijo od Galije, izkušali so ga planinci pri prehodu ovirati. 10. Šege grške in rimske se jako razlikujejo od naših. 11. Milečan Histijej se ni zlágal z nasvetom Miltijadovim, da bi se most Darejev podrl. 12. Pompej se je trudil, da bi Cezarju dovažanje žita preprečil. 13. Narod je prepovedal Ciceronu, ki je bil oprostil domovino zarote Katilinove, vodo in ogenj; komur sta bila pa voda in ogenj prepovedana, prisiljen je bil ločiti se od domovine. 14. Človek sem: nič človeškega se mi ne zdi (*putāre*) tuje.

75.

Slovnice § 246. in 247.

1. Vsak dan nas narava spominja, kako malo, kako majhnih stvari (da) potrebuje. 2. Opomin bodi brez (*carēre*) trpkosti, karanje brez psovanja. 3. Ne vode, ne ognja ne potrebujemo česče nego prijateljstva. 4. Kdor krivde ni prost (*vacāre*), nima (*carēre*) prave sreče. 5. Mladini je treba vodnika in svetovalca. 6. Atenci so sporočili Lacedemoncem, kako hitre pomoči (da) je treba (*imperf.*). 7. Kjer so gotovi dokazi, sodnikom ni treba mnogo besed. 8. Pameten človek najde hitro, česar je treba. 9. «Mnogo je treba meni, dejal je Ver, mnogo mojim psom». 10. Nič ni boljše nego pamet in modrost. 11. Krepost je dragocenejša mimo zlata. 12. Pravijo, da ni nobena žival pametnejša od slona. 13. Po pravici občudujemo zvezde, mimo katerih ni veličastnejšega prizora. 14. Sokrata, najmodrejšega (*compar.!*) moža, kar so (jih) Atene rodile (*ferre*), so rojaki obsodili na smrt. 15. So živali, ki ne žive več nego jedno leto, in žužki, ki ne žive več nego jeden dan. 16. V bitki pri Kanah je padlo nad 40.000 Rimljanov. 17. Nad 63 let star je (bil) Ciceron umorjen. 18. Hitreje, nego se je pričakovalo (*subst.*), je prihitel Cezar iz zimovišča v ozemlje sovražnikov.

Prostodušnost Sokratovega govora.

Dasi je bil Sokrat od Meleta, Anita in Likona že zatožen na smrt, vendar je mislil, da možu pravičniku pred sodniki ni treba prošelj in solz. Vsakega zagovora se ni sicer vzdržal (*supersedere*), vendar je govoril tako prostodušno, da se je zdelo, da, zaupajoč v svojo nedolžnost, prezira dobrohotnost in sočutje sodnikov. Potemtakem se je zgodilo, da so ga sodniki bolj iz sovrašтва nego vsled (*dūcēre*) dokazov proglasili najprvo za prepričanega brezbožnosti. Potem so ga vprašali, katere kazni (*abl.*) (da) smatra (*imperf.*) sam sebe vrednega. Na to (*ad quod*) je odgovoril Sokrat: «Vi ste me obsodili po krivici; kajti jaz nisem ničesa zagrešil, ampak iz ljubezni do države in sodržavljanov vedno izvrševal dolžnosti dobrega državljana. Torej mislim, da nisem nikake kazni, pač pa največjega darila vreden, ki se podeljuje navadno (*solēre*) najboljšim starcem. Ne iz ljubezni do življenja, marveč v zavesti svoje nedolžnosti sem to povedal; ne zato, da bi sebe oprostil smrtne nevarnosti, temveč zaradi vas sem to rekel, da bi se vzdržali krivične sodbe, mimo katere ni nič sramotnejšega».

Nadaljevanje in konec.

Toda Sokrat se je bil zanašal preveč na svojo nedolžnost. Atene sicer niso popolnoma pogrešale pravičnih mož, in mnogi izmed sodnikov so spoznali, da je Sokrat vsake krivde prost, ter so ga izkušali iz (*commovēre*) sočutja do starosti kazni osvoboditi, a večina jih ga je obsodila na smrt, deloma iz nejevolje zaradi ošabnosti Sokratove, deloma iz bojzani pred množico in tožniki, ki niso hoteli od svoje zahteve odstopiti. Sokrat je bil s to (raz)sodbo zadovoljen. Zahvalil je one sodnike, ki so ga bili iz ljubezni do pravice osvobodili, drugim pa je krivico odpustil. Potem se je vrnil svoje kreposti vesel v ječo. Učenci njegovi so si prizadevali sicer, da bi ga rešili smrti, a niti na prošnjo najzaupnejših prijateljev svojih ni hotel oditi iz ječe, če tudi so bili stražniki podkupljeni. Tudi Kriton, mladenič iz (*nāscī*) najodličnejše in najbogatejše rodbine, ga ni

mogel ganiti (*pass.*), da bi iz ječe ušel. Nič manj nego trideset dni je (še) čakal smrti, razgovarjajoč se z učenci o najvišjih stvareh, potem pa veselega srca izpil strup.

78.

Dionizij mlajši.

Dionizij mlajši, čegar oče je bil jako nizkega rodu, po naravi svoji ni bil grozovit, niti ni bil popolnoma brez (*carère*) nadarjenosti. Zato se je nadejal Dion, plemeniti njegov sorodnik, da more postati na opomin kakega modrega moža dober vladar. Tako se je zgodilo, da je pozval Dionizij po nasvetu Dionovem filozofa Platona k sebi. Modrijan je bil od nasilnika sicer častno sprejet, vendar pa sta bila kmalu i on sam i Dion od dvornih prilizovalcev izpodrinjena s svojih mest. Dion je bil izgnan iz domovine, Platon pa je odšel, ko ni mogel kneza zadržavati od razuzdanosti in krivice, prostovoljno iz Sicilije. Od (*ex*) onega časa se od svojega očeta ni nič razlikoval, nobenega zločina se ni vzdrževal. Kakor vsi nasilniki, tako se je (dal) tudi Dionizij voditi le od strastij in strahu (*pass.*). Z bogastvom, (katero) mu je bil oče zapustil (*pass.*), nezadovoljen, je dal (*cūrāre*) ljudi, ki so bili prosti vsake krivde, zaradi zarote tožiti (*gerundiv.*) in obsojati (*gerundiv.*), da jih je življenja in premoženja oropal.

79.

Nadaljevanje in konec.

Iz žalosti in jeze je sklenil Dion osvoboditi domovino krutega nasilništva ter se je, pripravivši vse, kar je bilo treba, hitreje, nego je Dionizij pričakoval, povrnil v mesto. Z odprtimi rokami (*amantissimè*) od naroda sprejet, je v kratkem času pregnal Dionizija z otoka. Ko je bil pa Dion od nezvestih sodrugov poginil, prišel je nasilnik, zaupajoč v neslogo državljanov, zopet v mesto. Ker je bilo treba sedaj Sirakužanom izkušenega vojskovodje, obrnili so se do Korinčanov. Ti so jim poslali Timoleonta na pomoč, ki je bil že tudi Korint osvobodil nasilništva. Zapuščen od vsega meščanstva, ki ni hotelo braniti nasilnika proti osvoboditelju, se je Dionizij kmalu udal Timoleontu.

In ta ga je, oro-pane-ga vseh zakladov, poslal v Korint. Ondi je iz domovine pregnani nasilnik učil baje dečke plemenitih roditeljev glasbe. Sirakuze pa so ostale zopet nekoliko let proste krutega nasilništva.

80.

Slovnice § 248.

1. Pravih prijateljev si ne pridobivamo z zlatom in dragotinami (*opēs*), pridobivamo si jih z ljubeznijo in blagohotnostjo. 2. (Dolžnost) dobrih roditeljev je, navdajati srca svojih otrok s pravo pobožnostjo. 3. Zemlja je odeta s cveticami, zelišči, drevjem in žitom (*frūgēs, um*). 4. Cesar Avgust je s prijatelji rad kockal (= igral kocke). 5. Epaminonda se je učil piskati, ker so tudi drugi Grki navajeni bili (*solēre*) gosti. 6. Pesnik Horacij je govoril grški ter je bil tudi v grški književnosti izobražen. 7. Dobrote naj tisti dolgo pomni (= v spominu ohrani) ki jih je prejel, ne tisti, ki jih je izkazal. 8. Človekoljuben gospodar bode potnika rad pod streho sprejel. 9. Zdravejše je potovati peš nego jahati, a zdravejše jahati nego se voziti. 10. Kralju Tulu se je naznanilo, da je na gori Albanski kamenje dežilo. 11. Mnogi državljani so prejeli po Pomponiju Atiku ali častne službe ali bogastvo. 12. Deseta legija je po vojaških tribunih zahvalila Cezarja, češ ker je bil izrekel (*facēre*) o njej (*reflex.*) tako ugodno sodbo. 13. Ko je prihajal Aleksander, obkrožen (*stīpātus, 3*) od orožnikov, v Babilon, bila je vsa pot posuta s cveticami in venci. 14. Helvečane je zelo žalostilo (*pass.*, opis!), ker so bili odvsod omejeni z visokimi gorami. 15. Bibul, podpoveljnik Pompejev, je v Epiru težko zbolel (*morbus, ad-ficēre*). 16. Po pravici se občudujejo tisti, ki so svoje prepričanje (*fidēs*) s smrtjo potrdili.

81.

Slovnice § 249., 250. in 251.

1. Rabi češče ušesa nego jezik! 2. «Zmagati znaš, Hanibal, zmage porabiti ne znaš», rekel je Maharbal vojskovodji kartaginskemu. 3. Doklej vendar, Katilina, bodeš zlorabil našo potrpežljivost? 4. Scitje so se hranili z mlekom in medom ter se posluževali živalskih kož za oblačila. 5. Bil je nekdanj čas, ko so se ljudje živili z želodom. 6. Tisti, ki hočejo uživati

dolgotrajen mir, morajo biti izurjeni v vojni. 7. Aleksander je imel pet let Aristotela za učitelja. 8. Rimljani bi se ne bili polastili mesta Vejev, ako bi bili čuvaji tega mesta opravljali svojo službo. 9. Kdor hoče pravo slavo doseči, naj izvršuje (= opravlja) dolžnosti pravičnosti. 10. Gospodstvo grških nasilnikov se je opiralo na kraljestvo Darejevo. 11. Mnogi, ki so vredni pohvale, se kaznijo (*poena, adficēre*), mnogi, ki so vredni kazni, se (pa) obdarujejo (*praemium, adficēre*). 12. Nič ni moža ne vrednejše nego grozovitost. 13. Ciceron hvali Antijohijo, ker je imela omikanih ljudi na prebitek (*adfluere*). 14. Nobeno mesto ni tako (*tantum*) obilovalo s krasnimi umetelninami kakor (*quantum*) Korint. 15. Izvažajo se one stvari, katerih imamo v izobilju, in vvažajo tiste, katerih nam primanjkuje. 16. Grki so se polastili po bitki pri Mikali perzijskega tabora, ki je bil napolnjen z orožjem in živili. 17. Nič ni bednim smrtnikom dražje nego življenje.

82.

Slovnice § 252. in 253.

1. Hanibal je vse ostale vojskovodje za toliko presegal po bistrumnosti, za kolikor se je rimski narod odlikoval pred drugimi narodi po hrabrosti. 2. Solnce, ki s svojo svetlobo vse razsvetljuje, je za mnogo delov večje nego zemlja. 3. Nekateri stari matematiki so menili, da je luna za polovico manjša od zemlje. 4. Čim učenejši je kdo, tem ponižnejši bodi. 5. Čim več sovražnikov, tem več slave. 6. Rodovitne njive donasajo mnogo več, nego so prejele. 7. Ciceron je bil za 6 let starejši od Cezarja. 8. Grki so mnogo rajši hoteli umreti nego sužnjevati. 9. Mnogo bolje je (*praestāre*) pomneti dobrote nego krivice. 10. Malo pred smrtjo je razpravljal Sokrat o nesmrtnosti duše. 11. Onih sedem modrijanov je živelo nekaj stoletij pred Likurgom. 12. Aristotel je umrl jedno leto pozneje nego Aleksander, kratko potem je odšel tudi Demosten s sveta (*vīta*). 13. Aristid je umrl štiri leta potem, ko je bil Temistoklej izgnan iz Aten. 14. Nekoliko let pred drugo punsko vojno je predložil narodni tribun G. Flamini zemljiščni zakon proti volji senatovi.

Slovnice § 254.

1. Gorgija, Sicilijanec po rodu, je prekašal vse svoje vrstnike v govorništvu. 2. Običaj ljudij je, da nočejo, (da) se taisti odlikuje v več rečeh. 3. Agezilaj, kateremu je bilo malo kraljev kos v pravičnosti in bistrumnosti, je bil kralj bolj po imenu nego po oblasti. 4. Po starem pregovoru se družijo jednaki najložje z enakimi. 5. Oni ne more biti pravi prijatelj, ki sodi (= meri) prijateljstvo po koristi. 6. Lacedemonci so se po življenju, po zakonih in uredbah mnogo razlikovali od Atencev. 7. Po občnem mnenju velja Aristotel kot prvak med učenjaki starodavnosti. 8. V poznavanju zvezd in v nekaterih drugih znanostih so prekašali Kaldejci vse vrstnike. 9. Gledé rodovitosti se ne more nobena dežela primerjati z Egiptom. 10. Po mojem mnenju se ne more nobena žival glede zvestobe meriti (*compare*) s psom. 11. Po smrti Dionizija starejšega so izvolili vojaki najstarejšega izmed njegovih sinov za vladarja.

Slovnice § 255. in 256.

1. Zvezde krožijo s čudovito hitrostjo. 2. V jezi se ne more nič prav, nič premišljeno storiti. 3. Z žalostjo in nejevoljo je ostavil Hanibal Italijo, v kateri je bil toliko let uspešno vojeval (*dēbellāre aliquem*). 4. Pavzanija je hotel na vsak način slaven in mogočen postati in je svoje življenje uravnal po perzijskem običaju. 5. Modrijan prenaša vse žalitve z mirnim srcem. 6. Bolje je (*praestat*) častno (*subst.*) pasti nego sramotno (*subst.*) bežati. 7. Na dva načina se zgodi krivica, ali po sili ali po goljufiji. 8. Po pravici se imenuje dober vladar oče narodov. 9. Cezar je obvestil senat pismeno o svojih činih v Galiji. 10. Jaz se ne skladam z onimi, ki po živinsko žive. 11. Cezar je poslal podpoveljnika T. Labijena z dvema legijama in z vodniki naprej, da bi zasedel goro, sam pa je sledil z ostalimi četami. 12. Aleksander je med največjo veselostjo vojakov odplul iz Evrope. 13. Ciceron se je povrnil na veliko veselje vseh prijateljev v Rim. 14. V senatu so sedeli Rimljani s togo, na skupščine pa so prihajali često celo z meči.

O Aleksandru Velikem in njegovi vzgoji.

Izmed vseh junakov starodavnosti ni bil nihče kos v sreči in bistrumnosti Aleksandru, ki je napolnil svet s slavo svojega imena. Narodil se je leta 356. pr. Kr. r. v taisti noči, v kateri je pogorelo preslavno svetišče Dijane efeške. To je bil namreč zažgal neki Herostrat s tem namenom, da bi se njegovo ime po (*per*) vsem zemeljskem krogu razneslo. Ker se je taistega dne radoval (*exsultāre*) oče njegov Filip dveh zmag, nadejali so se vsi, da bode kraljevič nezmagan. Dečka je vzgajala mati Olimpijada s skrbjo in ljubeznijo (*pass.*), pozneje pa so ga urili (*exercēre, instituēre*) Lizimah in drugi učitelji v raznih spretnostih in znanostih.

Trinajstletnemu dečku je dal Filip kot učitelja največjega filozofa Aristotela, čegar pouk je Aleksander užival celih (*per*) pet let. Učenec je učitelja izredno ljubil ter vedno pri (*cum*) sebi imel, dokler se ni po očetovi smrti polastil vlade (*rēs, plūr.*). Tudi pozneje, preobložen z najvažnejšimi opravki (*rēs*), ga je spoštoval ter podpiral njegove (znanstvene) prizadeve z uprav (*plānē*) kraljevimi darovi. Modrijan pa je opravljal službo učiteljsko z največjo skrbjo. Učenca je naučil (*imbuēre*) ne le različnih znanstij, marveč tudi duha njegovega navdal z velikim občudovanjem do pesnika Homera. Tega pesni je nosil Aleksander navadno (*solēre*) še kot mož vedno s seboj ter (jih) je imel, kedar je počival (*cōni. imperf.*), z bodalom vred položene (*repōnēre*) pod vzglavjem. Homera se je po mnogokratnem čitanju skoro celega naučil na izust. Bogove je deček sijajno častil in obkladal njih žrtvenike z bogatimi darovi. Tako je bil kraljevič Aleksander obdarjen z mnogimi lepimi krepostmi.

O Aleksandru kot kralju.

Potem ko je bil Filip od nekega Pavzanije umorjen, zasedel je prestol Aleksander, ne več nego 20 let star. Najprvo (*Ac primum*) se je maščeval nad udeleženci onega umora, potem pa potoval, kakor hitro (*celeritās*) je mogel, v Grecijo. Grki namreč,

zlasti Atenci, naščuvani po Demostenu, in Tebljani so delali na to, da bi dobili nazaj svobodo, (katero jim) je bil Filip ugrabil (*part. perf. pass.*). Z mnogimi nevarnostmi obkoljen, Aleksander vendar ni izgubil poguma, marveč je prišel tja preje, nego so vsi pričakovali. Vsled nenadnega strahu se Grki niso upali s silo upreti, nego so mu izročili v Korintu, če tudi nekateri z veliko žalostjo, vrhovno oblast. Zaradi (*commovēre*) govornice o izrednem ciniku Diogenu, ki je živel tedaj v Korintu, je šel baje tudi k temu ter ga vprašal, če mu je kaj potreba (*cōni. imperf.*). Znani filozofov rek (*illud*) «(Za) sedaj vsaj (stopi) malce s solnca!» je navdal kralja s tolikim občudovanjem, da je rekel: «Ako bi ne bil Aleksander, hotel bi biti Diogen».

Dočim je pa nekaj mesecev potem vojeval v Traciji ter so od vseh rodov prihajali k njemu poslanci z darovi, odpadli so nenadoma Tebljani od njega ter, zanašajoči se na svojo moč, pobili macedonsko posadko. Toda Aleksander se je pokazal z največjo hitrostjo pred ozidjem tebskim ter jim obljubil (*prōpōnēre*) odpusčenje in nekaznjenost, ako bi odstopili od orožja (*plūsquamperf.*). Ker so pa Tebljani boj nadaljevali ter po glasnikih tudi druge ščuvali k orožju, jih je Aleksander, premagavši jih (= premagane) v boju, jako hudo kaznil (*adficēre*). Mesto je podrł do tal, meščane z ženami in otroki (vred) deloma pomoril, deloma prodal v sužnost. Od svetišč in drugih posvečenih mest in od potomcev pesnika Pindarja se je vzdržal. Vendar ni storil tega toliko iz jeze, kolikor po priganjanju Orhomencev, Tespičanov in Platejcev, ki so vsi goreli sovraštva do Tebljanov.

87.

Aleksandrov pohod v Azijo.

Dve leti potem, ko se je bil Aleksander polastil vlade, je šel z vojsko na Perzijane. Njih kraljestvo se je bilo mnogo let čudovito srečno (*fortūna*) razvijalo (*flōrēre*). A v onem času so bili deloma po notranjih razprtijah in nesporazumnosti (*plūr.*), deloma po razkošnosti in mehkužnosti tako oslabljeni, da niso mogli vzdržati napada macedonskega (*imperf.*). Razven tega so

zaničevali, opirajoči se na obilico (*māgnitūdō*) bogastva in vojakov, pičlo število Macedoncev. Zapustivši Antipatra s 14.000 vojaki v Evropi, se je prepeljal Aleksander v začetku (*prīmus*, 3) pomladi leta 334. pr. Kr. r. s 30.000 pešci in 5.000 konjeniki v Azijo s tem namenom, da bi se s to malenkostjo polastil silnega kraljestva perzijskega. Vso svojo dediščino je razdelil svojim prijateljem rekoč, da je sam zadovoljen z Azijo. Tudi vojaške načelnike je odlikoval (*ōrnāre*) z najsijajnejšimi darovi. Ko je prišel v Sest, postavil je žrtvenike in žrtvoval bogovom, potem pa vojsko prepeljal čez Helespont. Brž ko je pristalo brodovje k obrežju azijskemu, stopil je Aleksander prvi s sulico iz ladje ter potoval takoj dalje (*prōcēdēre*) na poljane stare Troje. Med tem ko je tu ogledoval (*perlustrāre*) spomenike junakov, mu je ponudil nekdo izmed domačinov (*incōla*) Paridovo liro. A oni mu je dejal: «Za tisto-le se sicer prav nič ne brigam, pač pa daj sem liro Ahila, ki je slavil hvalo junakov z isto roko, s katero je njih čine prekašal». Zlasti je namreč posnemal Ahila, mimo katerega mu nihče ni bil dražji. Ponašal se je celo, da je njegovega rodū (= da izhaja od njega).

88.

Slovnice § 258. in 259.

1. Naselbine tirske so bile skoro po vsem zemeljskem krogu razkrojlene. 2. Tolik je bil strah pred Ariovistom, da so po celem rimskem taboru pečatili oporoke (*pass.*). 3. Ker je negotovo, na katerem kraju (da) te čaka (*manēre*) smrt, čakaj jo povsodi (= na vseh krajih). 4. Kartazani so Tirce spoštovali kakor (*locus*) stariše (*pass.*); zakaj ti so bili Kartagino ustanovili. 5. Po nasvetu Miltijadovem so postavili Atenci tabor na pripravnem kraju. 6. Cimon je premagal Perzijane na kopnem in na morju. 7. Da bi spravil Germane v strah, zgradil je Cezar most preko reke Rena. 8. Po Apijevi cesti potujoč je videl potnik na desni in levi grobišča slavnih Rimljanov. 9. Koder je bil prišel (*iter facēre*) Kserks v Grecijo, istod se je vrnil v Azijo. 10. Atenci so stavili vso svojo nado na brodovje. 11. Nekateri stari modrijani so šteli (*repōnēre*) zvezde med božanstva. 12. (Ko) je Platon v zibeli spal, sedle so mu (*gen.*) baje čebele na ustnice. 13. Egipčani in Babilonci so polagali vso skrb na poznavanje zvezd. 14. Platon je postavil razum v glavo kakor v grad,

jezo je položil (*locāre*) v prsi. 15. Pogodbe so se nekdam vrezavale v bronaste stebre. 16. Svebi so pospravili (*dēpōnēre*) žene, otroke in vse svoje (imetje) v gozde ter se sešli vsi na enem mestu. 17. Sédimo semle v senco dreves in čakajmo prijateljev, ki se navadno (*solēre*) shajajo tukaj!

89.

Slovnice § 260.

1. Na praznik počiva naj zemlja (*humus*), počiva naj oratar. 2. Pomladi in jeseni, takisto zjutraj in zvečer so megle pogostejše nego v drugem času. 3. Mitridat se je v začetku vojne uspešno bojeval z Rimljani. 4. Meseca oktobra leta 218. pr. Kr. r. je prišel Hanibal v Italijo in premagal v taistem letu Rimljane ob Ticinu in Trebiji. 5. O solnčnem zahodu se vračajo utrujeni poljedelci s polja, da gredo (*proficiscī*) tem lažje zopet o prvem svitu na pričeto delo. 6. V dobi Avgustovi so pri Rimljanih najbolj cvetle znanosti in umetnosti. 7. O prihodu Perzijanov so bili Atenci v največji stiski; v tem (hudem) položaju jim ni bila nobena država na pomoč razven Platejcev. 8. O Pirovih časih je nehal Apolon delati verze. 9. Mitridat je zapovedal (*imperāre, ut*) v enem dnevu vse rimske državljane v celi Aziji pomoriti (*pass.*). 10. Atenci so dolgo pogrešali Cimona, ki je bil leta 449. pr. Kr. r. umrl, ne le v vojni, marveč tudi v miru. 11. V starosti nas ne bodo veselile stvari, ki nas vesele v mladosti. 12. V (teku) treh mesecev je dovršil Pompej vojno z gusarji. 13. Jugurta je zahteval od podpoveljnika Avla, ki ga je imel z vojsko vred zajetega (*clausum tenēre*), da se v desetih dneh umakne (*imperf.*) iz Numidije.

Sklad mestnih imen.

90.

Slovnice § 261. in 262.

1. Za trojansko vojno so se zbrale grške ladje v primorskem mestu Avlidi, da bi se prepeljale vse hkratu v Trojo. 2. Sedmi dan potem, ko je bil odpotoval Aleksander iz Gaze v Egipt, je dospel do Memfide. 3. Dion ni nehal prositi Dionizija, da bi

pozval Platona iz Aten v Sirakuze. 4. Mnogi odlični Rimljani so živeli dolgo v Atenah, središču znanostij in umetnostij. 5. Iz Gadov, ljudnatega mesta hispanskega, je prišel mož v Rim, da bi videl zgodopisca Livija, ter se je povrnil takoj zopet domov, ko (*ubi*) ga je videl. 6. Apijeva cesta je vodila preko Formij v Kapuvo, najpremožnejše mesto kampansko (= Kampanije). 7. Horacij se je narodil v Venuziji, majhnem mestu apulskem (= Apulije), Vergilij (pa) v Andih, pri Mantovi ležeči vasi. 8. Na otok Del so prihajali (*commeāre*) kupci in veliki trgovci od vseh stranij z blagom (*plūr.*) in tovari. 9. Izgnan iz mesta Rima, je bil Tarkvinij Ošabni brez (*carēre*) domovine. 10. V celem Rimu ni bilo videti oboroženega vojaka. 11. Alcibijada so zatožili nasprotniki, češ da opravlja na svojem domu misterije (*imperf.*). 12. Spomladi hitimo iz mesta liki iz ječe (*ven*) na kmete, jeseni se vračamo radi (zopet) s kmetov domov. 13. Mnogi so često videli Hanibala, ležečega med stražami na tleh. 14. Suli se je izročila vsa oblast doma in v vojni.

91.

Bitka pri Graníku.

Potem ko je bil Darej po pismih in poročnikih izvedel o izredni hrabrosti in zmagah Aleksandra, katerega je preje preziral (*neglegère*), začel se je silno bati. Po celi Aziji je imel (vojaške) nabore in za plačilo najel tudi v Greciji veliko število izvrstnega moštva (*iuventūs*). Vsem četam je na čelo postavil Memnona, ki je bil po narodnosti sicer Grk, rojen na Rodu, a je že dolgo užival plačo (*stīpendium*, *i*) kraljevo ter je bil v mnogih bitkah dokazal Perzijanom zvestobo svojo in hrabrost. Ta je tedaj s tehtnimi besedami svetoval, da bi Perzijani opustili (*supersedere*) bitko ter, umikajoč se vedno nazaj (*retrō*), uničili vse, česar koli bi bilo sovražnikom potreba (*opus*), in zažgali vsa mesta. Toda Perzijani se niso zlagali s tem nasvetom, marveč so se pomaknili z 20.000 pešci in isto toliko konjeniki do reke Graníka ter poskusili ovirati sovražnika pri prehodu.

Ko (*ubi*) je Aleksander od ogleduhov to izvedel, prihitel je tudi sam z vojsko k reki. Dočim so se poveljniki obotavljali iti čez reko, planil je kralj, ki je polagal vso nado na hitrost, takoj s konjico v reko, pehoti pa velel slediti. A bilo je težko,

na neugodnem kraju ustavljati se konjici perzijski, ki je bila tudi po številu mnogo močnejša (*potior, ius*). Kralju Aleksandru, mimo katerega ni bilo hrabrejšega bojevnika, preklal je jeden izmed sovražnikov čelado. Med tem ko je tega sam prebodel s sulico, porabil je ta hip drugi (in) zamahnil (*ictum parāre*) na golo glavo. Toda o pravem času (= za časa) prileti Klit in odseka barbarcu (*gen.*) roko. Tedaj nastane silno klanje Perzijanov, in kmalu začno konjeniki s pehoto vred bežati.

Aleksandra je stala ta zmaga majhno izgubo (*detrimentum, ī*). Tiste, ki so bili padli v bitki, je dal z orožjem in vsem okrasom (*cultus, ūs*) sijajno pokopati, (za) ranjence (*gen.*) je imel veliko skrb ter jih je tolažil s pohvalo (*plūr.*), darovi in obljubami. S to (*relāt.*) priljudnostjo in radodarnostjo si je pridobil srca vseh. 25 konjenikom pa, ki jih je bila množica Perzijanov o prvem spopadu porazila (*opprimēre*), je dal po proslulem (*celeber*) kiparju Lizipu postaviti 25 kipov v Macedoniji. Vsled te zmage je prestopil velik del Azije od Perzijanov k Aleksandru.

92.

Bitka pri Isu.

Ko je bil Darej izvedel, da je Aleksander pri Tarzu, glavnem mestu ciliskem (= Cilicije), hudo zbolel (*morbus, adficēre*), začel je z veliko hitrostjo prepeljavati vojsko čez Evfrat. Aleksander, čegar bolezen je bil ozdravil zdravnik Filip hitreje, nego se je mislilo, je sklenil pričakovati kralja pri Isu. Dasi je imel mnogo manjše čete nego Darej — zakaj vojska perzijska je bila več ko za polovico večja nego pri Graniku — je vendar mislil Aleksander, da se mu je kar najhitreje bojevati (*dēcernēre, part. fut. pass.*). Ko sta bili obe (bojni) vrsti na svojem mestu, je nagovarjal z različnimi ogovori vojake. Macedoncem, že v toliko bitkah zmagovitim, pravi, da jim bode komaj treba meča; Grke spominja, da so se jim (*gen.*) razdejala od Perzijanov svetišča in oskrunila vsa božja in človeška prava. Ilirom in Tračanom, vajenim živeti o plenu (*raptum, ī*), pa veli pogledati (*intuērī*) zlata in šklrata bleščečo se sovražniško vrsto ter jih opominja, naj se bogatega plena polaste in zamenijo svoje mrzle gore za bujne perzijske poljane.

V bitki sami je vršil Aleksander takisto službo prostaka kakor poveljnika. Posebno je pritiskal (*instāre alicui*) za Darejem samim. Okoli voza, na katerem se je vozil ta, so ležali že najplemenitejši Perzijani, umrši (*exstinguī*) slavne (*ēgregius*, 3) smrti pred kraljevimi očmi. Med Macedonci je bil tudi Aleksander lahko ranjen. Ko so bili pa konji, ki so vozili Dareja, prebodeni s sulicami (ter so bili) vsled bolečin na tem, da bi kralja stresli z voza, zasedel je ta (*cōnscendēre*) drugega konja ter se umaknil iz bitke. Tedaj so planili (*ērumpēre*) tudi ostali barbarci, koder je bila komu pot odprta. Nekateri so bežali, koder je držala ravna pot (*iter*) v Perzijo, drugi so se poskrili po gorah, (le) malokateri so šli (*petēre*) v tabor Darejev. Veliko število Perzijanov je bilo ubitih, Macedoncev pa manj nego 200.

93.

Aleksander in kraljeve ujetnice.

Tabor Darejev, katerega so se zmagoviti vojaki sedaj postalili, je bil opravljen (*adōrnāre*) z vsem razkošjem in bogastvom. Toliko množino zlata in srebra so naplenili (*dīripēre*) vojaki, da so nastiljali semtertja pota s cenejšimi rečmi. Tudi ženam so strgali ves lišp (*ōrnāmentum*, *plūr.*), (in to) čim dražji je bil, s tem večjim nasiljem. Le šator kraljev, kjer so bile Darejeva mati in soproga, dve hčeri in šestletni sinek, so prihranili (*reservāre*) vojaki po sporočenem običaju zmagovitemu kralju. Ko se je bil povrnil Aleksander zvečer utrujen v tabor perzijski, odmeval je šator Darejev hrupnim žalovanjem (*planctus*, *ūs*) in glasnim (*māgnus*) jokanjem. Na povelje kraljevo poizvedo strežniki ter sporoče, da objokujejo kraljevne z drugimi ujetnicami po perzijski šegi Dareja, o katerem verujejo, da je mrtev (*acc. c. īnf.*). Takoj je poslal Aleksander Leonata k ujetnicam, ki naj bi jih oprostil strahu ter zatrdil, da Darej (še) živi.

Drugi dan je stopil kralj sam, naznanivši preje svoj prihod, s Hefestijonom, katerega je imel (= rabil) kot najzaupnejšega prijatelja, v njih šator. O prihodu teh (*relāt.*) so počastile (*venerārī*) kraljevne takoj Hefestijona, ki je bil Aleksandru sicer po starosti jednak, pa ga je po zunanosti (*habitus corporis*) presegal. Ko se je potem mati Darejeva izpričavala, da ne pozna

(= z neznanjem, *ignōrātiō, ōnis*) Aleksandra, dejal je kralj duhovito: «Nisi se zmotila, mati, zakaj tudi ta je Aleksander». Kralj je ujetnice potolažil zatrjujoč, da je Darej varen pred sovražniki, ter je ravnal z njimi vedno z največjo milostjo in dobrotljivostjo (= je rabil nasproti [*in*] njim... milost itd.), da niso pogrešale najmanjše stvari razven svobode.

94.

Aleksander naredi vrtnarja za kralja in osvoji Tir.

Odbivši pogoje Darejeve, je šel (*dēscendēre*) Aleksander v Sirijo in Fenicijo. V Sidonu, bogatem mestu feniskem (= Fenicije), je vladal neki Straton, opirajoč se na moč Darejevo, in je predal Aleksandru mesto bolj po priganjanju rojakov nego iz svoje volje. Ker se je zdel ta kraljestva nevreden, prepustil je Aleksander Hefestijonu, da bi izbral za kralja, kogar bi sodil (*arbitrārī*) izmed Sidoncev za najvrednejšega te časti. Toda dva najodličnejša (*clārus*) mladeniča med (*inter*) domačini (*suus, 3*), gostinska prijatelj Hefestijonova, nista hotela sprejeti kraljestva, češ ker mora (*cōni. imperf.*) biti kralj po domači šegi kraljevskega rodu. Priporočila sta pa za kralja nekega Abdalonima, ki je bil sicer po oddaljenem sorodstvu v zvezi (*cōniūnctus, 3*) s kraljevim plemenom, a je zaradi (*ob c. acc.*) ubožstva (za) majhen dobiček (*abl.*) (*fructus, ūs*) obdeloval predmesten vrt. Torej so prišli od Hefestijona poslanci (*mittēre, part. perf.*) s kraljevsko obleko in drugimi znaki kraljestva k vrtnarju Abdalonimu ter so ga z velikim spremstvom in v najlepši obleki privedli k Aleksandru, ki mu je izročil kraljestvo.

Potem je potoval kralj naravnost do Tira, i po velikosti i slavi (*clāritās*) najznamenitejšega mesta feniskega. Tirci so poslali po poslancih kralju zlato krono v dar, v mesto pa ga tudi na opomin prijateljev niso hoteli sprejeti. «Zanašajoč se na naravno lego (= naravo) mesta, ker stanujete na otoku, zaničujete mojo pehoto (= pešaško vojsko), a jaz vam pokažem (*fut.*) v kratkem, da ste na kopnem». S tem odgovorom je odslovil poslanca. Tir je namreč stal na jako ugodnem kraju in bil utrjen z močnim zidovjem. V taistem času so se mudili v Tiru

poslanci kartaginski ter izpodbujali prebivalce, naj obleganje s pogumnim srcem prenašajo (*imperf.*); v kratkem (češ) pridejo pomožne čete iz Kartagine (*acc. c. inf. fut.*). Z veliko hrabrostjo in vztrajnostjo se je potem bojevalo na kopnem in na morju. Od vse nade zapuščenim Tircem vendar dolgo ni upadel pogum. V sedmem mesecu pa, odkar se je oblegati začel, je bil Tir osvojen. Iz (*incendēre*) jeze je Aleksander prebivalce hudo kaznil (*poena, adficēre*) ter jih je velel jeden del pomoriti, druge (pa) v sužnost prodati.

O porabi predlogov.

95.

Slovnice § 263. 1—6.

1. Senoni so zmagali Rimljane ob reki Aliji in se pomaknili k Rimu. 2. Sofoklej je pisal do najvišje starosti žaloi gre. 3. Helvečani so zažgali vsa svoja mesta do dvanajst po številu. 4. Fabijevci so pri Kremeri padli vsi do jednega. 5. Slugi se spodobi, vse izvršiti po volji in na migljaj gospodov, prikazati se ob (določeni) uri in govoriti vedno po resnici. — 6. Tudi najnižjim nasproti se (mora) varovati pravičnost. 7. Nekatere dolžnosti je treba tudi onim nasproti izpolnjevati, od katerih si trpel krivico (= prejel; *cōni. perf.*). — 8. Po bitki pri Kanah so klicali Rimljani po pravici: «Hanibal (je) pred vrati». 9. Sokrat govori pri Platonu krasno o nesmrtnosti duše. 10. Temistoklej je pred starejšinstvom lacedemonskim prostodušno (*superl.*) priznal, da so bili od njega prekanjeni. — 11. Zemlja se suče z največjo hitrostjo okrog svoje osi. 12. Tri legije Cezarjeve so zimovale okoli Ogleja. — 13. Za (= za časa) Cezarja so se začeli Germani naseljevati takraj Rena; a že preje so bili prodrli Cimbri in Tevtoni tostran Alp. 14. Tisti del Galije, ki je bil tostran Alp, se je imenoval tostranska Galija.

96.

Slovnice § 263. 7—15.

1. Kar zoper zakone storiš, tega ne storiš nikdar v (*ad*) svoj prid. 2. Dokler je bil Hanibal v Italiji, ni postavil nihče proti njemu tabora. 3. Proti občnemu (= vseh) pričakovanju

je peljal Hanibal vojsko mimo rimskega ozidja. — 4. Kaj je pobožnost drugega ko pravičnost do Boga? 5. Ljubezen učiteljev proti učencem je taista kakor (ljubezen) starišev do otrok. — 6. S čuti zaznavamo, kar je zunaj nas. — 7. Pod čelom so oči; med oči je postavljen nos. — 8. Prijateljstvo more biti le (= ne če ne) med dobrimi. 9. Med očeti in sinovi je često velik razloček (*interest*). 10. Ariovist se je ponašal, da njegovi Germani v (teku) 14 let niso šli pod nobeno streho. — 11. «Greši se zunaj ilijskih zidov in znotraj». — 12. Cezar se je zgrudil ranjen tik Pompejevega kipa. — 13. Tisti, ki delajo dobro le zaradi (pričakovane) koristi, so ne vredni pohvale. — 14. Pri eforih je bila v Lacedemonu najvišja oblast, v Rimu (pa) pri senatu. 15. Vodstvo (hegemonija) grško je bilo dolgo pri Atencih.

97.

Slovnice § 263. 16—18.

1. Kri se raztaka po žilah v celo (*omnis*) telo. 2. Helvečanom, potujočim iz svojega ozemlja, sta bili (na razpolaganje) dve poti: jedna skozi Sekvance, druga skozi rimsko pokrajino. 3. Aleksander je (po)razdelil Grke, ki jih je bil ujel v bitki pri Graniku, po Macedoniji v delavnice. 4. Celih (= skozi) 24 let so se borili Rimljani s Punci v prvi punski vojni, celih 17 let v drugi. 5. Cesar Avgust je podjarmil po svojih sinovih mnogo germanskih rodov. 6. Pismeno se pogovarjamo z odsotnimi prijatelji. 7. Moder mož je sam po sebi dober. 8. Pri domačih bogovih, pri večnem ognju, pri solnčnem blesku (*fulgor, ōris*) in pri večnem spominu Cirovem je rotil Darej svoje vojake pred bitko pri Gavgamelah. — 9. «Tudi (zadaj) za jezdecem sedi črna skrb». 10. Pri Salamini je bilo od majhnega stevila ladij premagano od pamtiveka največje brodovje 11. Tako se je odlikoval Aristid po nesebičnosti, da se je jedini, kar ljudje pomnijo, imenoval «pravičnik» (*cōni. imperf.*). 12. Za novo izvoljenima konzuloma so bili v senatu šele ostali senatorji vprašani za mnenje. — 13. Da bi Ariovist Cezarja dražil na boj, prepeljal je svoje čete mimo njegovega tabora. 14. Nobene životinje ni razven človeka, ki bi imela kako znanje (o) Bogu. 15. Kar te preko nade doleti (*evenit, contingit, fut.*), tisto misli, da se (mora) imeti kot dobiček (*lucrum, ī*).

Slovnice § 263. 19—25.

1. Blizu bojnega reda Germanov so stale žene in otroci (*infāns, tis*). 2. Cezarju se je naznanilo, da se primikajo konjeniki Ariovistovi bliže gomile. — 3. O helveški (= Helvečanov) vojni zaradi mraza (*plūr.*) še ni bilo zrelo žito na polju. 4. Jugurta je bil Scipijonu ljub zbog svojih zaslug. 5. Zaradi kratkosti življenja ne more biti smrt nikdar daleč oddaljena (*abesse*). — 6. Poleg reke so se opazovale (*cōnspicēre*) redke (*paucus, 3*) straže konjenikov. 7. Ljudje, ki po naravi žive, so največ(krat) zdravi in krepki (= se poslužujejo dobrega in krepkega zdravja). 8. Za Bogom vam izkazujejo roditelji in učitelji največje dobrote. 9. Pravičen sodnik dela (raz)sodbe po zakonih. — 10. Cesar Trajan je rekel: «Vladar ne stoji (= ni) nad zakoni, marveč zakoni stoje (= so) nad vladarjem.» 11. Nad luno je vse večno in srečno. — 12. Belgi so bili najbližji Germanom, ki so onkraj Rena prebivali. 13. «Podnebje, ne srce izpremene, kateri črez morje hite» (*currēre*). — 14. Cezar je bil preko mere slavohlepen. 15. «Preko možnosti (*posse*) se nihče ne sili» (*tenēre*). — 16. Filenske (= Filenov, *Philaenōn*) žrtvenike so imeli Kartazani kot mejo proti Egiptu.

Slovnice § 264. 1—4.

1. Lažje bi se bilo dalo (*posse, ind. perf.*) sonce kreniti s tira svojega nego Fabricij od poštenosti. 2. Ker se Galci niso mogli braniti proti Germanom, poslali so poslance k Cezarju, ki bi ga prosili pomoči. 3. Pred mogotci ni nihče dosti varen, vendar tudi nihče ni toliko mogočen, (da) bi mu (*relāt.*) ne bila nevarnost (možna) od slabotnega (*cōni. imperf.*). 4. Klavdij Neron je napadel sovražnike tako umetelno (*ars, tis*), da so se pobijali Hispanci in Ligurci od spredaj, od strani in od zadaj. 5. Pompej je bil od onih ljudij izdan, od katerih se je bil zmage nadejal. 6. Kralji macedonski so izvajali svoj rod od Herkula. 7. Homer pravi, da od oceana izvirajo (*initium capēre*) vsi veletoki in studenci. 8. Že od mladih nog (= iz mlada) se moramo privaditi delu. 9. Aleksander je ustanovil v Egiptu mesto, katero je po svojem imenu nazval Aleksandrijo. — 10. «Prepeval bode prazen

potnik vpričo roparja.» 11. Kar je pravo in pošteno, to bodem vpričo vseh govoril. — 12. V vojni je tekmoval Aleksander Veliki z najzadnjimi izmed vojakov v bdenju in naporih. 13. S solzami je prosil Divicijak Cezarja, da bi z bratom Dumnorigom kaj prehudu (*gravius*) ne ravnal. 14. Na veliko nejevoljo sodržavljancev se je vrnil Miltijad z otoka Para v Atene. 15. Ob reki Aliji se je grozno (*foedus*, 3) bojevalo na pogibel mesta.

100.

Slovnice § 264. 4. 5.

1. Solnce odpravljajo, zdi se, s sveta, ki odpravljajo prijateljstvo iz življenja. 2. Belgi so začeli spotoma mesto Bibrakt oblegati. 3. Ladje galske (= Galcev) so bile izdelane (*facere*) čisto od hrastovine. 4. Kalija, soprog Elpiničin (= Elpinice), si je bil naredil mnogo (*magnus*) denarja iz rudnikov. 5. Od Temistokleja zgrajeno mestno zidovje je sestajalo takorekoč (*quasi*) iz kapelic in grobišč. 6. Ko je zahteval Cezar od Edučanov žita, katero so bili obljubili, so oni dan za dnem odlašali. 7. Gnezdo žgoleče lastovice visi na tramovju (*plūr.*). 8. Učenec se ne more učiti, ako ga boli glava ali zobje. 9. «Spozna (*nōscere*) se po tovariših, kdor se po sebi ne spozna». 10. Miltijad zahteva po pogodbi, da mu Karci izroče svoj otok. — 11. Kedar je sadje zrelo, pocepa samo z dreves. 12. Često je ukazal Cezar vojakom odriiniti še za četrte ali tretje nočne straže ali celo še o polnoči. 13. Kornelij Nepot je spisal (delo) «O slavnih možeh», a mi čitamo knjigo «O slavnih vojskovodjah tujih (= zunanjih) narodov». 14. Grške države so tekmoval tako dolgo za vodstvo, da so vse izgubile svobodo. 15. S Sicilije so prisli poslanci v Rim, da bi se pritožili zastran grozovitosti in zločinov Verovih. 16. Ko so (telesni) stražniki ujetih perzijskih kraljic zagledali Leonáta, so mislili, da je že po njihovih gospeh (= da je že sojeno [*agere*] o...).

101.

Slovnice § 264. 6—9.

1. Galcem je bila v primeri z velikostjo svojih teles v zaničevanje (*contemptus*, *esse*) nizka postava (*brevitās*) Rimljanov. 2. Stari Rimljani so kazali (= pred seboj nosili), kjerkoli so se bo-

jevali, veliko ljubezen do domovine. 3. Holm se od množice sovražnikov ni mogel razločiti (*cernère*). 4. Majhna truma Macedoncev je gnala neštivilne Perzijane pred seboj. — 5. Pred taborom rimskim je ležalo vedno nekoliko kohort na straži. 6. Za domovino živeti je bila starim Rimljanom največja (= najvišja) slava, za domovino umreti najslajša smrt; kdor je pa šel z vojsko na domovino, tisti je veljal (= bil) za očetomorca. 7. Ko (*ubi*) je zavladala pri Rimljanih lenoba namesto dela in ošabnost namesto pravice, izpremenila se je (*immūtāre*) z nravi vred sreča. 8. Zdravnik Pirov je Fabriciju obljubil, da bode kralja zastrupil, ako bi mu (*reflex.*) za ta čin kaj obljubil. 9. Prijatelji Aleksandrovi so prosili vsak zase, naj z naglico ne pomnoži nevarnosti (*cōni. imperf.*). 10. Helvečani so sodili (*arbitrāri*), da imajo v primeri z množico ljudstva (= ljudij) in v primeri z bojno slavo in hrabrostjo preozko (*angustus, 3*) ozemlje. 11. Spodobi se, za prejete dobrote izkazati se hvaležnega (= zahvalo izkazati). — 12. Z Aleksandrom se ni nobeden sovražnik brez svoje pogube sprijel. 13. Nobene vojne se niso Grki lotili brez sveta bogov. — 14. Cezar je preganjal Pompeja tja do Egipta.

102.

Slovnice § 265. 1.

1. Dežela helveška (= Helvečanov) se je razprostirala v dolžino 240, v širino 180 tisoč korakov. 2. Belgija (= Belgi) leži (= gledajo, *spectāre*) proti severovzhodu. 3. Ren se izliva, razdeljen v več rokavov (ustij), v Severno morje. 4. Kar danes lahko (*posse*) storiš, ne odlašaj na jutri (= jutrišnji dan)! 5. Solnčni mraki se napovedujejo na mnogo let. 6. Ciceron pravi, da je (navada) barbarceev, živeti tja v dan. 7. Ver, propretor sicilski, je moril državljane rimske na suženjski način. 8. Rim, na holmih in v dolinah ležeč, ni imel prav dobrih cest. 9. Cezar je prvi zgradil most črez reko Ren. 10. Pri Rimljanih se je šelo plesanje med napake, a pri Grkih se je smatralo kot hvale vredno. 11. Pri obedu so Grki navadno (za mizo) ležali (*accubāre*). 12. Kako je to (*quā fit*), da bolj na drugih nego na sebi samih vidimo (*cernère*), če se kaj greši? 13. Aristid je umrl (*dēcē-dēre*) pri (= navzlic) najvišjem svojem dostojanstvu v tolikem uboštvu, da so ga na državne stroške pokopali (*efferre, pass.*).

Slovnice § 265. 2—4.

1. Konzul L. Kasij je bil leta 107. pr. Kr. r. ubit in vojska njegova od Helvečanov poslana pod jarem. 2. Otok Kreto je spravil (*redigere*) Kv. Cecilij Metél pod oblast rimskega naroda. 3. Mnoge reči so tako majhne, da se ne čutijo (= ne padejo pod čute). 4. Pod večer (= proti večeru) se spravi večina ptic k počitku (*quieti se dare*) in se vzbudi pod zor (= svit). 5. Studenec, ki se imenuje voda solnčnega boga (*Söl, Sölis*), teče proti jutru (= svitu) mlačen, proti poldnevu hladen, o polnoči (pa) vroč vzkipeva (*exaestuare*). 6. Pod mramorom in zlatom često prebiva trda sužnost. 7. V začetku je bila večina grških mest pod oblastjo in vlado nasilnikov. 8. Neapolj, jako ljudnato mesto kampansko (= Kampanije), leži pod goro Vezuvom. 9. V jasnih nočeh se radi mudimo pod milim nebom in občudujemo veličastvo Božje. — 10. Narava je skrila kovine in dragulje pod (*subter*) zemljo. — 11. Getúli so stanovali nad Numidijo proti jugu in zahodu. — 12. Nad šatorom Darejevim je bleščala podoba Solнца. 13. Livij pripoveduje, da so sežgali Sagunčani svoje hiše sami nad seboj. 14. Nihče ni zavidal Damokleja, nad čegar tilnikom je visel na žimi oster meč (*ensis, is*).

Aleksandrov prihod v Babilon.

Po bitki pri Gavgamelah so se izročile Aleksandru Arbele z dragocenim pohištvom in vsem bogastvom kraljevim. A zaradi kužnega smradu mrtvecev, ki so po vseh (*totus*) onih poljanah gnili, se je vzdignil kmalu odtod in potoval skozi pokrajine, ki se razprostirajo med Evfratom in Tigridom. Ti kraji so pred vsemi drugimi zemljami rodovitni. Reki sami izvirata iz armenskih (= Armenije) gora in puščata, čim dalje tečeta, tem ožji prostor zemlje med seboj, najožji na poljanah, ki se po legi svoji imenujejo Mezopotamija. Potem se izlivata skozi ozemlje babilonsko (= Babiloncev) v Rudeče morje.

Prodirajočemu (*pröcedere*) k Babilonu je prišel Aleksandru iznenada nasproti Mazej, jeden izmed namestnikov Darejevih, z

otroki (vred) ter mu izročil mesto, sebe in otroke. Dobro je namreč vedel, da je že po Dareju in po njegovem kraljestvu. Aleksander ga je milostno sprejel, kajti (pre)težko se mu je zdelo obleganje tolikega in tako utrjenega mesta. Razven tega je bil ta mož med Perzijani i po hrabrosti i po vplivu odličen. Vendar je velel vojski korakati do mesta v orožju, kakor bi bil sovražnik vpričo (*cōnspectus, ūs*).

Velik del prebivalcev se je bil (raz)postavil na zidovje, da bi videl novega kralja, a večji (del) je izšel izven mesta Aleksandru nasproti. Med temi je prišel v velikem (slovesnem) sprevedu tudi Bagofan, varih kraljevega gradu in zaklada, ki je bil celo pot nastlal s cveticami in venci in postavil z obeh stranij altarje z različnimi vonjavami. Strežniki so ga sledili, nekateri nesoči pred seboj najdragocenejše darove, drugi vodeči za seboj črede konj in živine. Izšli so tudi magi in Kaldejci in umetelniki s citrami in konjeniki babilonski. Vsi ti so prišli Aleksandru pred vrata nasproti in ga spremljali. Potem je šel kralj z vozom v mesto.

105.

Mesto Babilon.

Iz mnogih vzrokov je Babilon ne le králjeve nego tudi vseh drugih oči obračal nase. Mesto, ustanovljeno že v sivi (*ultimus, 3*) starodavnosti, ne mnogo po znanem (*ille*) potopu, je cvetlo skozi mnogo stoletij na čudovit način, dokler je bilo pod kralji asirskimi in babilonskimi. Osvojeno od perzijskega kralja Cira, je bilo sicer nekoliko propadlo, a se vendar potem zopet od propada vzdignilo. Ležeč ob bregovih reke Evfrata, je imel Babilon jako staro in močno ozidje, ki je obsegalo v širino tolik prostor, da so se mogle po njem četveri, srečujoč druga drugo (*inter sē*), voziti s em tertja (*commeüre*) brez nevarnosti. V primeri s to širino je bilo tudi dovolj visoko. V dolžino se je baje raztegalo do 480 stadijev. Stolpi so bili po deset čravljev višji od ozidja samega. Iz mesta je vodilo sto cest skozi sto vrat, ulitih iz bron. Pojedini stadiji zidú so se dogradili (*perficère*) baje v pojedinih dneh.

Hiše, katerih velik del je bilo mnogonadstropnih, se niso zidale tik mestnega ozidja, marveč okoli jedno oral od njega. A

niti (*Ac ne — quidem*) celega mesta niso zazidali (*tēctis occupāre*); na 80 stadijih se je prebivalo, ostali prostor pa so obsevali in obdelavali, da bi imeli, če bi pridrvila zunanja sila (*cōni. plus-quamperf.*), znotraj mesta dovolj žita. Poleg bregov reke, ki vali skozi mesto deroče valove, so bili zgrajeni silni nasipi, da bi branili mesto povodnji. S temi nasipi so bile zvezane globoke lokve, da (= ki) bi sprejemale preobilno vodo. Vse te naprave so bile zgrajene (*exstruere*) iz žgane opeke in zamazane z zemeljsko smolo.

106.

Nadaljevanje in konec.

Preko reke Evfrata je bil narejen most, ki se je stel med čudovita dela celega vzhoda. Nad velikanske kamenite stebre so bili položili močna bruna iz cedrovine, katera so navadno (*solere*) pod večer jemali proč (*dētrahere*), proti jutru pa polagali na isto mesto nazaj.

A kdo še ni slišal o takozvanih (= ki se imenujejo) visečih vrtilih? Nad kraljevskim gradom, ki je imel (*esse*) v obsegu 20 stadijev, je stal oni čudež starodavnosti, ki so ga mnoge grške pripovedke razglasile po celem svetu. Iz kamena so bili stebri (*pīla, ae*), ki so držali celo velikansko breme, nad stebri pa so bila tla, potlakana s stirijskim kamenjem (*sing.*), močna (*patiēns, tis*), (da so držala) i prst, katero so visoko (*adiect.*) nametali, i vodo, s katero so namakali prst. Nad to velezgradbo (*molēs, is*) so rastla tolika drevesa, da so njih debla dosegala po debelosti okrožje (*spatium, ī*) osmih komolcev in da so molela v višino petdesetih črevljev. Z drevja je pa viselo sadje kakor z dreves, ki jih (navadna) zemlja redi (*pass.*). In vendar po poročilu starih pisateljev v ondišnji (*ille*) zemlji navzlic vsej rodovitosti drugih stvari drevesa nikakor ne uspevajo. Tu pa se je od daleč opazujočim (*visere*) zdelo, da mole (*imminere*) iznad gore (*dat.*) gozdovi.

Na drugi strani Evfrata je bil hram boga Bela, znamenit kakor po svoji obsirnosti tako zlasti po silnem stolpu, ki je molel iznad srede poslopja 260 komolcev v višino in je sestajal iz osmih stolpov, ki so bili drug na drugem zgrajeni. Celo delo pa je baje stalo na velikanskem podzidku onega babilonskega stolpa, ki nam je znan iz sv. pisma.

Aleksander osvoji in upepeli Perzepolo.

Pomudivši se dalje v Babilonu nego v drugih mestih, je odpotoval Aleksander z vojsko v Suze. Polastivši se tudi tukaj bogatega zaklada perzijskih kraljev, je sklenil udariti (*petère*) na Perzepolo, ki je bila glavno mesto celega perzijskega kraljestva. A sedaj je bilo vojakom potovati skozi nevarne soteske, ki so zapirale dohod v pravo (*ipse*) Perzijo. Tu je čakala Macedonci nevarna zaseda Perzijanov, ki so hoteli to zadnjo trdnjavo svojega neizmernega kraljestva ubraniti pred sovražniki. Ko je bila prišla vojska med gorovje in pod streljaj Perzijanov, začeli so ti valiti z visočin (*locus superior*) tako velike skale, da niso pomečkale (*interimère*) le posameznikov nego (cela) krдела. Dasi so se Macedonci vsak po svoji moči prizadevali, da bi sovražnike pregnali, bil je vendar ves trud brezuspešen. Kralj sam, tja do tistega dne nepremagan, je začel dvomiti ob uspehu in dal znamenje (za) umik.

Naposled je izvedel od nekega ujetnika, ki ga je vodil s seboj, drugo, a jako strmo pot, koder bi mogli korakati komaj posamezniki. Toda kralj, ki se ni zgražal o nobeni nevarnosti, je prekoračil, zapustivši večino vojske pred vhomom (*faucēs, ium*), z največjim trudom one prepade in napadel sovražnike iznenada za hrbtom. Takoj je prihitel še ostali del vojske in prijel Perzijane tudi od spredaj, tako da jim ni bilo izhoda (*effugium, ī*). Ariobarzan, namestnik pokrajine Perzije, je prodril z majhno četo skozi vrsto macedonsko ter hitel do Perzepole, da bi jo zasedel. A poveljniki mesta ga na izdajniški način (= po izdajstvu) niso pustili (*pass.*) v mesto (= so ga izključili [*excludère*] iz mesta); torej je padel potem, ker ga je Aleksander kmalu dohitel, v boju z vsemi spremljevalci.

Sedaj je hitel Aleksander naravnost proti mestu, da bi je osvojil, predno bi meščani pobegnili z naplenjenimi (*rapère*) zakladi. In res so se bili razbežali mnogi barbarci, kamor je gnal katerega strah. Perzepola sama se je odlikovala po bogastvu bolj

nego vsa druga mesta (= mimo vseh drugih mest), katera je bil do sedaj ali izvojeval ali v podajo sprejel; kajti v Perzepolo so bili znosili barbarci zaklade cele Perzije. Tu je bilo zlata in srebra na kupe (*cumulāre*), najlepše obleke mnogo več nego za potrebo (= v primeri s potrebo) in dragoceno pohistvo, pripravljeno ne za rabo, marveč za razkazovanje gizdavosti. Zatorej je bil boj (= se je bojevalo, *dimicāre*) med zmagalci samimi za plen; za sovražnika je bil, kdor se je bil polastil dragocenejše reči. Vsakdo je plenil in odnašal s seboj po svojih močeh ali dragoceno posodo (*plūr.*) ali odkrhnjene ude zlatih kipov. In z ravno toliko (*ac nōn minor*) grozovitostjo kakor lakomnostjo so razsajali tudi proti osvojenemu mestu samemu in njega bednim prebivalcem. Zato so se mnogi brez nade na milost vpričo zmagalcev v najlepší obleki strmoglavili (*in praeceps sē iacere*) z zidov. Drugi so sami podnetili svoja poslopja in se živi sežgali z ženami in otroki.

Največ denarja (= največji denar), kar ljudje pomnijo, se je izročilo v Perzepoli zmagalcem, kajti razven drugega zlata in srebra je štel (*esse*) baje samo (*sōlus*, 3) kraljev zaklad okoli 120 talentov.

109.

Nadaljevanje.

Ker je hotel vzeti ves ta denar za vojno rabo s seboj, dal je privedi iz Suze in Babilona velblodov in druge tovarne živine. Potem je razdelil darove med prijatelje in vojake vsakemu po (= v primeri) njegovih zaslugah; med drugimi je podaril tudi onemu ujetniku, ki mu je bil pokazal pot čez prepade, 30 talentov.

In iz katerega vzroka je ravnal (*ūtī in aliquem*) s tako grozovitostjo s tem mestom? Najprvo se Perzepola ni udala svojevoljno Aleksandru; mesto pa, ki se je vzelo s silo (= po sili), se je po (*ex*) navadi prepustilo vojakom za plen (= da je opleniijo). Dalje je bilo to mesto prestolnica nekdanjih perzijskih kraljev. Odtod so se razlivala one neštivilne trume Perzijanov najprvo pod Darejem, potem (pa) pod Kserksom v Grecijo, podirale mesta do tal in skrunile vsa božja in človeška prava. Naposled je pa Aleksander mestu samemu doslej (še) prizanesel. Gotovo pa se (mora) grajati kralj v tem, kar je kmalu potem ne le drugim dopustil, marveč tudi celo sam počel (*committēre*).

Od tistega časa, odkar je bil vzel Babilon in se v mestu preko navade dolgo mudil, priljubil si je kralj običaje, razkošno življenje (*vīctus, ūs*) in celó obleko premaganih barbarcev, kar vse je bil popreje zaničeval. Udal se je nasladam in zlasti vinu. Po silnih vojnih naporih se je namreč hotel okrepčati ter je tako često dan za dnem pohajal (*inīre*) pojedine. A včasih se je zgodilo, da se od premnogege vina ni zavedal (= ni bil zmožen pameti). K bogatim gostém je privzemal tudi odlične barbarce ali (pa) sprejemal (= sledil) njihova vabila.

110.

Nadaljevanje in konec.

A tudi svoje Macedonce je silil, da bi se po njem ravnali (*mōrēs alicūius sequī*), da bi se tem lažje zjediniли tako različni narodi v jedno celoto (*corpus*). Tako so se začeli oni sami, ki so bili v toliko bitkah slavili zmago slavje nad barbarci, zmagovati od premagancev. — Toda vrnimo se k Perzepoli in nje usodi! Ko je torej kralj popival nekdanj pozno (*multus, 3*) v noč pri veliki pojedini, je med gosti zatrjevala neka Grkinja, da se bode on Grkom najbolj prikupil, če ukaže (*cōni. plūs-quamperf.*) perzijsko prestolnico zažgati. Vinjeni gostje pritrde vsi do jednega temu mnenju ter vstanejo takoj, da zažgo mesto (*ad c. gerundīvō*). Aleksander sam je vrgel (*inicēre alicui*) baje prvi, da bi maščeval Grke in požgane Atene, plamenico (v) kraljevo palačo, ki se je, iz obilne (*multus, 3*) cedrovine zgrajena, hitro vnela. Ne dolgo potem je pogorel že velik del one preslavne prestolnice celega vzhoda. Oj čudne usode narodov in kraljev! Okoli 150 let poprej se je radoval Kserks nad plamenom (*plūr.*) Aten in bedo Grkov, sedaj pa sveti Perzepola ponočujočim Macedoncem in Grkom! Ali se torej ne zdi, da vlada tudi nad narodi zemeljskimi višja moč po svoji volji, ki maščuje krivice če tudi včasih pozno, a vendar gotovo? Toda kralj sam je obžaloval ta svoj čin, brž ko se je bil iztreznil (*ad sōbrietātem redīre*), in tudi Macedonce je bilo sram, da se je tako slavno mesto razdejaló na tako sramoten način. Razvaline te starodavne prestolnice pa so še ostale vse do današnjega dne in se zaradi svoje velikosti po pravici občudujejo od vseh potnikov.

Slovník.

A.

A ime črke

a *sed, at, autem, atque, ac, -que*

Abdalonim *Abdalōnymus, ī*, preje
vrtnar, potem kralj sidonski

Ademant *Adaemantus, ī*, korintski
poveljnik v bitki pri Salamini

Adherbal *Adherbal, alis*, sin Mi-
cipsov, kraljevič numidski

Afričan *Afer, ī*; (kot priimek
Scipijonov) *Āfricānus, ī*

afriški *Āfricānus 3*

Agamemnon *Agamemnōn, onis*,
vrhovni poveljnik grški pred
Trojo

Agezilaj *Agēsīlāus, ī*, kralj in
odlični vojskovodja sparčanski

Ahejec *Achaeus, ī, Achīvus, ī*,
ime starih Grkov

Ahīl *Achillēs, is*, najhrabrejši
grški junak pred Trojo

Ajant *Aīāx, ācis*, ime dveh
grških junakov pred Trojo

ako *sī*; ako ne *nisi*

akoravno *quamquam, etsi*

Alba Longa *Alba (ae) Longa, ae*,
mesto v Laciju

albanski *Albānus 3*

Alcibijad *Alcibiadēs, is*, atenski
vojskovodja

Aleksander Veliki *Alexander (dri)*

Māgnus, ī, slavni kralj ma-
cedonski

Aleksandrija *Alexandria, ae*,
glavno mesto egiptovsko

ali *aut, vel*; vpraš. *num, -ne*,

ali ne *nōnne*, ali - ali *utrum*
-an, -ne — an

Alija *Allia, ae*, majhen pritok
reke Tibere

Alpe *Alpēs, ium*

altar *altāre, is*

ampak *sed, vērum*

Anaharzij *Anacharsis, is*, kralj
scitski

Anaksagora *Anaxagorās, ae*,
filozof in učitelj Periklejev

Andi *Andēs, ium*, vas pri Mantovi

Anij *Annius, ī*, ime rimskega rodu

Anit *Anytus, ī*, jeden izmed
tožiteljev Sokratovih

Antijoh *Antiochus, ī*, ime več
sirskih kraljev

Antijohija *Antiochiā, ae*, glavno
mesto Sirije

Antipater *Antipater, trī*, državni
upravitelj Aleksandra Velikega

Antonij *Antōnius, ī*, slavni ob-
lastnik in triumvir rimski

- Apij *Appius*, *ī*, rimski predimek, posebno navaden v rodu Klavdijevcev
- Apolon *Apollō*, *inis*, bog pro-roštva in umetnosti
- Apulija *Apulia*, *ae*, pokrajina jugovzhodne Italije
- Arar *Arar*, *aris*, reka v Galiji, današnja Saône
- Arbele *Arbēla*, *ōrum*, *n.*, mesto ob levem bregu Tigrida
- Argi *Argī*, *ōrum*; v sing. le nom. in akuz. *Argos*, glavno mesto argolske pokrajine na Peloponezu
- Arginuze *Arginūsae*, *ārum*, trije otoki ob eolski obali
- Ariobarzan *Ariobarzanēs*, *is*, namestnik in poveljnik perzijski
- Ariovist *Ariovistus*, *ī*, kralj germanski
- Aristid *Aristidēs*, *is*, prvak atenski
- Aristotel *Aristotelēs*, *is*, največji filozof grški
- Armenija *Armenia*, *ae*, dežela v srednji Aziji
- Artafern *Artaphernēs*, *is*, perzijski vojskovodja
- Artakserks *Artaxerxēs*, *is*, perzijski kralj
- Artemizij *Artemisium*, *ī*, predgorje na otoku Evbeji
- Artemizija *Artemisia*, *ae*, kraljica karska
- Arunt *Arūns*, *tis*, sin kralja Tarkvinija Ošabnega, od Bruta v boju ubit
- as *ās*, *assis*, najstarejša rimska novčna jednota, sprva vredna 1 k. 34 v., pozneje pa = 1 vinarju; *grave aes (aeris)* asirski gen. subst. *Assyria*, *ae*, ali *Assyrū*, *ōrum*
- Atal *Attalus*, *ī*, kralj pergamski
- Atene *Athēnae*, *ārum*
- Atenec, *Athēniēnsis*, *is*
- Atik *Atticus*, *ī*, častni priimek T. Pomponija zaradi zaslug, ki si jih je pridobil za Atene
- Atika *Attica*, *ae*, dežela grška
- atiški *Atticus* 3
- Avel *Aulus*, *ī*, rimski podpoveljnik v Jugurtovi vojni
- Avgust *Augustus*, *ī*, cesar rimski
- Avksim *Auximum*, *ī*, mesto picensko
- Avlida *Aulis*, *idis*, mesto v Beociji
- Azija *Asia*, *ae*
- Azijan, azijski *Asiaticus* 3 (priimek Scipijonov).

B.

- Babilon *Babylōn (Babylō)*, *ōnis*, mesto ob reki Evfratu v Mezopotamiji
- Babilonec *Babylōnius*, *ī*
- babilonski *Babylōnicus* 3, ali gen. subst. *Babylōnius*, *ī* ali *Babylōn*, *ōnis*
- Bagofan *Bagophanēs*, *is*, varih kraljeve palače babilonske
- bahati se *glōriārī*
- baje pas. glag. *dīcēre*
- barbarec *barbarus*, *ī*
- barbarski *barbarus* 3
- barva *color*, *ōris*
- bati se *timēre*, *metuēre*, - za koga § 223. op. 1.

baviti se *versārī in aliquā rē* (v sodiščih); - s čim *vacāre* § 223.

bdenje *vigiliae, ūrum*

beda *miseria, ae*

bedak *stultus, ī*

beden *miser 3*

beg *fuga, ae*

bel *albus 3; candidus 3* (polt)

Belgi (Belgijani) *Belgae, ūrum,*

keltski rod v severni Galiji

belgijski gen. plur. subst. *Belga, ae*

Beocija *Boeōtia, ae,* dežela grška

Beočan *Boeōtius, ī*

beseda *verbum, ī; nōmen, inis;*

na besedo poslušen *dictō audiēns*

besen *ravidus 3*

bežati *fugere*

Bibrakt *Bibrax, ctis,* remsko mesto v Belgiji

Bibul *Bibulus, ī,* konzul rimski, nasprotnik Cezarjev

bičanje *flagellum, ī; verber, eris*

Bijant *Biās, antis,* jeden izmed sedmih grških modrijanov, vrstnik Solonov

biser *margarīta, ae*

bistroumen *sagāx, ācis; ācri ingenio*

bistroumnost *sagācitās, ātis, ingenium, ī*

biti (boj) *pūgnāre*

bitka *pūgna, ae; proelium, ī*

bivališče *domicilium, ī*

Bizancij *Byzantium, ī,* sed.

Carjigrad

blagajna *aerārium, ī*

blaginja *salūs, ūtis*

blago *merx, cis*

blagohotnost *benevolentia, ae*

blagostanje *opēs, um*

blazen *īnsānus 3*

blazina *pulvīnar, āris, pulvīnus, ī*

blebetav *loquāx, ācis*

blesk *lūmen, inis, splendor, ōris*

blesčati *fulgēre*

blizu *prope;* bližji *propior, ius;*

najbližji *proximus 3*

bližati se *appropinquāre;* - (k)

čemu *accēdere*

bloditi po- *pererrāre* § 208. a.

bodalo *sīca, ae, pūgiō, ōnis*

Bog (bog) *Deus (deus), ī*

bogaboječnost *timor (ōris) deorum (Deī)*

bogastvo *dīvitiae, ārum*

bogat, bogataš, *dīves, itis*

boginja *dea, ae*

boj *pūgna, ae; proelium, ī*

bojazen *timor, ōris; metus, ūs*

bojaželjnost *pūgnandī cupiditās, ātis*

bojevati se *pūgnāre, dīmīcāre*

bojevnik *pūgnātor, ōris*

bojni *bellicus, 3; bellī* (sreča);

bojni red *aciēs, ēi;* bojni na-

čin *genus (eris) pūgnandī;*

bojna ladja *nāvis longa;* bojni

čini *rēs gestae,* slavni - -

rēs praeclārē gestae

bolan *aeger, aegra, aegrum;*

aegrōtus 3

bolečina *dolor, ōris*

bolehati *labōrāre, aegrōtāre*

bolest *dolor, ōris*

boleti *labōrāre;* glava boli § 264. 4.

bolezen *morbis, ī*

bolj *magis, potius*; najbolj *māximē, potissimum*

bolovati *labōrāre, aegrōtum esse*
borilnica *palaestra, ae*

boriti se *dīmīcāre, pūgnāre, certāre*

božanski *dīvīnus* 3; gen. subst. *deus, ī (Deus, ī)*

božanstvo *deus, ī*

Božji (božji) *dīvīnus* 3; gen. subst. *Deus (deus), ī*; božji rop *sacrilegium, ī*

branitelj *dēfēnsor, ōris; vindex, icis* (svobode)

braniti *dēfendēre, tuērī*

brat *frāter, tris*

breg *rīpa, ae*

breme *onus, eris*

brez *sine*; brez uspeha *rē infectā, rēbus infectis*

brezbožen *impius* 3, *nefārius* 3

brezbožnost *impietās, ātis*

brezbrižen *neglegēns, tis*

brezbrižnost *neglegentia, ae*

brezdelnost *dēsīdia, ae, ōtium, ī*

brezumen *dēmēns, tis*

brezuspešen *irritus* 3

brezvesten *nūllius fidei*

bridkost *acerbitās, ātis*

brigati se *cūrāre* § 207. op. 2.; *cōnsulēre* (za korist koga)

Brilés *Brilessus, ī*, pogorje v Atiki

Britanija *Britannia, ae*, sed. Angleška

brodovje *clāssis, is*

bron *aes, aeris*

bronast *aēneus* 3

bruno *tignum, ī*

brzdati *moderārī*

brzo *celeriter*

brž ko ubi, ubi *prīmum, simulac, simulatque*

bujen *ūber, ūberis.*

C.

Cecilij *Caecilīus, ī*, ime rimskega plebejskega rodū, v katerem se je odlikovala rodbina Metélovcev

cedrovina *cedrus, ī, f.*

cel *tōtus* 3

celó *vel, etiam; ipse*

cena *pretium, ī*; po ceni (nasprotje: drago) *parvus* 3

cenitev (uradna) *cēnsus, ūs*

ceniti (visoko, toliko) *facēre, aestimāre*; – manj nego *postpōnēre*, – nad kaj *antepōnēre*, § 220.

cenzor (= cenitelj) *cēnsor, ōris*

Ceraz *Cerasūs, untis, f.*, mesto, ob Črnem morju

cesar *imperātor, ōris*

cesta *via, ae*

Cezar *G. Julius Caesar, aris*, slavni vojskovodja in diktator rimski

Ciceron *M. Tullius (ī) Cicerō ōnis*, najslavnejši rimski govornik in konzul

Ciden *Cydnus, ī*, reka v Ciliciji
Ciklade *Cycladēs, um*, skupina otokov Egejskega morja okrog Dela

Ciklop *Cyclōps, ōpis*, jednooki velikan

Cimbri *Cimbrī, ōrum*, narod germanski

Cimōn, ōnis, vojskovodja atenski
Cinegir, *Cynaegirus, ī*, vojak
atenski

cinik *cynicus, ī*, (*cynicus 3*,
«pasji»), ime privržencev neke
filozofske šole

Cipsel *Cypselus, ī*, oče Miltijadov
Cir *Cyrus, ī*, prvi kralj perzijski
citre *cithara, ae*

cvesti *flōrere*
cvetlica *flōs, flōris*.

Č.

Čakati *expectāre*

čas *tempus, oris*

časť *honor, ōris; honestās, ātis;*
laus, dis; dignitās, ātis

časťen *honestus 3*; časťne službe
honōrēs; — (spomenik) *glōriae*

časťihlepnost *ambitiō, ōnis*

časťiti *honōrāre, colere, venerāri*

če *sī*, če ne *nisi, sī nōn*; če tudi
etsi, etiamsi, quamvis

čebela *apis, is*

čelada *galea, ae*

čelo *frōns, tis*; na čelo posta-
viti *praeficere* § 220.; na čelu
biti, stati *praeesse*

čestitati *grātulārī* § 207. op. 2.
često *saepe*

češ da, češ ker (znak tujega,
ne pisateljevega mnenja v za-
visnih stavkih) *quod (cōni.)*

četa *manus, ūs*; čete (vojakov)
cōpiae, ārum

četver (= četverovprega) *qua-*
drīga, ae, nav. v plur.

četveronog *quadrūpēs, ēdis*

čim — tem *quō — eō*

čin *facinus, oris, factum, ī*;
bojni čini *rēs gestae*, slavni —
rēs praeclārē gestae

čislati *diligere, aestimare, existi-*
māre, putare, ducere, habere

čist *integer, gra, grum; clārus 3*

čisto *omni parte, omnibus partibus*

čitanje *lectiō, ōnis*

čitati *legere, recitāre* (= dekla-
movati)

človek *homo, inis*

človekoljuben *hūmānus 3*

človeški *hūmānus 3*; gen. subst.
homo, inis

čreda *grex, gregis*

črepinja *testa, ae; testula, ae;*

črepinjska sodba *test(ul)ārum*
suffrāgium, ī

črešnja *cerasus, ī, f.* (drevo);
cerasum, ī (sad)

črevelj (mera) *pēs, pēdis*

črez *trāns; in (flūmine); super,*
suprā

črn *niger, nigra, nigrum; āter,*
ātra, ātrum (cūra)

Črno morje *Pontus, ī*

črta bojna = bojni red *aciēs, ēi*

čuden *mīrus 3; mīrābilis, e*

čudež *mīrāculum, ī*

čuditi se, *mīrārī, admīrārī*

čudovit *mīrus 3; mīrābilis, e*

čut *sēnsus, ūs*

čutiti *sentire*

čuvaj *cūstōs, ōdis*.

D.

Da *ut*; da ne *ut nōn, nē, quān*
da celo *immō, immō vērō, immō*
etiam

dajati *dāre, praebēre*; (obilno) *largīrī*; gl. še: dati
daleč *longē, multum*; (od) daleč *procul*;
daleko *longē*
dalje *longius, diūtius*; (pri nastevanju) *deinde*
Damoklej *Damoclē, is*, ljubljeneč
Dionizija starejšega
Dāmōn, ōnis, Pitagorejec iz Sirakuz
dan *diēs, ēī*; vsakdan *cotīdiē*; drugi dan *posterō diē*; dan za dnem *diem ex diē*
današnji *hodiernus 3*
danes *hodiē, nunc*
dar *dōnum, ī*; *mūnus, eris*
Darej *Dārēus, ī*, ime perzijskih kraljev
darežljivost *liberālitās, ātis*
darilo *praemium, ī*; *dōnum, ī*
dasi *etsi, quamquam, quamvis*
Datam *Datamēs, is*, satrap kralja Artakserksa
dati, dajati *dāre, praebēre*; daj sem *cedo*; (= zapovedati) *iubēre*; - v najem *locāre, collocāre*; - zakon *ferre lēgem*
Datid *Dātis, idis*, vojskovodja perzijski
debelost *crassitūdō, inis*
deblo *stīpes, itis*
Decij *Decius, ī*, ime znamenitega rodu rimskega
deček *puer, ī*
dedič *hērēs, ēdis*
dediščina *patrimōnium, ī*
dejati, dejal je *inquit*

del *pars, tis*; večji del *māgnam partem, māximam partem*
Del *Delus, ī (Dēlos, ī)*, otok sredi Ciklad v Egejskem morju
delati *facēre, agēre*; dobro delati *bene facēre*; - na to *id agēre*; - sklepe *inīre cōnsilia*
delavnica (prisilna) *ergastulum, ī*
deležen *particeps, ipis*
Delfi *Delphī, ōrum*, mesto ob vznožju Parnasa, slavno proročišče Apolonovo
delfski *Delphicus 3*
Delij *Delium, ī*, mestece v Beociji
delo *opus, eris, facinus, oris; labor, ōris*
deloma *partim*
Demad *Dēmādēs, is*, govornik atenski v Demostenovem času
Demarát *Dēmarātus, ī*, pregnani kralj sparčanski
Demokrit *Dēmocritus, ī*, filozof iz Abdére
Demosten *Dēmostenēs, is*, najslavnejši govornik grški, nasprotnik Macedoncev
denar *pecūnia, ae*
denarij *dēnārius, ī*, rimski srebrn novec, vreden okoli 80 v. a. v.
deroč *rapidus 3*
desetkrat večji = desetkratni *decemplex, icis*
desetleten = desetih let
desni *dexter, tra, trum*; desnica *dextra manus*
deti, denem *pōnēre, locāre*; - na stran *sēpōnēre*
devati v nič *obtrēctāre*

devetleten *novem annōrum*, *novem annōs nātus* 3
 dežela *terra*, *ae*; *ager*, *agri*;
finēs, *ium*
 deži *pluit*
 Didona *Didō*, *ūs* ali *ōnis*, hči
 tirskega kralja Bela, ki je,
 zbežavši z doma, prišla v
 Afriko in ustanovila Kartagino
 dihteti *anhelāre*
 Dijana *Diāna*, *ae*, rimska bo-
 ginja (grška Artemida) meseca
 in lova
 dika *decus*, *oris*
 diktator *dictātor*, *ōris*
 dim *fūmus*, *ī*
 Diogen *Diogenēs*, *is*, znani grški
 filozof
 Diomedont *Diomedōn*, *ontis*, po-
 slanec kralja Artakserksa, da
 bi podkupil Epaminondo
 Dion *Diōn*, *ōnis*, ime plemenitega
 Sirakužana, ki je mesto osvo-
 bodil nasilnika Dionizija II.
 Dionizij *Dionysius*, *ī*, osebno
 ime, zlasti dveh nasilnikov
 sirakuških
 dišati *olēre*, *redolēre*, — po čem
 § 210. c.
 Divicijak *Divitiācus*, *ī*, ime
 eduvskega prvaka in druida
 divjost *ferocitās*, *ātis*
 do *ad*, *ergā*, (prav) tja do, vse
 do, *ūsque ad*, *tenus*; do česa
 biti *interesse*
 doba *aetās*, *ātis*; *tempus*, *oris*
 dober *bonus* 3; dobro *bonum*, *ī*;
 dobre volje *bonō*—, *laetō animō*

dobiti *accipere*, *impetrare*, *adi-
 pisci*, *nancisci* (*morbum*);
 — nazaj *recipere*, *recuperare*
 (*libertatem*)
 dobrodušen *bene mōrātus* 3
 dobrohotnost *benevolentia*, *ae*
 dobrotā *beneficium*, *ī*
 dobrotljivost *benignitās*, *ātis*
 dočim *dum*, *cum*
 dodati *addere*
 dogodek *cāsus*, *ūs*; *rēs*, *reī*
 dohiteti *adsēquī*, *cōnsēquī*
 dohod *aditus*, *ūs*
 dohodek *vectigal*, *ālis*
 doiti *cōnsequī*
 dojiti *nūtrire*
 dokaz *documentum*, *ī*; *tēstimō-
 nium*, *ī*
 dokazati *dēmōnstrare*, *ostendere*;
 (pred sodiščem) *coarguere*,
convincere § 239.
 doklej? *quō usque*
 dokler, dokler ne *dum*, *donec*,
quamdiū
 dolg *longus* 3 (= dolgotrajen)
diūturnus 3
 dolgo *diū*; dolgo potem *multō
 post*
 dolgotrajen *diūturnus* 3; *diū-
 tinus* 3
 dolina *vallis*, *is*
 določiti *dēstināre*; (kazen) *cōn-
 stituere in aliquem*, *dēcernere
 alicui*
 dolžina *longitūdō*, *inis*
 dolžnost *officium*, *ī*; *mūnus*, *eris*
 dom *domus*, *ūs*; domov *domum*,
 doma *domī*

domač *domesticus* 3, *privātus* 3;
 (= med državljani) *civilis*, *e*
 (*bellum*); *patrius* 3 (šega)
 domisliti se *reminiscī*
 domoljub *bonus* (*i*) *civis*, *is*
 domoljuben *amāns patriae*
 domoljubje = ljubezen (do) do-
 movine
 domotožnost *dēsiderium* (*i*) *pa-*
triae
 domovina *patria*, *ae*
 donašati *ferre*
 dopadati, dopasti *placēre*; ne do-
 padati *displicēre*
 dopustiti *admittēre*, *permittēre*
 doseči, -segati *adsēquī*, *cōn-*
sēquī, *adipīscī*; (= jednačiti se)
aequāre
 doslej *adhuc*
 dospeti *pervenire*
 dosti *satis*
 dostojanstvo *dignitās*, *ātis*
 dostojnost *dignitās*, *ātis*
 dovažanje žita *commeātus*, *ūs*
 dovoliti *permittēre*, *concedēre*;
 dovoljeno je *licet*
 dovolj *satis*
 dovršiti *perficere*, *cōnficēre*
 drag *cārus* 3; (glede cene) z adj.
māgnus 3 in *plūs*
 dragocēn *pretiōsus* 3
 dragocenosti *rēs pretiōsissimae*
 dragulj *gemma*, *ae*
 dražiti *laccessēre*, - na boj *proeliō*
 drevo *arbor*, *oris*
 dróbnica *pecora*, *um*
 drug *alius*, *alia*, *aliud*; drugi (iz-
 med dveh) *alter*, *ēra*, *um*;
secundus 3; plur. *cēterī*, *ae*,

a, *reliquī*, *ae*, *a*; *poster(us)*,
 3; drugi dan *posterō diē*,
postridiē
 drugič *iterum*
 družiti *cōniungēre*; - se *congre-*
gārī
 drzen, *audāx*, *ācis*
 držati *tenēre*, *sustinēre*
 država *rēs (reī) pūblica*, *ae*;
civitās, *ātis*
 državen *pūblicus* 3; *civilis*, *e*;
 gen. subst. *civitās*, *rēs pūblica*;
 državna služba *rēs pūblica*
 državljan *civis*, *is*
 državljanski *civilis*, *e*
 državljanstvo *civitās*, *ātis*
 državnik (velik) *vir regendae reī*
pūblīcae scientissimus
 duh *animus*, *i*
 duhovit *ingeniōsus* 3 ali s subst.
ingenium, *i*
 duhovito *argūtē*
 Dumnorig *Dumnorīx*, *īgis*, eduv-
 ski prvak
 duša *anima*, *ae*, *animus*, *i*
 dvomim *dubitāre*
 dvorni *aulicus* 3.

E.

Ebro *Ibērus*, *i*, reka v Hispaniji
 Edučani, Eduvci *Aeduī*, *ōrum*,
 narod galski
 efeški *Ephesus* 3
 Efez *Ephesus*, *i*, mesto v Mali
 Aziji
 Efižalt *Ephialtēs*, *ae*, izdajnik
 grški
 efor *ephorus*, *i*, najvisji uradnik
 v Sparti

Egestanec *Egestānus*, *ī*, stanovnik mesta Egeste (*Egesta, ae*) v zahodnem oglu Sicilije

Egipčan *Aegyptius*, *ī*

Egipet *Aegyptus*, *ī*

Elateja *Elateia, ae*, mesto blizu Delfov

Elpinica *Elpinicē, ēs*, sestra Miltijadova

Enij *Ennius*, *ī*, pesnik rimski

Epaminonda *Epaminōndās, ae*, državnik in vojskovodja teb-ljanski

Epir *Ēpīrus*, *ī*, dežela severo-zahodne Grecije

Eretrija *Eretria, ae*, mesto na otoku Evbeji

Eshin *Aeschinēs, is*, slavni, a neznačajni govornik atenski, nasprotnik Demostenov

Eskulapij *Aesculāpius, ī*, sin Apolonov, izumitelj (pozneje češčen kot bog) zdravilstva

Eta *Oeta, ae* (*Oetē, ēs*), gorovje grsko, ki se raztega od Malijskega zaliva proti Pindu

Evbeja *Euboea, ae*, otok ob Srednji Greciji

Evfrat *Euphrātēs, is*, ime reke sirske

Evklid *Euclidēs, is*, učenec Sokratov

Evribijad *Eurybiadēs, is*, vrhovni poveljnik grški pri Salamini

Evripid *Eurīpidēs, is*, slavni grški dramatik

Evropa *Eurōpa, ae*

evropski gen. subst. *Eurōpa, ae*.

F.

Fabij *Qu. Fabius* (*ī*) *Māximus, ī*, s priimkom *Cunctātor, ōris*, poveljnik rimski proti Hani-baluu

Fabijeveci *Fabū, ōrum*, rod rimski

Fabricij *C. Fabricius, ī*, konzul rimski v vojni proti Piru

falanga *phalanx, ngis*, bojna vrsta macedonska

Fališčani *Faliscī, ōrum*, narod etrurski

Fedon *Phaedōn, ōnis*, učenec Sokratov

Fenicija *Phoenicē, ēs, Phoenīca, ae*, del sirskega primorja

feniški, gen. subst. *Phoenicē, sē*

Fidija *Phidīās, ae*, slavni grški kipar, hkratu znamenit slikar in stavbenik

Filip *Philippus, ī*, 1.) kralj macedonski, 2.) zdravnik Aleksandra Velikega

Filipi *Philippī, ōrum*, mesto v Macedoniji

filozof *philosophus, ī*

filozofija *philosophia, ae*

Fintija *Phintiās, ae*, Pitagorejec iz Sirakuz za Dionizija ml., znan zaradi zvestega prijateljstva

Flaminij *C. Flāminius, ī*, odlični konzul rimski plebejskega rodu

Focijon *Phōciōn, ōnis*, atenski državnik, vrstnik Demostenov

Fočan *Phōcaeēnsis, is*, stanovnik dežele Focide v Srednji Greciji

Formije *Formiae*, *ārum*, mesto v Laciju

Frig, Frižan *Phryx*, *Phrygis*, stanovnik dežele Frigije v Mali Aziji.

G.

G. (kratica =) Gaj, *Gāius*, *ī*, predimek moških oseb

Gadi *Gādēs*, *ium*, staro mesto ob jugozahodni obali hispanski

Galec *Gallus*, *ī*

Galija *Gallia*, *ae*

ganiti *movēre*; *commovēre*

Gavgamele *Gaugamēla*, *ōrum*, n., selo v Asiriji

Gaza *Gāza*, *ae*, mesto v Palestini

German *Germānus*, *ī*

germanski gen. subst. *Germānus*, *ī*

geslo *praeceptum*, *ī*

Getūli *Gaetūli*, *ōrum*, nomadski narod v Sahari

gizdavost *lūxus*, *ūs*

gladko *ēlegantē* (govoriti)

glas *fāma*, *ae*, *nūntius*, *ī*

glasba *mūsica*, *ae* (*ars*), *mūsicē*, *ēs*

glasnik *praecō*, *ōnis*

glava *caput*, *itis*

glavni, glavno mesto, *caput*, *itis*

gledati *intuērī*, *cernēre*, *vidēre*

(tudi = paziti); *respicēre* (na kaj)

gledé, sam *abl. līmitātiōnis*

globa *pecūnia*, *ae*; *poena*, *ae*

globok *altus* 3

gnati *agēre*

Gnej *Gnaeus*, *ī*, okr. *Gn.*, predimek moških oseb

gnezdo *nūdus*, *ī*

gniti *pūtēscēre*, *putrēscēre*

gnusiti se *taedet*

godba *mūsica*, *ae*

gojiti *colēre*

gol *nūdus* 3

goljufija *fraus*, *dis*

goljufiv *fallāx*, *ācis*

gomila *tumulus*, *ī*

goniti *agēre*

gora *mōns*, *tis*

goreč *ārdēns*, *tis*, *flagrāns*, *tis*

goreti *flagrāre* (*cupiditāte*), *ārdēre*

Gorgija *Gorgiās*, *ae*, iz Leontinijev v Spodnji Italiji, ustanovitelj in učitelj umetelne

zgovornosti v Atenah

gorovje *mōns*, *tis*, tudi plur.

gospa *domina*, *ae*

gospodar *dominus*, *ī*

gospodnji gen. subst. *dominus*, *ī*

gospodstvo *imperium*, *ī*, *dominātiō*, *ōnis*, *dominātus*, *ūs*

gost *convīva*, *ae*

gostí (= gostíja) *convīvium*, *ī*

gosti *fidibus canēre* (*fidēs*, *ium* struna)

gostinski prijatelj *hospes*, *itis*

gotov *certus* 3

govedo *bōs*, *bōvis*

govor *ōrātiō*, *ōnis*

govoričenje *sermōnēs*, *um*

govoriti *dīcēre*, *loquī*, *verba facēre*

govornik *ōrātor*, *ōris*

govorniški *ōrātōrius* 3; gen. subst. *ēloquentia*, *ae*; govorniska zmožnost *facultās* (*ātis*)

dīcendī

govorništvó *ēloquentia*, *ae*
 gozd *silva*, *ae*
 grad *arx*, *cis*
 graditi *aedificāre*
 Grah *Gracchus*, *i*, priimek rim-
 skega rodú Sempronijevcev;
 znamenita posebno Gaj in
 Tiberij Sempronij Grah
 grajati *vituperāre*, *reprehendēre*
 Graník *Grānicus*, *i*, reka v Mi-
 ziji
 gre (za to) *rēfert*
 Grecija *Graecia*, *ae*
 greh *nefās*; *peccātum*, *i*
 grešiti *peccāre*
 Grk *Graecus*, *i*
 Grkinja *fēmina (ae) Graeca*, *ae*
 grob, grobišče *sepulcrum*, *i*
 grozen *immānis*, *e*; *gravis*, *e*;
 grozno ravnati *graviter cōnsu-*
lère
 groziti komu s čim *minārī*, *mi-*
nitārī alicui aliquid § 207. 1. 2.
 grozovit *crūdēlis*, *e*
 grozovitost *crūdēlitās*, *ātis*
 grški *Graecus* 3, ali gen. subst.
Graecus, *i*; - govoriti *Graecā*
linguā loquī
 gusar *pīrāta*, *ae*, *praedō*, *ōnis*

H.

Hamilkar *Hamilcar*, *aris*, vojsko-
 vodja kartaginski, oče Hani-
 balov
 Hanibal *Hannibal*, *alis*, slavni
 kartaginski vojskovodja
 hči *filia*, *ae*
 Hefestijon *Hēphaestīō*, *ōnis*, po-
 veljnik in prijatelj Aleksandrov

hegemonija *prīncipātus*, *ūs*
 Hektor *Hector*, *oris*, najboljši
 junak trojanski
 Helespont *Hellēspontus*, *i*, dar-
 danelška ožina sama in tudi
 obrežje ob njej
 Helvečani *Helvētīū*, *ōrum*, nek-
 danjistanovniki današnje Švice
 Herkul *Herculēs*, *is*, junak in
 polbog grški
 Herodot *Hērodotus*, *i*, zgodopisec
 grški
 heroj *hērōs*, *ōis*
 Herostrat *Hērostratus*, *i*, poži-
 galec efeskega svetišča
 hiba *vītium*, *i*
 hip *mōmentum*, *i*
 Hipija *Hippiās*, *ae*
 hipno *in vestigiō temporis*
 hipoma *subitō*, *repente*, (*ex*) *im-*
prōvisō
 Hispanec *Hispānus*, *i*, stanovnik
 Hispanije
 Hispanija *Hispānia*, *ae*, sed.
 Španjolska
 hispanski gen. subst. *Hispānia*, *ae*
 Hister *Hister*, *trī*, dolinja Donava
 hiša *domus*, *ūs*
 hiter *celer*, *eris*, *ere*
 hiteti *mātūrāre*, *properāre*; *ad-*
volāre, *concurrēre (auxiliō)*;
 - k *petēre (castra, nāvēs)*; hi-
 teti skozi *percurrēre* § 208. a.
 hitrost *celeritās*, *ātis*.
 hkratu *simul* (v času), *ūnā* (v
 prostoru)
 hladen *frīgidus* 3
 hlapčevski *servilis*, *e*
 hlepenje *cupiditās*, *ātis*

hod *iter, itineris*
 hoditi okoli *circumīre*; hoditi
 pred kom *antegrēdi, antēire,*
antecēdere (calamitātem)
 holm *collis, is*
 Homér *Homērus, ī,* pesnik grški
 Horacij *Horātius, ī,* ime starega
 rimskega rodu, v katerem so
 se odlikovali trije bratje v
 boju z albanskimi Kuriaciji
 in pesnik *Q. Horātius Flaccus*
 Hortenzij *Q. Hortēsius, ī,*
(Hortalus) slavni govornik
 rimski, tekmeč Ciceronov
 hoteti *velle*; ne hoteti *nōlle*;
 rajši hoteti *mālle*
 hraber *fortis, e*; hrabro *fortiter*
 hrabrost *fortitudō, inis*; *virtūs,*
ūtis
 hram *templum, ī, aedēs, is, fā-*
num, ī
 hrana *alimentum, ī*
 hraniti se *vescī, alēre sē, vīvère*
 hrastovina *rōbur, rōboris*
 hrbet *tergum, ī*; za hrbtom *ā*
tergō
 hrepeneč (po čem) *studiōsus 3*;
appetēns, entis
 hrepenenje *dēsiderium, ī*
 hrepeneti *dēsiderāre*; po čem
 § 207. op. 2
 hud *malus 3*; *gravis, e*; *vehemēns,*
entis (sovražnik)
 hudoben, hudobnež, hudobnik
malus 3; *nefārius 3*; *impius 3*;
scelustus 3
 hudobnost *scelus, eris*
 hvala *laus, dis*
 hvaliti *laudāre.*

I.

I et, etiam; *i-i et-et*
 igrati *lūdēre*
 igrokaz *fābula, ae*
 ilijski *Īliacus 3*, mesta Ilija ali
 Troje
 Ilir *Illyrius, ī,* skupno ime raznih
 rodov na severozahodu bal-
 kanskega polotoka
 ime *nōmen, inis*; dobro - *fāma,*
ae; slabo - *īnfāmia, ae*
 imenovati *nōmināre, appellāre*;
dīcēre, vocāre
 imetek *fortūnae, ārum, bona,*
ōrum; (podedovani) *patri-*
mōnium, ī
 imeti *habēre, ūtī* (= rabiti koga
 za kaj); -na prebitek, v iz-
 obilju *abundāre, adfluēre*; *esse*
 (n. pr. oblast, ime); - naslov
īnscrībī; - za kaj *dūcēre, pu-*
tāre
 in *et, ac, atque, -que*; in tako
itaque
 Indija *India, ae*
 Is *Issus, ī, m.,* primorsko mesto
 ob cilisko-sirski meji, kjer je
 Aleksander Vel. leta 333. pre-
 magal Dareja
 iskati *quaerēre, requirēre*; (= pro-
 siti) *petēre, ōrāre, rogāre*
 iskrenost *sincērītās, ātis*
 isti, taisti *īdem, eadem, idem*;
 isto tako - kakor *nōn minus,*
quam; isto toliko *totidem*;
 istod *eādem*
 Itaka *Īthaca, ae* in *Ithacē, ēs,*
 otok v Jonskem morju (sedaj
 Thiaki), domovina Uliksova

Italija *Ītalia*, *ae*
 italski gen. subst. *Ītalia*, *ae*
 iti *ire*, *proficiscī*; - pod *subire*
 (*tectum*); - z vojsko na koga
inferre bellum alicui; iti črez
 (Alpe) *trānsire* (*Alpēs*)
 iz *ē*, *ex*, *propter*, *per*
 izboren *clārus* 3 (*virtūs*)
 izbrati *ēligere*, *dēligere*
 izdajstvo *prōditiō*, *ōnis*
 izdati *prōdere*
 izdihniti *expirāre*; - življenje
efflāre, *ēdere* (*animam*, *vitam*)
 izginiti *interire*, *ēvānescere*
 izgnati *expellere*
 izguba *clādēs*, *is*, *detrimentum*,
ī, *caedēs*, *is* (*militum*)
 izgubiti *amittere*, *dēficere* (po-
 gum) § 207.; - bitko *proeliō*
vincī, *male rem gerere*
 izhajati *ēgrēdi*, *exire*; (po rodu)
oriri, *nāscī*
 izid *exitus*, *ūs*, *fīnis*, *is*
 iziti *ēgrēdi*, *exire*
 izkazati se *appārere*; *sē prae-*
stāre, *praebere*
 izkazovati *tribuere* (*honōrem*),
praestāre; - dobrote *cōnferre*
beneficia in aliquem; - zahvalo
referre grātiam
 izključiti, izključevati *excludere*
 izkusiti, izkušati *audere*, *cōnārī*;
 izkušati se (s kom) *aemulārī*
 § 207. op. 1
 izkušen *peritus* 3; *probātus* 3
 izlivati se *influere*
 izmed *ex*, *dē*; gen. partit. 1
 iznad *ē*, *ex*

iznajdnik, -ica *inventor*, *ōris*,
inventrix, *icis*
 iznenada *ex inopinātō*, *dē* (*ex*)
imprōvisō
 izneveriti se *dēficere*
 iznova *dēnuō*
 izobilje, v izobilju imeti; *abun-*
dāre, *redundare*
 izobraziti *excolere*, *erudire*, *docere*
 izobraženost *hūmānitās*, *ātis*
 izpiti *haurire*
 izpodbuja *incitāmentum*, *ī*
 izpodbujati *adhortārī*, *cohortārī*
 izpodkopavati *ēvertere*, *subruere*,
labefactare
 izpodriniti *submovere*, *dēturbare*
 izpolnjevati *observare* (*lēgēs*)
 izpostavljati se *sē offerre*, *sē*
oppōnere
 izpovedati *cōnfitērī*
 izpraševati *exquirere*, *interrogare*
 izpreleteti *incidere* (strah) § 220.
 izpremembra *commūtātiō*, *ōnis*,
permūtātiō, *ōnis*
 izpremeniti *mūtare*
 izprevideti *intellegere*
 izpričavati se s čim *excūsare*
aliquid § 207. op. 2.
 izpustiti *dimittere*, *emittere*
 izreden *eximius* 3, *singulāris*, *e*;
ēgregius 3
 izročiti *trādere*, *committere* (pre-
 pustiti)
 izseliti se *emigrare*, *exire*
 izsiljevanje *repetundae*, *ūrum*
 (*scil. pecūniae*)
 izteči se, *ēvenire*, *accidere*
 izumitelj, -ica *inventor*, *ōris*,
inventrix, *icis*

izumiti *invenīre*
 izuriti *exercēre*; izurjen *exerci-
 tātus* 3
 izust, na izust naučiti se *ēdiscēre*
 izvabiti *illicēre, pellicēre*
 izvajati *repetēre (genus)*
 izvažati *exportāre*
 izveden *cōnsultus* 3
 izvedeti *cōgnōscēre; comperīre,
 reperīre; accipēre* (po poroč-
 nikih)
 izvesti *ēducēre*
 izvirati *prōfluēre*
 izvojevati *expūgnāre*
 izvoliti *ēligēre, creāre*
 izvrsten *praestāns, antis (vir),
 ēgregius* 3
 izvršiti, izvrševati *persēquī, facēre.*

J.

Jahati *equō vēhī*
 jako *admōdum, valdē*
 Jancir *Jancyrus, ī*, kralj scitski
 jarem *iugum, ī*
 jasen *clārus* 3; *serēnus* 3 (*nox*)
 jastreb *accipiter, tris, vultur, uris*
 javnost *rēs (rē) pūblica, ae*
 ječa *carcer, eris; vincula, ōrum*
 jed (jedilo) *cibus, ī*
 jedin *ūnus* 3
 jednačiti se *aequāre*
 jednak *pār, pāris*
 jednako *pariter*
 jednoglasno *ūnā vōce*
 jedrnat *gravis, e* (govor)
 jadro (vojske) *rōbur, ōris*
 jemati *sūmēre; (- za zlo) dare,
 dūcēre, tribuēre, vertēre*
 Jeruzalem *Hierosolyma, ōrum*

jesen *autumnus, ī*
 jeza *īra, ae*
 jezdec *eques, itis*
 jezen *īrātus* 3; *īrācundus* 3
 jezero *lacus, ūs*
 jezik *lingua, ae*
 jokanje, jok *flētus, ūs*
 jokati se *flēre, dēflēre, lacrimāre*
 Jonci *Īōnēs, um*, stanovniki ma-
 loazijske obale
 Jonija *Īōnia, ae*, dežela na malo-
 azijskem obrežju
 jug *merīdiēs, ēī*
 Jugurta *Jugurtha, ae*, kraljevič
 numidski
 juha *iūs, iūris, n.*
 junak *vir (i) fortis, hērōs, ōis*
 junaski *fortis, e, hērōicus* 3
 (spomenik)
 Junona *Iūnō, ōnis*, najvišja bo-
 ginja rimska, soproga Jupitrova
 Jupiter *Iūppiter, Iovis*, najvišji
 bog rimski
 jutri *crās*
 jutrišnji *crāstinus* 3.

K.

K *ad*
 Kadem *Cadmus, ī*, ustanovitelj
 mesta Teb
 kajti *enim, nam, etenim*
 kak, kakšen? *quālis, e; indef.
 aliquis (i), aliqua, aliquid
 (aliquod)*
 kakor 1.) primerjalna čestica:
*ut, sicūti, velut, tamquam,
 quasi; kakor - tako zlasti cum
 - tum; 2.) soodnosni zaimek
 quālis, e; quantus* 3

- kakršen *quālis*, e
 Kalavréja *Calaurēa*, ae, majhen otok ob argivski obali
 Kaldejec *Chaldaeus*, ī, stanovnik jugovzhodne Babilonije med Evfratom in arabsko puščavo; v prenes. pomenu tudi zvezdoznanec
 Kalhant *Calchās*, āntis, vedež v grški vojski pred Trojo
 Kaligula *Caligula*, ae, (demin. iz *caliga*, «črevljček») priimek G. Cezarja, tretjega rimskega cesarja
 Kalija *Calliās*, ae, bogat, veljavjen Atenec
 Kalimah *Callimachus*, ī, polemarh atenski za bitke maratonske kam? *quō*?
 Kambiz *Cambysēs*, is, ime perzijskega kralja
 kamen *lapis*, idis; *saxum*, ī; kamenje, plur.
 kamenit *lapideus* 3
 Kamil *M. Furius* (ī) *Camillus*, ī, slavni vojskovodja rimski, ki je tudi Galce prepodil iz Rima kamor *quā*
 Kampanija *Campānia*, ae, pokrajina italška
 Kane *Cannae*, ārum, trg v Apuliji
 kapelica *sacellum*, ī
 Kapitolij *Capitolium*, ī
 Kapuva *Capua*, ae, glavno mesto kampansko
 kar, pred superl. *quam*; kar = od kar *ex quō*; časovni veznik *cum*
 karanje *obiürgātiō*, ōnis
 Karci *Cārēs*, um, narod, bivajoč sprva na grških otokih, pozneje v jugozahodni Aziji
 Karibda *Charybdis*, is (ak. in, abl. ī), vrtinec v Mesinskem prelivu
 karkoli *quidquid*, *quaecumque*
 karski *Cāricus* 3; gen. subst. *Cāria*, ae (dežela maloazijska)
 Kartagina *Carthāgō*, inis, znano mesto v Afriki
 Kartazan *Carthāginiēnsis*, is
 Kasij *Cassius*, ī, ime starega rimskega rodu
 Kastor *Castor*, oris, polbog grški, z bratom Polukom (Dioskura) rešitelj mornarjem
 Katilina *Catilīna*, ae, znani zatrotnik rimski
 Katon *M. Porcius* (ī) *Catō*, ōnis, ime dveh vrlih Rimljanov, ki sta se odlikovala v vseh strokah, a zlasti tudi po strogo nravnem življenju
 kazati *mōnstrāre*
 kazen *poena*, ae; smrtna - *supplicium*; *caput*, itis (pri *damnāre*)
 kazniti *pūnīre*, *multāre* (morte)
 kažipot *viae dux*, cis
 kedaj? *quandō*
 kedar *cum*, -koli *quotiescumque*
 ker *cum*, *quia*, *quod*
 Keroneja *Chaerōnēa*, ae, mesto v Beociji
 Kerzonez *Chersonēsus*, ī
 kesati se *paenitet*
 kip *simulācrum*, ī, *statua*, ae
 kipar *sculptor*, ōris

- kje? *ubi?*
 kjer *ubi*
 kjerkoli *ubicumque*
 klanje *caedēs, is*
 Klavdij *Claudius, ī*, ime rim-
 skega rodu, iz katerega je
 izšlo mnogo znamenitih mož
 tega imena
 Kleopatra *Cleopatra, ae*, kraljica
 egiptovska
 klicati *clāmāre, vocāre*
 Klit *Clītus, ī*, vojskovodja ma-
 cedonski in prijatelj Ale-
 ksandra Velikega
 kmalu *mox*; —potem *paulō post*
 kmet *agricola, ae*; na kmete,
 na kmetih; s kmetov § 262.
 knez *prīnceps, ipis*
 knjiga *liber, librī*
 književnost *litterae, ūrum*
 ko 1.) primerjalna čestica, *ut,*
tamquam, quam (vedno pri
 komparat.); 2.) soodnosni za-
 imek *quantus 3, quālis, e*
 ko *cum*; med tem ko *cum, dum*;
 potem ko *postquam, cum*
 kocka *ālea, ae*
 Koder *Codrus, ī*, poslednji kralj
 atenski
 koder *quā*
 kohorta *cohors, tis*, oddelek
 rimske legije
 kolik *quantus 3*
 koliko *quot* (po številu); *quantum*
 (po količini)
 kolikor *quantum; quot* (po šte-
 vilu)
 komaj *vix*
 komolec *cubitus, ī*
- konec *finis, is; extrēmus 3;*
 (=povesti) *pars extrēma*
 konj *equus, ī*
 konjenik *eques, itis*
 konjica *equitātus, ūs*
 konzul *cōsul, ulis*
 kopnen *terrester, tris, tre*
 kopno (suha zemlja) *terra, ae;*
continēns, entis, f.
 korak *passus, ūs*
 korakati *incēdere*
 Korinčan *Corinthius, ī*
 Korint *Corinthus, ī*, mesto grško
 Koriolan *C. Marcius (ī) Co-*
riolānus, ī, rimski vojsko-
 vodja, ki se je razžaljen,
 vzdignil z vojsko na Rim
 korist *ūtilitās, ātis*
 koristen *ūtilis, e*
 koristiti *prōdesse; condūcit, ex-*
pēdit
 Kornelij *Cornēlius, ī*, ime sta-
 rega slavnega rodú rimskega
 Kornelija *Cornelia, ae*, hči Sci-
 pijona Afričana in soproga
 Ti. Sempronija Graha
 kos (komu) *pār, pāris*
 kot, prim. čest., gl. ko
 kovina *metallum, ī*
 koža *pellis, is; —živalska pellis*
ferīna
 kragulj *mīlvus, ī*
 kraj *locus, ī, regiō, ōnis*
 kralj *rēx, rēgis*
 kraljestvo *rēgnum, ī, imperium, ī*
 kraljév *rēgius 3*
 kraljevič *rēgulus, ī*
 kraljevna *rēgīna, ae*
 kraljevski *rēgius 3*

- kraljica *rēgina, ae*
 krasen *praeclārus 3*
 kratek *brēvis, e*; v kratkem *brevis*
 Kratin *Cratinus, ī*, znamenit
 grški dramatik
 kratkost *brevitās, ātis*
 krdelo *āgmen, inis*
 Krémera *Cremera, ae*, rečica v
 Etruriji
 kreniti *āvvertēre ab*; *dēflectēre dē*
 krepek *fīrmus 3, robustus 3*;
validus 3 (animus)
 krepost *virtūs, ūtis*
 kreposten *virtūte praeditus 3*
 Kreta *Crēta, ae*, otok v Sredo-
 zemskem morju, sed. Kandija
 kri *sanguis, inis*
 kričati *clāmāre*
 Kr. r. = Kristovo rojstvo *Christus*
(ī) nātus, ī
 Kriton *Critō, ōnis*, prijatelj in
 učenc Sokratov
 krivda *crīmen, inis*; *culpa, ae*
 krivica *iniūria, ae*; po krivici
iniūriā
 krivičen *iniūstus 3*
 križ *crux, cis*
 krog (zemeljski) *orbis, is (ter-*
rārum)
 krona *corōna, ae*
 krotek *mītis, e*
 krotitelj, -ica *moderātor, ōris*,
moderātrix, icis
 krotiti *moderārī, temperāre § 223.*
 krožiti (= krog [*circus, ī*] delati)
circum facēre
 krut *ferōx, ōcis*; *saevus 3, crūdēlis, e*
 Ksantip *Xantippus, ī*, vojsko-
 vodja atenski, oče Periklejev

- Ksenofont *Xenophōn, ontis*, uče-
 nec Sokratov, filozof, zgodopisec in vojskovodja
 Kserks *Xerxes, is*, kralj perzijski
 kuga *pēstis, is*
 kupec *ēemptor, ōris* (tisti, ki samo
 kupuje); *mercātor, ōris*
 kupiti *emēre, redimēre*
 kupljiv *vēnālis, e*
 Kurijaciji *Cūriātī, ōrum*, ime
 albanskih trojčkov, ki so padli
 v boju z rimskimi Horaciji
 kužen *pēstifer, fera, ferum, pē-*
stilēns, entis
 Kv. (kratica =) Kvint *Quīntus, ī*
(Q.), predimek rimskih moških
 oseb
 kvar *calamitās, ātis*; *damnum, ī*,
detrīmentum, ī
 kvariti *corrumpēre.*

L.

- L. = Lucij *Lūcius, ī*, predimek
 rimskih moških oseb
 Labijén *Labiēnus, ī*, znameniti
 podpoveljnik Cezarjev
 Lacedemon *Lacedaemōn, ōnis*,
 = Sparta
 Lacedemonec *Lacedaemonius, ī*
 lacedemonski *Lacedaemonius 3*,
 gen. subst. *Lacedaemonius, ī*
 ladja *nāvis, is*; bojna - *nāvis*
longa; tovorna - *nāvis one-*
rāria
 lahek *facilis, e*; *levis, e*; lahko
facile, leviter (ranjen)
 lahkomiselnost *levitās, ātis*
 lajsati *lēnūre, levāre*

- lakomen, lakomnik *avarus* 3
 lakomnost *avaritia*, *ae*
 lakota *fames*, *is*
 lan *linum*, *i*
 lasje *coma*, *ae*; za več oseb
 tudi plur. *comae*, *arum*
 laskati se *adulari*
 lasten *proprius* 3
 lastnik *dominus*, *i* (*navis*)
 lastovica *hirundō*, *inis*
 Latinec *Latinus*, *i*
 Latona *Lātōna*, *ae*, mati Apo-
 lonova in Dijanina
 lažnik, lažniv, lažnivec *mendāx*,
ācis
 le *modo*, *solum*, *tantum*; *nōn nisi*;
 ne le – temveč tudi *nōn solum*
 – *sed etiam*
 lega *situs*, *ūs*
 legija *legiō*, *ōnis*, oddelek rimske
 vojske, zaznamovan kakor
 naš polk s številko
 lej *en*, *ecce*
 Lelij *C. Laelius*, *i*, s priimkom
Sapiens, prijatelj Scipijona ml.
 len *piger*, *gra*, *grum*, *ignāvus* 3,
sēgnis, *e*
 lenoba *pigritia*, *ae*; *ignāvia*, *ae*
 Lentul *Lentulus*, *i*, ime panoge
 od rodu Kornelijevcev
 Leonát *Leonātus*, *i*, jeden izmed
 vojskovodij Aleksandra Vel.
 Leonida *Leonidās*, *ae*, slavni
 kralj sparčanski
 lep *pulcher*, *chra*, *um*; *amoenus* 3
 (*campus*)
 lepota *pulchritūdō*, *inis*; (zu-
 nanja, telesna) *praeclāra fa-*
ciēs, *ēi*
- Lepta *Leptis*, *is* (*ak. im*), mesto
 v Afriki
 leteti *volāre*; črez kaj – *trāns-*
volāre
 leto *annus*, *i*
 lev *leō*, *ōnis*
 levi *sinister*, *tra*, *trum*
 levica *manus sinistra*
 Levičnik *Scaevola*, *ae*, priimek
 Mucijev, ko je bil izgubil
 desnico
 levji gen. subst. *leō*, *ōnis*
 ležati *iacere*; –na straži *excubāre*;
 (o mestih) *situam*, *am*, *um esse*
 ležeče je *interest*
 Ligurci *Ligurēs*, *um*, italsko pleme
 okoli sed. Genove
 liki *quasi*, *tamquam*
 Likon *Lycōn*, *ōnis*, jeden izmed
 tožiteljev Sokratovih
 Likurg *Lycūrgus*, *i*, slavni spar-
 čanski zakonodajec
 lira *lyra*, *ae*
 list *folium*, *i*; listje *folia*, *orum*
 lišp *ōrnāmentum*, *i*, tudi plur.
 Liviј *T. Līvius*, *i*, zgodopisec
 rimski
 Lizija *Lysiūs*, *ae*, jeden izmed
 slavnih atiških govornikov
 Lizimach *Lysimachus*, *i*, vojsko-
 vodja macedonski in učitelj
 Aleksandrov
 Lizip *Lysippus*, *i*, znamenit kipar
 ob času Aleksandrovem
 ljub *amicus* 3; *cārus* 3; *grātus* 3
 ljubezen *amor*, *ōris*
 ljubiti *amāre*, *diligere*
 ljudje *hominēs*, *um*
 ljudnat *celeber*, *bris*, *bre*

ljudovlada *rēs (reī) pūblica, ae, (libera, ae)*

ločiti *sēcernēre, sēparāre*; -se od *cēdere, dēcēdere, excēdere*

lokva *caverna, ae*

lončar *figulus, ī*

lotiti se *aggrēdi*; *suscipēre* (vojne)

luna *lūna, ae.*

M.

Macedonec *Mácēdō, onis*

Macedonija *Macedonia, ae*, de-
žela in kraljestvo

macedonski gen. subst. *Mácēdō, onis*

mag *magus, ī*, perzijski svečenik
in čarovnik

Mahaon *Machāōn, ōnis*, iz Ho-
mera znani zdravnik, sin Esku-
lapijev

majhen, *parvus 3, exiguus 3*

makniti se *cēdere*

malce *paululum*

malenkost *paucitās, ātis*

mali, gl. majhen

malijski *Māliacus 3*, Malijski
zaliv v južni Tesaliji nasproti
Evbeji

malo *paucus 3; parvus* (čislati) *3*;
malo potem *paulō post*; malo
pred *paulō ante*

malokateri *pauci, ae, a*

malopridnež *homo nēquam*

manj, manje *minus*; manj ceniti
postpōnēre § 220.

manjkati *desse, dēficēre, carēre*

Manlij *Manlius, ī*, osebno ime
možem iz rimskega rodu
Manlijevcev

Mantova *Mantua, ae*, mesto v
Gorenji Italiji

mar je *interest*

Maraton *Marathōn, ōnis*, ravan
in trg v Atiki

maratonski *Marathōnius 3*

Marcél *Marcellus, ī*, poveljnik
rimski proti Hanibalu in osvo-
jitelj Sirakuz

Mardonij *Mardonius, ī*, perzijski
vojskovodja

Márij *Marius, ī*, poveljnik in
sedemkratni konzul rimski

Mark *Marcus, ī (M.)*, predimek
rimskih moških oseb

marljiv *diligēns, entis; studiōsus, 3*;
marljivo *studiōsē, adsiduē, diligenter*

marljivost *diligentia, ae; indu-
stria, ae*

marsikaj *nōnnūllum* (tudi plur.);
nōnnihil, multum (tudi plur.)

Mart *Mārs, tis*, rimski bog boja
in vojne

marveč *sed*, ne le (samo) - mar-
več tudi *nōn solum -sed etiam*

masten *pinguis, e*

maščevati, maščevati se *ulciscī*
§ 207. op. 2.

matematik *mathēmaticus, ī*

mati *māter, tris*

Mazej *Mazeus, ī*, namestnik in
vojskovodja Darejev

maziliti *ungēre*

meč *gladius, ī; ferrum, ī*

med *mel, mellis*

med *inter, in*; med tem *intereū, interim*; med tem ko *dum, cum*

- Medeja *Mēdēa*, *ae*
 medmorje *Isthmus*, *ī*, stalno ime
 ožini pri Korintu
- Megara *Megara*, *ōrum* (*Megara*,
ae), mesto v Atiki, 40 km od
 Aten
- Megarec *Megarēnsis*, *is*, *Mega-*
reus, *ī*, stanovnik mesta Me-
 gare
- megla *nebula*, *ae*
 meh *ūter*, *ūtris*
 mehkužnost *mollitia* (*ae*) *animī*
 meja *fīnis*, *is*
- Melet *Melētus*, *ī*, atenski pesnik,
 znan kot tožitelj Sokratov
- Memfida *Memphis*, *idis* (ak.
im, *in*; vok. in abl. *ī*), mesto
 v Egiptu
- Memnon *Memnōn*, *onis*, grški
 četovodja v Darejevi službi
 meniti *cēnsēre*; *putāre*, *existimāre*
 mera *modus*, *ī*; vedeti si mero
 v čem *moderārī* § 223.
- meriti *mētūrī*; meriti (= primer-
 jati) *comparāre*
- mesec *mēnsis*, *is*
 meso *caro*, *nis*
- mesto *urbs*, *bis*, *oppidum*, *ī*;
 glavno - *caput*, *itis*; mesto =
 kraj *locus*, *ī*
- meščan *cīvis*, *is*; *oppidānus*, *ī*
 meščanstvo *cīvitās*, *ātis*
- Metél *Q. (Quīntus) Caecilius* (*ī*)
Metellus, *ī*, ime mnogim oblast-
 nikom rimskim
- Mezopotamija *Mesopotamia*, *ae*,
 («Medvodje»), pokrajina med
 Evfratom in Tigridom
- Micipsa *Micipsa*, *ae*, kralj nu-
 midski
- Mikala *Mycalē*, *ēs*, predgorje in
 mesto v Joniji, nasproti otoku
 Samu
- mil *cārus* 3; *benīgnus* 3; milo
 nebo *dīvum*, *ī*
- milost *cōmitās*, *ātis*, *benīgnitās*,
ātis; (pred sovražnikom) *venia*,
ae, *miserīcordia*, *ae*
- milostno *benīgnē*
- Miltijad *Miltiadēs*, *is*
- mimo *praeter*, tudi sam abl.
 compar.
- Minerva *Minerva*, *ae*, rimska
 boginja (grška Atena)
- minljiv *flūxus* 3; *cadūcus* 3
- minljivost *fragilitās*, *ātis*
- mir *pax*, *pācis*
- miren *quīētus* 3; mirno srce
aequus animus
- misel *mēns*, *tis*; *opīniō*, *ōnis*
- misliti *cōgitāre*, *iūdicāre*, *existi-*
māre; hitreje, nego se je mislilo
celerius opīniōne § 247. op. 4
- misterije *mystēria*, *ōrum*, tajna
 služba božja
- miš *mus*, *mūris*, m. f.
- Mitridat *Mithridātēs*, *is*, kralj
 pontski
- miza *mēnsa*, *ae*
- mlačen *tepidus* 3; - teči *tepidum*
 (*am*, *um*) *manāre*, *tepōrem*
recipere
- mlad *adolēscēns*, *entis*; mlajši
minor; mlajši nego § 214.
 2. op. 1; iz mlada, od mladih
 nog *ā puerō*, *ā pueritiā*, *ā*
parvulō

mladenič *adolēscēns, entis, iu-
venis, is*
mladič *pullus, ī*
mladina *iuventūs, ūtis*
mladost *adolēscēntia, ae; iuven-
tūs, ūtis*
mleko *lāc, lactis*
mnenje *sentēntia, ae*
mnog *multus 3*
mnogokraten *crēber, crēbra, crē-
brum*
mnogonadstropen *multis tabu-
lātis (tabulātum, ī) ēditus 3*
mnogovladje = vlada mnogih
množica *multitūdō, inis* (= prosto
ljudstvo) *vulgus, ī*
množina *cōpia, ae; vīs, vim, vī*
moč (= sila) *vīs* (tudi plur.), *opēs,
um* (= premoženje); *rōbur,
rōboris* (telesna)
močan *validus 3; vehemēns,
entis*
moči *posse, valēre*
moder *sapiēns, entis*
Modrica *Mūsa, ae*
modrijan *sapiēns, entis (vir)*
modrost *sapientia, ae*
modroznanstvo *philosophia, ae*
mogočen, mogotec *potēns, entis*
moj(ec) *meus 3; (mojci) meī*
moka *mola, ae*
molčati *tacēre*
molčečnost *taciturnitās, ātis*
moleti *ēminēre*
moliti *precārī*
morati *dēbēre*
moriti *necāre, caedēre*
morje *mare, is*

mornar *nauta, ae*
mornarica *clāssiārī, iōrum, clās-
sis, is*
most *pōns, pontis*
motiti se *errāre*
mož *vir, virī*
mrak *dēfectiō, ōnis (sōlis)*
mramor *marmor, oris, n.*
mravlja *formīca, ae*
mraz *frīgus, oris*
mrtev *mortuus 3, (= umorjen)*
interfectus 3
mrtvec *cadāver, eris*
mrzel *frīgīdus 3*
mrzeti *piget*
Mucij *Mūcius, ī, ime nekega*
rimskega rodu, iz katerega je
bil najbolj znan *C. Mūcius*
Cordus s priimkom *Scaevola*
mučiti *vexāre, cruciāre, excru-
ciāre, torquēre*
muditi se *morārī*
Mus *P. Decius (ī) Mūs, Mūris,*
ime rimskega poveljnika.

N.

Na *in; ad (nūtum); cum (offēn-
siōne)*
nabor *dēlēctus, ūs*
načelo *praeceptum, ī, sententia,
ae, ratiō, ōnis*
načelnik *prīnceps, ipis (civitātis);
praefectus, ī*
načelovati *praeesse*
način *modus, ī, ratiō, ōnis; bojni*
način *pūgnandī ratiō, ōnis (ge-
nus)*
načrt *cōnsilium, ī*

nad *super, suprā*; pri števnikih
plūs, amplius; ceniti nad - *ante-*
tepōnēre § 220.

nada *spēs, eī*

nadalje *ūltrā*

nadaljevanje (v povesti) *pars*
altera, tertia i. t. d., *extrēma*
(konec), tudi *rēs institūta porrō*
trāctātur et absolvitur (in ko-
nec)

nadaljevati kaj *perseverāre in*
aliquā rē

nadarjen, jako nadarjen = velike
(največje) nadarjenosti, -s čim
praeditus 3 (*aliquā rē*)

nadarjenost *ingenium, ī; indolēs, is*

nadeja, nada *spēs, eī*

nadejati se *spērāre*

nadeti (komu ime...) *dāre, in-*
dēre, impōnēre

nadloga *labor, ōris, miseria, ae,*
malum, ī

nagajivost *petulantia, ae*

naglica *festinātiō, ōnis*

nagovoriti *allōquī, hortārī*

najeti *condūcere*

najprvo *prīmus* 3

najti *invenire, reperire*

največ(krat) *plērūmque, plūri-*
um

naklep *cōnsilium, ī*

naklonjen biti *cupere* § 223.;
studere, favere

nakopati (náse) *colligere in sē,*
contrahere

nakopiciti *colligere, cumulāre*

naletéti *incidere* § 220. op. 2

nalik *instar*

naljubo *grātiā*

naložiti *impōnere*

namakati *irrigāre*

namen *cōnsilium, ī; mēns, tis*
(s tem namenom)

nameravati *in animō est alicui;*
prōpositum est alicui, sibi prō-
pōnere

namestnik *satrapēs, ae; prae-*
fectus, ī

namesto *prō*

nametati *inīcere*

namreč *nam, enim; quidem*

napad *impetus, ūs*

napaka *vitium, ī*

napasti, napadati *aggrēdī, invā-*
dere; z vojsko napasti *bellum*
inferre alicui, petere aliquem;
invēhī in aliquem (ōrātiōne)

napiti se *sē satiārē (sanguine)*

napolniti *complere, explere, im-*
plere, refecere

napor *labor, ōris; contentiō, ōnis*
(*vīrium*)

naposled *postrēmum, postrēmō;*
postrēmus 3; *dēnique* (pri na-
števnanju)

napovédati, napovedovati *indūcere*

naprava *opus, eris*

napredovati *prōficere*

naprodaj *vēnālis, e*

narasti *crēscere; augerī* (pogum)

narava *nātūra, ae, (= značaj)*
ingenium, ī

naravni gen. subst. *nātūra, ae*
naravnost *rēctā (viā)*

narazen biti *abesse, distare* § 214.

op. 2.

naredba *institūtum, ī*

narediti *facere, efficere; reddere*

narod *nātiō, ōnis; gēns, gentis; populus, ī; prosti narod plēbs, plēbis, vulgus, ī*
 naroditi se *nāscī*
 narodni tribun *tribūnus (ī) plēbis*
 narodnost *nātiō, ōnis*
 naselbina *colonia, ae*
 naseliti se, —seljevati se *cōnsidēre*
 nasilje *vīs, vim, vī; violentia, ae*
 nasilnik *tyrannus, ī*
 nasilništvo *tyrannis, idis*
 nasip *crepīdō, inis*
 naslada *voluptās, ātis*
 naslediti, —ovati *succēdere § 220.*
 naslednji *hic, haec, hoc, hicce*
 naslov imeti *īnscrībī*
 nasloviti (= naslov dati) *īnscrībēre*
 nasproten *contrārius 3, oppositus 3, adversārius 3 (factiō)*
 nasproti *adversus, contrā; adv. contrā; nasproti iti obviam ire; nasproti postaviti oppōnēre; — se obsistēre*
 nasprotnik *adversārius, ī, inimicus, ī*
 nasprotovati *obstāre, resistēre, repugnāre*
 nastati *orīrī, exorīrī*
 nastlati, nastiljati, sternēre, cōnsternēre
 nastopiti *inire (službo); aggrēdi § 208. b.*
 nasvet *cōnsilium, ī*
 naščuvati *incitāre*
 nato *tum*
 natovorjen *onustus 3*
 naučiti se *discēre, — na izust ediscēre*

nauk *disciplīna, ae, praeceptum, ī*
 navada *cōnsuetūdō, inis*
 navaden *ūsitātus 3*
 navaditi *adsuefacēre, —se adsuefiērī, adsuēscēre*
 navadno *plērumque* ali z glag. *solēre, cōnsuēvisse*
 navajen *patiēns, entis (n. pr. mraza, lakote)*
 navdati, navdajati *adficēre; —s strahom inicēre § 220., impłēre, imbuēre (s pobožnostjo)*
 navzlic *in*
 nazivati *appellāre, dicēre, nōmināre*
 naznaniti *nūntiāre, renūntiāre*
 nazvati *appellāre, dicēre, nōmināre*
 ne *nōn, (pred imperat. in konjunkt. imperativnega pomena) nē; ne le (samo) — ampak (marveč, temveč, nego) tudi nōn tantum (solum) — sed etiam*
 Neapolj *Neāpolis, is, znano mesto italško*
 nebeški *caelestis, e*
 nebo *caelum, ī; milo nebo divum, ī*
 nebrojni *innumerābilis, e*
 nedežezen *expers, tis*
 nedolžen *innocēns, entis*
 nedolžnost *innocentia, ae*
 nego *quam (pri komp.); sed, at.*
 negotov *incertus 3*
 nehati *desinēre, desistēre*
 nehvaležen *ingrātus 3*
 nehvaležnost *animus (ī) ingrātus, ī*
 neizmeren *ingēns, entis, immensus 3*

nejevolja *taedium*, *ī*, *indignātiō*,
ōnis

nejevoljen biti *indignārī aliquid*
(zaradi česa)

nekaj *quiddam*, *aliquid*

nekateri *nōnnūllus* 3, *aliquis*,
quīdam

nekaterikrat *aliquotiēns*

nekaznjenost *impūnitās*, *ātis*

nekdaj *aliquandō*, *ōlim*, *quondam*

nekdanji *vetus*, *eris*

neki *quīdam*, *quaedam*, *quoddam*

nekoliko *aliquot*, *aliquantum*

nemaren *neglegēns*, *entis*, -v čem
§ 234.

nenaden *repentīnus* 3, *subitus* 3,
imprōvīsus 3

nenadoma *repente*, *subitō*, *im-*
prōvīsō

nenavaden *inūsītātus* 3, *haud*
mediocris, *e*

neodločen *pār*, *paris* (*proelium*),
anceps, *cipitis*

neolikan, neolikanec *rudis*, *e*,
incultus 3

nepokvarjen *incorruptus* 3

nepomnjiv *immemor*, *oris*

nepoštenost *perfidia*, *ae*, *infidē-*
litās, *ātis*

Nepot *Cornēlius*, *ī*, *Nepōs*, *ōtis*,
rimski životopisec

nepotreben *inūtilis*, *e*, *nōn ne-*
cessārius 3

nepremagan *invictus* 3

nepremišljenost *temeritās*, *ātis*

Neptun *Neptūnus*, *ī*, bog morja

Neron *Nerō*, *ōnis*, priimek rodú
Klavdijevcev

nesebičen *innocēns*, *entis*

nesebičnost *abstinentia*, *ae*; *inno-*
centia, *ae*

nesloga *discordia*, *ae*

nesmrten, nesmrtnik *immortālis*, *e*

nesmrtnost *immortālitās*, *ātis*

nespamet *stultitia*, *ae*, *dementia*, *ae*

nespameten *stultus* 3; *absurdus* 3

nesporazumnost *dissēnsiō*, *ōnis*

nesreča *rēs* (*rērum*) *adversae*,

ārum; *cāsus*, *ūs* (posamezen
nesrečen slučaj); *calamitās*,

ātis (velika nesreča)

nesrečen *infēlix*, *īcis*; *miser* 3;

adversus 3 (*cāsus*), (nasprotje
secundus 3)

nesrečnik *miser*, *ī*; *infēlix*, *īcis*

nestanoviteno *mōbilis*, *e*

nestanovitnost *animus* (*ī*) *mō-*
bilis, *is*

nesti *ferre*, *gerere*, *portare*

neugoden *inīquus* 3

neuk *rudis*, *e*

neumesten *aliēnus* 3; *inīquus* 3

neutolážen *implācābilis*, *e*

nevaren *periculōsus* 3

nevarnost *periculum*, *ī*; *discrī-*
men, *inīs*

nevedoma *imprūdēns*, *entis*

nevešč *īnsciūs* 3; *īgnārus* 3

nevreden *indignus* 3

nezavisen *suī iūris ac libertātis*

nezgodá *cāsus*, *ūs*, *malum*, *ī*;
incommodum, *ī*

nezmagán *invictus* 3

nezmeren *intemperāns*, *antis*

neznan *īgnōtus* 3; neznanó je
fallit, *fugit*, *praeterit*

neznanje *īnsciēntia*, *ae*; *īgnō-*
rātīō, *ōnis*

neznaten *parvus* 3; *exiguus* 3;
tenuis, *e*
 nezvest *perfidus* 3; *infidus*, *in-*
fidelis, *e*
 nič *nihil*; nič manj (= ravno
 tako) *nihilō minus*
 nihče *nemo* (*inīs*)
 nikak *nullus* 3
 nikakor *nequāquam*, *haudquā-*
quam
 nikdar *numquam*
 nikdo(r) *nemo* (*inīs*), *nullius*
 nikjer *nūquam*
 Nil *Nīlus*, *ī*, znana reka v Egiptu
 Nioba *Niobē*, *ēs* (*Nioba*, *ae*)
 niti, niti - ne *ne - quidem*; *neque*,
nec; niti - niti *neque - neque*,
nec - nec
 nizek *humilis*, *e*; najnižji *in-*
firmus 3
 njiva *ager*, *agrī*
 no (= nego) *sed*, *at*
 nobeden, noben *nullus* 3, *nemo*
 (*inīs*)
 noč *nox*, *ctis*
 noga *pēs*, *pedis*
 nor *insānus* 3
 norec *stultus*, *ī*
 nos *nāsus*, *ī*
 nositi *ferre*, *portāre*, *gerere*
 notranji *intestīnus* 3; *interior*,
ius (Tracija)
 novoizvoljen *designātus* 3 (kon-
 zul)
 nrav *ingenium*, *ī*, *mōs*, *mōris*
 nravnost *mōrēs*, *um*
 nuditi *praebere*
 Numidija *Numidia*, *ae*, pokrajina
 afriška

Numidijan, Numidec *Numida*, *ae*
 numidski gen. subst. *Numida*, *ae*
 in *Numidia*, *ae* ali *Numi-*
dicus 3.

○.

O! o! heu!

o, ob *dē*, (ob določeni uri) *ad*,
 ob času *temporibus*; ob morju,
 reki *ad*; ob vznožju gore *sub*
radicibus montis

oba *uterque*, *ambō*; z obeh
 stranij *utrimque*, *ab utraque*
parte

občevanje *cōnsuetūdō*, *inīs*

občina *civitas*, *ātis*

občni *commūnis*, *e*; *pūblicus* 3
 (*salūs*)

občudovanje *admīrātiō*, *ōnis*

občudovati *admīrārī*; pas. gl.
 § 226. 1. op., ali: *admīrātiōne*
adficī

obdariti *dōnāre*, obdarjen (s čim)
praeditus 3

obdati, obdajati, *circumdāre*

obdelavati *colere*

obdolžba *crīmen*, *inīs*

obdolžiti *arguere*, *īnsimulāre*;
accūsāre

obed *cēna*, *ae*

obedovati *cēnāre*

običaj *mōs*, *mōris*, *cōnsuetūdō*,
inīs

obilen *frequēns*, *entis* (v obilnem
 številu)

obilje *cōpia*, *ae*, tudi plur.

obilo *abundē*

obilovati *abundāre*, *redundāre*

obirati *obtrēctāre*

obiti *circumīre, circumvenīre*;
strah obide *inōādēre, incōdēre,*
capēre

objadrati *circumvōhī*

objokovati *dēflēre*

obkladati *cumulāre*

obkoliti *obsidēre*

obkrožen (od orožnikov) *stā-*
pātus 3

obkrožiti, obkroževati, *circum-*
venīre, circumdāre

oblačilo *vestis, tis; vestimentum, ī*

oblačiti *induēre § 221.*

oblak *nūbēs, is*

oblast *potestās, ātis; potentia, ae*
(suī), imperium, ī, diciō, ōnis;
sebe v oblasti imeti *suī com-*
potem esse; ne imeti v oblasti
nōn compotem esse, impotentem
esse; v svojo oblast spraviti
diciōnis suae facēre

obleči, oblečem *induēre § 221.*

obleči, oblegati *obsidēre, circum-*
sedēre, oppūgnāre

obleganje *obsidiō, ōnis, oppū-*
gnātiō, ōnis

obleka *vestis, is, vestitus, ūs*

obljuba *pollicitātiō, ōnis*

obljubiti *prōmittēre, pollicērī*

obložen (težko) *impeditus 3*

obnemoči *succumbēre, pod čim*
§ 220.

obnoviti *renovāre*

oborožiti *armāre; induēre arma*

obotavljati se *cunctārī*

obračati *vertēre, convertēre*

obravnavati *gerēre*

obrežje *ōra, ae*

obrniti *vertēre, convertēre*; obrniti
se *vertēre sē*; obrniti se do
koga *adire § 208. b.*

obseda *obsidiō, ōnis, oppūgnātiō,*
ōnis

obseg *circuitus, ūs*

obsegati *amplectī*

obsevati *cōnsērēre*

obsoditi, -sojati *damnāre, con-*
demnāre, multāre

obstati *cōnsistēre*

obstopiti *circumsistēre*

obupati, obupavati *dēspērāre*

obvestiti koga *certiōrem facēre*
aliquem, o čem § 213. b.

obžalovati *paenitet; miseret*

ocean *Ōceanus, ī*

oče *pater, tris*

očetomorec *parricīda, ae*

očetov *paternus 3*; gen. subst.
pater, tris

očitati *vertēre, tribuēre, dāre*
(vitiō, crīminī)

od *ā, ab; ē (ex), dē; prae (= za-*
radi, v nikalnem stavku)

odbiti, odbijati, *repellēre; repu-*
diāre (pogoj)

oddaljen *longinquus 3*; -biti *abesse,*
dīstāre

oddelek *pars, tis*

Odej *Ōdēum, ī*, poslopje v Atenah,
namenjeno tekmovanju glas-
benikov in pesnikov

odélo *vestitus, ūs*

odeti, odevati *induēre, vestīre*

odgnati, odganjati, *repellēre*

odgovoriti *respondēre*

oditi *abire, exire*; (-iz boja)
discēdēre, excēdēre; proficisci

odkar *postquam, ex quō*
 odkoder *unde*
 odkrhniti *abrupere*
 odkritosrečno *sincere, liberē*
 odlašati *differre, ducere* (— dan za dnem)
 odleteti, —letavati *avolare*
 odličen, *nobilis, e (genus), praestans, antis; eximius 3; excellens, entis; praeclarus 3*
 odlikovati se *anteire, antecedere, praecedere, praestare, excellere*
 § 108. c.
 odločiti *decernere*
 odločno *acriter*
 odmetati *proicere*
 odmevati *resonare*
 odnesti, odnašati *auferre*
 odpasti (= izneveriti se) *deficere, desciscere*
 odpeljati *deportare, auferre, —se avēhi*
 odpluti (*classe, nave*) *proficisci, avēhi, ancoras solvere ab, ex* (odkod)
 odposlati *dimittere*
 odpotovati *proficisci; egrēdi* (z doma)
 odpovedati se *abdicare se*
 odpravljati *tollere*
 odpreti *aperire*
 odprt biti *patere*
 odpustiti, —puščati, *ignoscere; condonare* (krivico)
 odpuščenje *venia, ae*
 odriniti *proficisci; castra movere*
 odsekati *amputare*
 odsevati *elucere, perlucere, effulgere*

odsloviti *dimittere*
 odsoten *absens, entis*
 odsotnost *absentia, ae; absens, entis*
 odstopiti *concedere, —od česa desistere*
 odstraniti *removere, submovere*
 odtod *hinc, inde; relat. tudi unde*
 odvesti *abducere, abripere, deducere (in campum)*
 odvsod *undique*
 odvzeti *adimere, eripere, abrogare* (poveljnstvo)
 ogenj *ignis, is*
 ogibati se *vitare, fugere*
 ogledati *inspicere, explorare*
 ogleduh *speculator, oris*
 Oglej *Aquilēia, ae*, mesto, 35 km severno od Trsta
 ogniti se *vitare, evitare (aliquid)*
 ognjen *igneus 3*
 ogovor *oratio, oris*
 ogovoriti *alloqui*
 ograditi *circumdare*
 ohraniti *servare; conservare; tenere* (v spominu)
 oj! *heu!*
 oklicati *edicere*
 oko *oculus, i*, pred očmi *in conspectu*
 okoli *circā, circum, circiter* (pri števnikih)
 okoliščina *tempus, oris*
 okoreti *consenscere*
 okraj *ager, gri*
 okras *ornamentum, i*
 okrasiti *exornare, ornare*

okrepčati se *sē recreāre, sē re-
ficēre*

okrog *circum, circū*

okrutnost *crūdēlītās, ātis*

Oktavijan *Octāviānus, ī, (Au-
gustus, ī)*, cesar rimski

oktober *Octōber, bris (bre)*

Olimpijada *Olympias, adis, mati
Aleksandra Vel.*

Olimpljan *Olympius, ī, priimek
Periklejev*

oliva *olea, ae; olīva, ae*

omagovati *succumbēre § 220.*

omejiti *continēre*

omikan *ērudītus 3; doctus 3*

omožiti se *nūbēre*

ondi *ibi*

oni *is, ille*

onkraj *trāns*

opeka *later, eris, laterculus, ī*

opevati *carmine (carminibus) ce-
lebrāre*

opirati se *nīti*

opisati *dēscribēre, perscribēre*

opleniti *diripēre, expoliāre*

opomin *monitus, ūs, admonitus, ūs*

opomniti, opominjati *monēre, ad-
monēre, commonefacēre, hortārī*

oporoka *tēstimōnium, ī*

opozoriti *monēre, commonefacere*

opravek *negōtim, ī, mūnus, eris*

opravljeni (službo) *fungī, facēre
(mysteria)*

opravljen lahko *expeditus 3*

oprostiti *absolvēre (kazni); libe-
rāre*

opustošiti *vastāre*

oral *iūgerum, ī (mera)*

oratar *arātor, ōris*

orel *aquila, ae*

Orgetorig *Orgetōrix, īgis, knez
helveški*

Orhomenec *Orchomenius, ī, sta-
novnik mesta Orhomena v
Beociji*

oropati *spoliāre, privāre (vītā)*

orožje *arma, ōrum*

orožnik *armātus, ī*

os *āxis, is, m.*

osamljenost *sōlitūdō, inis*

osel *asimus, ī*

oskrniti *violāre (iūra)*

oslabiti *dēbilitāre, frangēre*

oslepiti *reddēre caecum*

ostajati *manēre, remanēre*

ostali *cēterī, ae, a; reliquī, ae, a*

ostanki *reliquiae, ārum*

ostati *manēre*

ostaviti *relinquēre*

oster *ācer, ācris, ācre (sēnsus);
acūtus 3*

ostrmeti *obstupēscēre*

ostroga *calcar, āris*

osvoboditelj *vindex, icis*

osvoboditi *liberāre, in libertātem
vindicāre*

osvojiti *capēre, expūgnāre, oc-
cupāre*

ošaben *superbus 3; priimek*

Tarkvinija, sedmega kralja
rimskega

ošabnost *superbia, ae, insolentia,
ae, arrogantia, ae*

oskropiti *adspergēre*

otok *īnsula, ae*

otresti *excūtēre*

otrok *īnfāns, antis; puer, ī; plur.
liberī, ōrum*

Ovidij *P. Ovidius* (*i*) *Nāsō*, *ōnis*
pesnik rimski, pregnan v Tome
ob Črnem morju, kjer je tudi
umrl

ovirati (pri prehodu) *prohibēre*
(§ 245 K 2.)

ozdraviti, -ljati *medērī*

ozek *angustus* 3

ozemlje *fīnēs*, *ium*

ozidje *moenia*, *ium*, *mūrī*, *ōrum*

ozirati se *respicēre*, na kaj *ali-*
quid § 207. 1. op. 2.

oznanjevalec, -lka, *nūntius*, *i*,
nūntia, *ae*.

P.

Pa *autem*, *vērō*, *sed*, *at*

pač *vērūm*; pač pa *immō* *vērō*

pahniti *dēicēre*, *praecipitāre*; -iz
senata *movēre* *senātū*

palača (kraljeva) *domus* (*ūs*)
rēgia, *ae*, ali samo *rēgia*, *ae*

pamet *mēns*, *mentis*, *ratīō*, *ōnis*
pameten *prūdēns*, *entis*

pamtivek, od pamtiveka *post*
hominum memoriam

Par *Paros* (*Parus*), *i*, otok v
Egejskem morju

Parid *Paris*, *idis*, sin Prijamov,
povzročitelj trojanske vojne

Parmenijon *Parmeniō*, *ōnis*, voj-
skovodja Aleksandrov

Partenon *Parthenōn*, *ōnis*, krasno
svetišče deviške boginje Palade
Atene v Atenah

pasti (padem) *cadēre*, *occidēre*;
v bitki (*in*) *proeliō*, (*in*) *aciē*

pasti (pasem) *pāscēre*

paša *pāstus*, *ūs*

patricij *patricius*, *i*

Patrokel *Patroclus*, *i*

Pavzanija *Pausaniās*, *ae*, spar-
čanski kralj

paziti *spectāre*, na kaj *aliquid*
pečanje *studium*, *i*

pečati se *studēre*; *sē* *dāre*, *operam*
dāre *alicui* *reī*

pečatiti *obsīgnāre*

pečina *rūpēs*, *is*

pehota *exercitus* (*ūs*) *pedester*,
tris; *peditātus*, *ūs*

peljati *dūcēre*

Pelopida *Pelopidās*, *ae*, vojsko-
vodja tebljanski

peloponeški *Peloponnēsiacus* 3

Peloponez *Peloponnēsus*, *i*, *f.*,
južni del Grecije

Peloponežan *Peloponnēsius*, *i*

pergamski *Pergamēnus* 3; gen.
subst. *Pergamum*, *i*, (*Perga-*
mus, *i*), kraljestvo azijsko

Periklej *Periclēs*, *is*, vojskovodja
in največji državnik atenski

Perzepola *Persepolis*, *is*

Perzija *Persis*, *idis*, dežela per-
zijskega kraljestva

Perzijan *Persa*, *ae*

perzijski *Persicus* 3; gen. subst.
Persae, *ārum*

pes *canis*, *is*

pesen *carmen*, *inis*

pesnik *poēta*, *ae*

peš = z nogami

peščica *manus*, *ūs*

pešec *pedes*, *itis*

peta, za petami biti *subsēquī*

picenski *Picēnus* 3

pičel *exiguus* 3, *parvus* 3

pijača *pōtiō*, *ōnis*
 pijan *ebrius* 3
 Pindar *Pindarus*, *ī*, slavni grški
 pesnik, rojen v Tebah.
 Pir *Pyrrhus*, *ī*, kralj epirski
 Pirej *Piraeus*, *ī*, pristanišče
 atensko
 pirejski gen. subst. *Piraeus*, *ī*
 pirenejski *Pyrēnaeus* 3
 pisatelj *scriptor*, *ōris*; *rērum*
gestārum scriptor (zgodopisec)
 pisati *scribere*, *litterās dāre*, *mit-*
tere § 218. 1. op.
 piskati *tibiūs canēre*
 pismo = po pismu *per litterās*
 pismo *litterae*, *ārum*, *epistula*, *ae*;
 sveto- *litterae sanctae*
 Pitagora *Pythagorūs*, *ae*, mo-
 drijan z otoka Sama, okoli
 l. 570. pr. Kr. r.
 Pitak *Pittacus*, *ī*
 pivo *cerevisia*, *ae*
 plačati *solvere*, *pendere*
 plačilo *mercēs*, *ēdis*, *praemium*, *ī*
 plamen *flamma*, *ae*
 plamenica *fax*, *facis*
 planinci *Alpicī*, *ōrum*
 planiti *irruere*, *dēcurrere*, *sē prōi-*
cere, *sē dēicere*; *sē immittere*
(in hostēs); *sē praecipitare* (*in*
flūmen);
 Plateje *Plataeae*, *ārum*, mesto
 v Beociji
 Platejec *Plataeēnsis*, *is*
 Platon *Platō*, *ōnis*, slavni filozof,
 učenec Sokratov
 plebejec *plēbēius*, *ī*; plur. ple-
 bejci tudi *plēbs*, *is*
 pleme *stirps*, *stirpis*

plemenit *nōbilis*, *e*; *generōsus* 3
 plemenitnik *nōbilis*, *is*; *optimātēs*,
ātum
 plemstvo *nōbilēs*, *ium*; *optimātēs*,
um
 plen *praeda*, *ae*
 pleniti *rapere*
 plesati *saltare*
 plod *frūgēs*, *um*; *fructus*, *ūs*
 ploden *frūgifer*, *fera*, *ferum*;
fertilis, *e*
 pluti okoli *circumvēhī*, – ob *prae-*
tervēhī
 po *post*, *per*; *ad* (*voluntātem*
vērītātem); *secundum* (*lēgēs*);
ā (*ab*) (nazvati po čem); *ē* (*ex*)
 (spoznati); *dē*; je po kom *āctum*
est dē
 pobeda *clādēs*, *is*
 pobegniti *fugere*, *effugere*, *cōn-*
fugere (*kam*); – nazaj *refugere*
 pobiti *caedere*, *occidere*, *inter-*
ficere, *obtruncare*, *vincere*, *prō-*
sternere, *prōfligare*
 pobitje *clādēs*, *is*
 pobjoj *caedēs*, *is*
 pobožnost *pietās*, *ātis*, *religiō*,
ōnis
 pocepati *dēcidere*
 početi *agere*, *facere*
 počitek *quiēs*, *ētis*
 počivati *quiescere*, *requiescere*
 pod *sub*, *subter*, *infrā*
 podaja *fidēs*, *eī*
 Podalirij *Podalirius*, *ī*, sin Esku-
 lapijev, zdravnik pred Trojo
 podariti *dōnare*
 podati se *cōnferre sē*, *subire*,
adire; – v kaj § 208. b.

podel *humilis, e*
 podeliti, —deljevati *dāre, tribuēre*
 podirati *dēlēre, rescindēre*; — do
 tal *aequāre solō*
 podjarmiti *opprimēre, subigēre*
 podjetje *suscipēre*
 podjetje (vojaško) *expeditiō, ōnis*
 podkupiti *corrumpēre (pecūniā)*
 podkupnost *pecūnia (ae) capta, ae*
 podkupovanje volilcev *ambitus, ūs*
 podlaga *fundāmentum, ī*
 podleči *succumbēre*
 podnebje *caelum, ī*
 podnetiti *ignem (ignēs) sūbicēre*
alicui
 podoba *imāgō, inis*
 podoben *similis, e*
 podpirati *iuvāre, adiuvāre*
 podpoveljnik *lēgātus, ī*
 podreti *dēlēre, rescindēre (pon-*
tem), dissolvēre; — do tal
aequāre solō
 podvreči *sūbicēre, subigēre*; — se
subire, čemu § 208. b.
 podvzeti *suscipēre*
 podzidek *substrūctiō, ōnis*
 podžigati *incendēre, accendēre*
 poganjati se za kaj *petēre (cōn-*
sulātum)
 pogibel (pogin) *interitus, ūs*;
perniciēs, eī; excīdium, ī (urbis)
 poginiti *perire, interire, cadēre*
 pogled *adspectus, ūs*
 pogodba *foedus, eris, pāctum, ī*
 pogoj *condiciō, ōnis*
 pogoreti *dēflagrāre*
 pogosten *crēber, crēbra, crēbrum*
 pogovarjati se *collōquī*
 pograbiti *comprehendēre*

pogrešati *dēsiderāre*; (= biti brez
 česa) *carēre, indigēre*
 poguba *perniciēs, eī*
 poguben *perniciōsus 3*
 pogum *animus, ī*
 pogumen *fortis, e, animōsus 3*
 pohajati *frequentāre (bōrilnico)*
 pohištvo *supellēx, supellēctilis*
 pohlep *cupiditās, ātis*
 pohlepen *cupidus 3; avidus 3*
 pohod (vojniški) *expeditiō, ōnis,*
iter, itineris
 pohoten *libīdinōsus 3*
 pohvala *laus, dis*
 poiti *dēficēre*
 poizvedeti *explōrāre*
 pojedina *epulae, ārum*
 pokazati *ostendēre, mōnstrāre*;
 pokazati se (v duševnem po-
 menu) *sē praestāre, sē praebēre*
 poklicati *vocāre, dēvocāre (od*
kod); nazaj- revocāre (domov);
 — v domovino *restituēre; ar-*
cessēre (na pomoč)
 pokopati *sepelire*
 pokoriti, pokoravati se *parēre,*
oboedire, obtemperāre; sē sūbi-
cēre
 pokorščina *officiūm, ī*
 pokrajina *prōvincia, ae, regiō, ōnis*
 pokriti *tegere; velāre, operire*
(caput)
 pokrivalo *tegimentum (ī) capitis*
 polagati *pōnēre, locāre, collocāre*;
 — na kaj *impōnēre*; — nazaj
repōnēre
 polastiti se *potiri*
 poldne (poldan) *merīdiēs, eī*
 poleg *secundum*

polemarh *polemarchus*, *ī*, oni
 izmed devetih arhontov, ki
 je imel skrbeti za vojaštvo
 poletje *aestās*, *ātis*
 poljana *campus*, *ī*
 polje *ager*, *grī* (= njiva); *campus*
ī (= poljana)
 poljedelec *agricola*, *ae*
 poljedelstvo *agricultūra*, *ae*
 poln *plēnus* 3, *refertus* 3
 polnoč *media* (*ae*) *nox*, *ctis*
 polovica *dimidium*, *ī*
 položaj *rērum condiciō*, *ōnis*;
 hud- *tempus*, *oris*
 polt *color*, *ōris*
 polubarbarec *sēmibarbarus*, *ī*
 Poluk *Pollūx*, *ūcis*, brat Kastor-
 jev, znan rokoborec
 pomagati *iuvāre*, *adiuvāre*
 pomakniti se *prōgrēdi*, *prōcēdere*
 pomanjkanje *inopia*, *ae*
 pomlad *vēr*, *vēris*; pomladi *vēre*
 pomneti *meminisse*, *memoriā te-
 nēre*; kar ljudje pomnijo *post
 hominum memoriam*
 pomnjiv *memor*, *oris*
 pomnožiti *augēre*
 pomoč *auxilium*, *ī*; (*ops*), *opis*
 (*ferre*); z božjo pomočjo *dūs
 iuvantibus*
 pomoči *iuvāre*, *adiuvāre*
 pomočnik, -ica *adiutor*, *ōris*,
adiutrix, *icis*
 pomoriti *interficere*, *occidere*
 pomorski *maritimus* 3, *nāvālis*,
e (*pūgna*)
 pomorščak *clāssiārius*, *ī*
 Pompej *Pompēius*, *ī*, vojskovodja
 in triumvir rimski

Pomponij *T. Pomponius*, *ī*, s
 priimkom *Atticus*, *ī*, jako
 izobražen, plemenit Rimljan
 pomuditi se *commorārī*
 ponašati se *glōriārī*
 ponižen *modestus* 3
 ponoči *noctū*
 ponočujoč *comissabundus* 3 (*co-
 missārī*)
 ponosen *ēlātus* 3 *aliquā rē*
 pontski *Ponticus* 3; gen. subst.
Pontus, *ī*
 ponuditi *offerre*
 popačen *perditus* 3, *corruptus*
 popačiti *corrumpere*
 poper *piper*, *eris*
 popisati *dēscribere*
 popivati *pōtare*
 poplava *inundātiō*, *ōnis*
 popolnem *omniū*, *plānē*; - pre-
 magati *fundere ac fūgare*
 popraviti *restituere* (zidovje); *re-
 parare* (ladje)
 poprej *ante*, *anteā*, *prius*
 porabiti *ūtī*
 poravnati *compōnere*
 poraz *clādēs*, *is*
 poročilo *commemorātiō*, *ōnis*
 poročnik *nūntius*, *ī*
 porušenje *excidium*, *ī*
 porušiti *dēlere*, *diruere*; - do
 tal *aequare solō*
 posadka *praesidium*, *ī*
 posamezni, posamezniki *singulī*,
ae, *a*
 poseben *singulāris*, *e*, *praeci-
 pius* 3; posebno *imprimis*,
praecipue
 posinoviti *adoptare*

poskriti *abdĕre, abscondĕre*
 poskusiti, -šati *cōnārī, tentāre*
 poslanec *lēgātus, ī*
 poslati, *mittĕre*; naprej *praemittĕre*
 posloplje *aedĕs, ium, aedificium, ī*
 posluhnuti, *obsĕquī, parĕre*
 poslušalec *audiĕns, entis*
 poslušati *audĕre*
 poslušen *oboediĕns, entis; modestus 3*; - na besedo *dictō audiĕns*
 posluževati se (česa) *ūtī*
 posnemati *imitārī*
 posoda *vās, vāsis*; plur. *vāsa, ōrum*
 pospeševati *augĕre, accelerāre; mātūrāre*
 posredovalec, - alka *effector, ōris, effectrix, icis*
 postati, postajati *fierī, existĕre, evādĕre*
 postaven (= postavno določen) *lēgitimus 3*
 postaviti *pōnĕre, collocāre, statuĕre, facĕre, exstruĕre* (žrtvenik); *instruĕre (aciem)*, -koga za kaj *īnstituĕre, cōstituĕre*; - na čelo *praeficĕre*; - nasproti *oppōnĕre*; - se kam *cōsistĕre*; - nasproti *obsistĕre*; - na mesto koga *substituĕre in locum aliacūius*
 posuti *cōsternĕre*
 posvečen *sacer, sacra, sacrum*
 pošiljati gl. poslati
 pošten *honestus 3*; (= pravičen) *probus 3*; poštenjak *homo (vir) probus*
 poštenost *probitās, ātis, honestās, ātis*; *integritās, ātis*

pot *via, ae, iter, itineris*
 pôt, potû *sūdor, ōris*
 potegovati se (za kaj) *studĕre*
 potem *postĕā, deinde*; malo - *paulō post*; potem ko *postquam, cum*
 potemtakem *quārĕ, quam ob rem, propterea, itaque, idcirco*
 Potideja *Potidaea, ae*, grška naselbina na polotoku Kalcidici
 potlakati *sternĕre*
 potikati se *vagārī*; -preko *per-vagārī*
 potnik *viātor, ōris*
 potnina *viāticum, ī*
 potolažiti *cōsōlārī*
 potomci (potemci) *posterī, ōrum*
 potop *diluvies, ēi*
 potopiti *dĕmĕrgĕre*
 potovati *iter facĕre, proficiscī*
 potrditi *probāre (fidem), confirmāre*
 potreba *necessitūdō, inis*
 potreben *necessārius 3*
 potrebovati *egĕre, indigĕre*
 potres (zemlje) *terrae mōtus, ūs*
 potresti *adspĕrgĕre* (z moko)
 potreti *frangĕre*
 potrošiti *cōsūmĕre*
 potrpežljiv *patiĕns, entis*
 potrpežljivost *patientia, ae*
 potuhnjenost *simulātīō, ōnis*
 poučiti, poučevati *docĕre, īnstituĕre*
 pouk *disciplīna, ae*
 povedati *dicĕre*
 poveličevati *laudibus efferre*
 povelje *imperium, ī*; na povelje *iūssū, proti povelju iniūssū*

poveljnik *imperātor*, *ōris*; *prae-*
fectus, *ī* (mesta); pri nerimskih
 narodih *praetor*, *ōris*
 poveljniški *imperātōrius* 3
 povodenj *inundatiō*, *ōnis*
 povrniti se *reverti*, *redire*
 povsem *plānē*, *omnīnō*; *omnibus*
partibus
 povsod *ubique*
 povzdigniti *ēvehēre*, *efferre*; (= po-
 množiti) *augere*; — se od pro-
 pada *ā cāsū sē erigere*
 povzpeti se *pervenire*
 povzročevati *parere*, *facere*
 povzročitelj *auctor*, *ōris*
 pozabiti, —ljati *obliviscī*
 pozabljivost *obliviō*, *ōnis*
 poznavanje *cōgnitiō*, *ōnis*
 pozno *sērō*, *tardē*; pozneje *po-*
steā, *post*
 pozvati *arcessere*, *pōstulāre*, *prō-*
vocāre, *revocāre*
 prah *pulvis*, *eris*
 prav *rēctus* 3, *vērus* 3; prav do
ūsque ad; o pravem času *in*
tempore, *suō tempore*
 pravica *iūs*, *iūris*; (= pravičnost)
iūstitia, *ae*; po pravici *iūre*,
rēctē, *meritō*
 pravičen, pravičnik *iūstus* 3
 pravičnost *iūstitia*, *ae*
 praviti *dicere*; pravi *inquit*, *ait*
 pravo *iūs*, *iūris*
 pravoznanec *iūris (e) cōsultus*, *ī*
 pravoznanstvo *iūris disciplīna*,
ae, *iūris scientia*, *ae*
 prazen *vacuus* 3; (= ničemuren)
inānis, *e*

praznik *dies (diēi) festus*, *ī*, *sol-*
lemnis
 praznoveren *superstitiōsus* 3
 prebitek, imeti na prebitek *abun-*
dāre, *redundāre*, *adfluere*
 prebiti (kazen) *perferre*
 prebivalec *incola*, *ae*
 prebivati *habitāre*, *incolere*, *ver-*
sārī; v srcu *in esse animō*
(animīs)
 prebosti *trānsfigere*, *cōnfodere*
 prečitati *perlegere*, *persolvere*
 pred *ante*; *prae*; *prō*; *apud* (*iū-*
dicēs)
 predaja *deditiō*, *ōnis*
 predati *trādere*
 predel *regiō*, *ōnis*
 predimek *praenōmen*, *inis*
 predlog *cōsiliūm*, *ī*
 predložiti (zakon) *ferre*
 predmesten *suburbānus* 3
 predniki *māiores*, *um*
 predno *priusquam*, *antequam*
 predolg *nimius* 3
 predreti *perrumpere*
 predrzen *audāx*, *ācis*
 preganjalec *insectāns*, *antis*
 preganjati *persēqui*
 pregnanstvo *exsiliūm*, *ī*
 pregnati *pellere*, *dēpellere*; *ex-*
pellere
 pregovor *prōverbium*, *ī*
 pregovoriti *persuādere*
 pregreha *peccātum*, *ī*; *dēlictum*, *ī*
 prehiteti *praecurrere*
 prehod *trānsitus*, *ūs*
 prej, preje, *ante*, *antēā*, *prius*
 prejeti, prejemat *accipere*
 prejšnji *pristinus* 3

prekaniti *fallere*; *dēcipere*
prekašati *superare*; *praestare*,
antestare, *praecedere*, *excellere*
§ 108. c.

preklati *discindere*

preko *per* (mesta); *in* (preko
reke most narediti); *trans*;
praeter (nade); *ultra* (možnosti),
supra (mere)

prekoračiti *transgredi*, *transire*

prekositi gl. prekašati

premagati *superare*; *vincere*

premalo *parum*

premda *quamquam*; *quomōis*
(s konjektivom)

premetenost *astutia*, *ae*

premisljati *reputare*, pri sebi-
secum

premisljen *consideratus* 3

premnog *nimius* 3

premoči *valere*

premožen *opulentus* 3

premoženje *fortūnae*, *arum*; *fa-*
cultatēs, *um*, *opēs*, *um*

prenašati *ferre*, *perferre*, *tol-*
rare

preobilen *supervacaneus* 3

preobjesti se *satiēte perimī*

preobložen *occupatus* 3

preostati, -stajati *reliquum esse*,
superesse

prepad *saltus*, *ūs*

prepeljati, -avati *trādūcere*, *trans-*
dūcere; - se *trāicere*

prepevati *cantare*

prepír *discordia*, *ae*; *contrō-*
versia, *ae*

prepovedati *vetare*, *interdicere*

prepozno *sero*

preprečiti komu (dovažanje)
intercludere aliquem (*com-*
meatū)

prepričati koga (pred sodiščem)
convincere

preprost *simplex*, *icis*, *sincerus* 3

prepustiti *permittere*

presegati *antecedere*, *praecedere*,
superare

preseliti se *dēmigrare*

prestol *solium*, *i*; = kraljestvo
rēgnum, *i*

prestolnica *rēgia*, *ae*, *sēdēs*, *is*,
ali skupaj *sēdēs* (*is*) *rēgia*, *ae*

prestopiti *dēficere* (od ... h komu,
§ 207. op. 1.); *transcendere*,
neglegere (*lēgem*)

prestrašiti *perterrere*

pretekkel *praeteritus* 3

preteklost *vetustās*, *ātis*

pretiti *imminere*, *impendere*;

- komu s čim *minārī*, *mini-*
tārī alicui aliquid

pretor *praetor*, *ōris*

pretrpeti kazen *poenās dare*,
luere, *pendere*, *solvere*

preudarnost *prudentia*, *ae*; *cōn-*
silium, *i*

preveč *nimius* 3; adv. *nimis*

prevelik *nimius* 3

previden *prudēns*, *entis*; *cautus* 3

previdnost *prudentia*, *ae*; *cōn-*
silium, *i*

prevzeten *superbus* 3; *insolēns*,
entis

prevzetnež (*homo*) *superbus*, *in-*
solēns

prevzetnost *superbia*, *ae*; *arro-*
gantia, *ae*

prezirati *contemnere*
 prežati *spectare*, na kaj § 207.
 op. 2.
 preživeti *superesse* § 220., *superstitem esse* § 222. op. 3.
 pri *apud, ad, penes; per (deos)*
 pribežališče *asylum, i; confugium, i*
 pribežati *confugere*
 pričakovati *expectare*; preje (hitreje), nego so pričakovali § 247. op. 4.
 pričeti *suscipere (opus, laborem)*
 prid *commodum, i, emolumentum, i*,
 priden *diligens, entis, studiosus* §;
sedulus §
 pridobiti, -bivati *parare; comparare; conciliare, parere*;
 - za svoje mnenje *perducere ad suam sententiam*
 pridružiti *adiungere*; pridružiti se *sē applicare ad*
 pridrviti *ingrere*
 pridržati *retinere*
 priganjanje *impulsus, us*
 prignati *agere*
 prigovarjati *persuadere*
 prihajati *advenire, adventare; venire*
 prihiteti *contendere; accurrere*
 prihod *adventus, us*
 priimek *cognomen, inis*
 prijatelj *amicus, i; gostinski-hospes, itis*
 prijateljica *amica, ae*
 prijateljstvo *amicitia, ae*
 prijati *placere, ne prijati displicere*
 prijazen *amicus* §

prijeten *iucundus* §, *gratus* §
 prijeti (v sovražnem pom.) *adoriri, aggredi*; -koga z vojsko *bellum inferre alicui*
 prikazati se *apparere; venire (augurium)*
 prikladen *aptus* §; *idoneus* §
 prikleniti na-se *devincire sibi*
 priklopiti se *sē applicare*
 prikrivati *celare*
 prikupiti se *in gratiam alicuius inire*
 prileteti *advolare*
 prilizovalec *adulator, oris*
 prilizovanje *adulatio, onis*
 priljubiti si kaj *adamare aliquid*
 priljudnost *comitas, atis, affabilitas, atis*
 priložnost *occasio, onis*
 primanjkovati *desse, deficere; egere, indigere*
 primer, na primer *ut, velut*
 primera, v primeri *pro, prae* (= pred)
 primerjati *comparare, conferre*
 primikati se *accedere*
 primorski *maritimus* § (mesto)
 prinesiti *adferre*
 priobčiti, priobčevati (komu) *communicare*
 pripadati *esse (partis)*
 pripetiti se *accidit, contingit, evenit*
 pripisati, -ovati *dare, ducere, tribuere, vertere; referre ad* (Bogu)
 pripleniti *capere; diripere*
 pripluti *appellere (classem, navem) ad, ali alicui rei; advenire, pervenire*

priporočiti *commendāre*
 pripovedka *fābula, ae*
 pripovedovati *nārrāre, trādere*
 pripraven *aptus 3, idōneus 3*
 pripraviti, pripravljati *parāre,*
comparāre; (potnino) *quaerere*
 pripravljen *parātus 3*
 prirojen *innātus 3*
 priseči, prisegati *iūrāre*
 prisega *iūs iūrandum, iūris*
iūranti
 prisiliti *cōgere*; - k pokorščini
 - *ad officium redire*
 prisotnost *praesentia, ae*; *prae-*
sens, entis
 pristajati *deceat*; ne pristaja *dē-*
deceat; *esse* z gen.
 pristanišče *portus, ūs*
 pristati z brodovjem k *clāssem*
(cum clāsse) appellere ad
 pristaviti *addere, ādicere*
 pristopiti *adire, accēdere, venire*
 pristevati *adnumerare (alicui)*
 priti *venire, advenire*; - na pomoč
succurrere; - v slabo ime *in-*
fāmiā adspergi, infāmia ad-
spergitur alicui
 pritožiti se *conquēri, quēri*
 pritrditi *adsentiri*
 privaditi se (čemu) *adsuefiēri,*
adsuēscere
 privedi *adducere, prōducere*
(exercitum in aciem); - nazaj
reducere
 privzemati *adhibere*
 prizadejati, -deti *inferre (iniuriās)*
 prizadeva *studium, i*
 prizadevanje *contentiō, ōnis*
 prizadevati si *operam dare*

prizanesti, -našati *parcere*
 priznati *cōfiteri*
 prizor *adspectus, ūs*
 prizvati *adhibere*; *arcessere*
 prodati *vendere* (pas. le: *ven-*
ditus, drugo od gl. *vēneō, ire*);
 - v sužnost *vendere sub corōnā*
 prodreti *irrupere*; prodreti
 skozi *perfringere aliquid, per-*
rumpere (per) aliquid
 proglašiti koga za kaj *dēclārare,*
iūdicare (hostem)
 proklet *nefarius 3, nefandus 3*
(nōmen)
 propad *dēminutiō, ōnis (mōrum)*;
cāsus, ūs
 propasti *labi, dilabi*
 Propileje *Propylaea, ōrum*, krasno
 stopnišče atensko, ki je vodilo
 iz mesta na vrh Akropole
 propretor *prōpraetor, ōris*
 proročišče *ōrāculum, i*
 prositi *orare, petere, pōscere*;
 milo, ponižno prositi *supplicare*
 proslaviti *illūstrare, nōbilitare*
 prost *simplex, icis*; *liber 3*;
vacuus 3; - biti česa *vacare*;
 prosti narod *plēbs, plēbis,*
vulgus, i
 prostak *miles (itis) gregarius, i*
 prostodušen *liber 3*
 prostodušnost *libertās, ātis*
 prostor *spatium, i*
 prostovoljno *suā sponte*
 prošnja *prex, precis*; na prošnjo
rogātū
 Protagora *Prōtagorās, ae*, grški
 filozof za Perikleja in So-
 krata v Atenah

proti *contrā, adversus, versus; ergā; sub; in; proti volji (koga) iniūssū; proti svoji volji invītus* 3
 prsi *pectus, oris*
 prst (prsti) *terra, ae*
 prvak *prīnceps, ipis*
 prvaštvo *prīncipātus, ūs*
 prvi *prīmus* 3; (izmed dveh)
alter, a, um, prior, us
 psovanje *contumēlia, ae*
 psovati *maledicēre*
 ptica *avis, avis*
 Ptolomej *Ptolomaeus, ī, ime*
 mnogih egiptovskih kraljev
 Publij *Pūblius, ī (P.), predimek*
 rimskih moških oseb
 puhel *vānus* 3
 Punec *Poenus, ī, Kartazan*
 punski *Pūnicus* 3
 pustinja *regiō inculta et dēserta*
 pustiti, puščati *relinquēre*
 puščica *sagitta, ae.*

R.

Raba *ūsus, ūs*
 Rabirij *G. Rabirius, ī, rimski*
 senator
 rabiti *ūtī; adhibēre* (zdravilo);
 - za kaj (= potreben biti) *per-*
tinēre ad
 rad *libenter, libēns, entis; rajsi*
 hoteti *mālle*
 radodarnost *mūnificentia, ae*
 radovati se *dēlectārī, gaudēre,*
laetārī
 radovoljno *suā sponte*
 rana *vulnus, eris*
 ranjen, ranjenec *vulnerātus* 3,
saucius 3

rast *statūra, ae*
 rasti *crēscēre*
 raven *rēctus* 3
 ravnati s kom *cōnsulēre* § 223.
 op. 1.; - se po kom *imitārī*
 ravnodušen *aequō animō*
 ravno isti *īdem, eadem, idem;*
 ravno tako - kakor *nōn minus*
 - *quam; - toliko totidem*
 ravnokar *modo*
 raz *dē*
 razbežati se *diffugēre*
 razburjenost (duha) *animus, ī;*
 (v vojni) *tumultus, ūs*
 razdejati *dēlēre, diruēre, ēvertēre*
 razdeliti *dividēre*
 razglasiti *dēclārāre* (koga kot
 kaj); *pervulgāre*
 razgovarjati se *disputāre; collōquī*
 razhod *discēssus, ūs*
 razkazovanje *ostentātiō, ōnis*
 razkošen *lūxuriōsus* 3
 razkošje, razkošnost *lūxuria, ae*
 razkriti *patefacēre (cōniūrātiōnem)*
 razkropiti *dispergēre*
 različen *varius* 3; *dissimilis, e,*
dispār, aris
 razlikovati se *abhorrēre, differre,*
discrepāre § 245. op. 1.
 razliti, -livati *diffundēre, effun-*
dēre; - se diffundī, effundī
 razloček je *interest* § 220.
 raznesti *differre, perferre; dif-*
fundēre (fāma), dispergēre (nō-
men)
 razorožiti *exuēre armīs*
 razpadati *dilābī*
 razpravljati (o čem) *disputāre,*
disserēre

razprostirati se *patēre*
 razprtija *discordia*, *ae*
 razsajati *grassārī*, *saevire*
 razsodnost *cōnsilium*, *ī*
 razsvetljevati *collūstrāre*, *illū-*
strāre
 raztakati *diffundere*
 raztegnati se *patēre*
 razum *mēns*, *mentis*
 razuzdan *dissolūtus* 3
 razuzdanost *libīdō*, *inis*
 razvalina *ruīna*, *ae*
 razven *praeter*; razven tega
praetereā
 razviti *explicāre*; (= izobraziti)
excolere (*artem*)
 razžaljenje veličanstva *laesa* (*ae*)
 (*laedere*) *māiestās*, *ātis*
 rdeč *rūber*, *bra*, *brum*; Rdeče
 morje *mare Rūbrum*
 reč *rēs*, *reī*
 reči *dīcere*; reče, rekel je *inquit*, *ait*
 red *ōrdō*, *inis*; bojni red *aciēs*, *ēī*
 redok *rārus* 3, *singulāris*, *e*
 rediti *alere*
 redko *rārō*
 Regul *Rēgulus*, *ī*, priimek rodu
 Atilijevega; odličen posebno
 M. Atilij Regul, ki je kot konzul
 in poveljnik v Kartagini v ječi
 poginil
 rejnica *nūtrīx*, *īcis*
 rek *dictum*, *ī*
 reka *flūmen*, *inis*, *fluvius*, *ī*
 Rem *Remus*, *ī*, brat Romulov,
 ustanovitelj Rima
 Ren *Rhēnus*, *ī*
 res, resnično *vērē*, *profectō*

resnica *vēritās*, *ātis*, *vērūm*, *ī*;
 v resnici *rē vērā*
 resnicoljuben *vēritātis diligēns*,
entis
 resničen *vērū* 3; *sincērus* 3
 rešiti *servāre*, *liberāre*
 riba *piscis*, *is*
 Rim *Rōma*, *ae*
 Rimljan *Rōmānus*, *ī*
 rimski *Rōmānus* 3, ali gen. subst.
Rōmānī, *ōrum*
 robstvo *servitūs*, *ūtis*
 rod *genus*, *eris*, *gēns*, *gentis*;
locus, *ī* (nizek)
 Rod *Rhodus*, *ī*, otok in mesto
 ob jugovzhodnem obrežju Male
 Azije
 rodbina *genus*, *eris*; *gēns*, *gentis*,
familia, *ae*
 roditelji *parentēs*, *um*
 roditi se *nāsci*
 rodoviten *fertilis*, *e*; *frūgifer*,
fera, *ferum*
 rodovitost *fertilitās*, *ātis*
 rogati se *lūdere*
 rojak *cīvis*, *is*; *populāris*, *is*
 rojen *nātus* 3
 r. = rojstvo: pred Kristovim roj-
 stvom *ante Christum nātum*;
 po Kr. r. *post Christum nātum*
 roka *manus*, *ūs*
 rokav (= ustje reke) *ōstium*, *ī*
 Romul *Rōmulus*, *ī*, sin Martov in
 Rejin, ustanovitelj mesta Rima
 rop božji *sacrilegium*, *ī*
 ropanje *rapīna*, *ae*
 ropar *latrō*, *ōnis*
 rotiti *obsecrāre*
 rudnik *metallum*, *ī*, *metalla*, *ōrum*.

S.

S *cum*; *ē* (*ex*); *ā* (*ab*); *dē*
sad *fructus*, *ūs*

Sagunčani *Saguntīnī*, *ōrum*

Sagunt *Saguntum* (*us*), *ī*, mesto
v Hispaniji

Salamina *Salamīs*, *īnis*, otok ob
Atiki

salaminski *Salamīnius* 3, *apud*
Salamīna (*em*)

Salustij *C. Sallustius* (*ī*) *Crispus*,
ī, zgodopisec rimski

sam (= nihče drug) *sōlus* 3;
ūnus 3; *ipse* 3

samoljuben *amāns* (*antis*) *suī*,
suō commodō serviēns, *entis*

samoljubje = ljubezen do (sa-
mega) sebe § 230. op. 1.

samovolja *libidō*, *inis*

Santoni *Santonēs*, *um*, narod
galski

Sarmatje *Sarmātēs*, *ium*, narod
v severovzhodni Evropi

Scil *Scylēs*, *is*, kralj scitski

Scila *Scylla*, *ae*, pečina v Me-
sinskem prelivu

Scipijon (*P. Cornēlius*, *ī*) *Scīpiō*,
ōnis, priimek rodú Korneli-
jevcev, posebno odlična med
njimi dva s priimkom *Afri-*
cānus māior in *minor*

Scitje *Scythae*, *ārum*, veliki narod
v severovzhodni Evropi in so-
sednji Aziji

scitski gen. subst. *Scythae*, *ārum*
sedaj *nunc*

sedeti *sedēre*; - na čem *īnsidēre*
alicui rei

sedež *sēdēs*, *is*

sedlo (gorsko) *iugum*, *ī*

Sekvanci *Sēquanī*, *ōrum*, mo-
gočen keltski rod v Galiji

sekvanski *Sēquanus* 3

selišče *sēdēs*, *is*; *domicilium*, *ī*
semtertja *pāssim*

senat *senātus*, *ūs*

senca *umbra*, *ae*

Senoni *Senonēs*, *um*, galski narod

Servij *Servius*, *ī*, rimski predimek

Sest *Sēstus*, *ī*, traško mesto ob
Helespontu

sestajati *cōnstāre*

sestercij *sēstertius*, *ī*, najnavad-
nejši rimski srebrni novc,
(dvajset avstr. vinarjev)

sesti *cōnsidēre*, *residēre*

sestra *soror*, *ōris*

setev *seges*, *etis*

seveda *scīlicet*

Severno morje *Ōceanus* (*ī*) *Ger-*
mānicus, *ī*

severovzhod *septentriō* (*ōnis*) *et*
oriēns (*entis*) *sōl*, *sōlis*

severovzhodni *inter septentriōnēs*
et orientem sōlem spectāns

seznaniti se s kom *cōgnōscēre*
aliquem

sežgati *cremāre*, *concremāre*

shajati se *convenīre*

sicer *quidem*; *ceterum*

Sicilija *Sicilia*, *ae*, otok ob južni
Italiji

Sicilijan *Siculus*, *ī*, stanovnik
otoka Sicilije

sicilski *Siculus* 3; gen. subst.
Sicilia, *ae*

Sidon *Sidōn*, *ōnis*, f., sed. Saida,
najstarejše mesto feniško

Sidonec *Sidōnius*, ī
 sidro *ancora*, ae
 sijajen *clārus* 3, *māgnificus* 3
 sijati *lūcēre*, *fulgēre*
 sila *vīs*; *rōbur*, *oris*
 silen *vehemēns*, *entis*, *ingēns*, *entis*;
gravis, e
 siliti *cōgēre*, *adigēre* (*ad iūs iū-*
randum)
 silno *vehementer*, *summā vī*
 Simonid *Simonidēs*, is, pesnik
 grski
 sin *filius* ī
 sinek *filiolus*, ī
 Sirakuze *Syrācūsae*, *arum*, glavno
 mesto sicilsko
 Sirakužan *Syrācūsānus*, ī
 Sirija *Syria*, ae, pokrajina Male
 Azije
 sirski gen. subst. *Syria*, ae
 Sirin *Sirinnus*, ī, suženj Temi-
 stokejev
 siromak *pauper*, *eris*, *miser* 3
 siromaštvo *paupertās*, *ātis*
 skala *saxum*, ī
 skalina *scōpulus*, ī
 skitati se *pālārī*
 skladati se *cōnsentire*, ne- *dis-*
sentire
 skleniti, sklepati *dēcernēre*, *sta-*
tuēre, *cōstituēre*; (mir, zavezo)
facēre, *inire*, *conciliāre*; *iungēre*
(amīcitiā); (življenje) *obire*
 § 208. b.
 sklep *cōnsilium*, ī; delati, storiti
 - *inire*; *cōnsultum*, ī (senatov);
scītum, ī (narodov)
 skop, skopuh *avarus* 3
 skoro *ferē*, *prope*

skozi *per*
 skrb *cūra*, ae
 skrbeti *cūrāre*, *cōnsulēre*, *prōspi-*
cēre, *prōvidēre* (*salūtī*) § 223.
 skrit *occultus* 3
 skriti *occulēre*, *condēre*, *recondēre*
 skruniti *violāre*, *polluēre*
 skupaj *ūnā*
 skupen *commūnis*, e
 skupnost *societās*, *ātis*
 skupščina *comitia*, *orum*, *conciō*,
ōnis
 skusiti, skušati, gl. *izkusiti*, *iz-*
kušati
 slab, slaboten *dēbilis*, e, *infir-*
mus 3, *imbecillus* 3; *malus* 3
 (po nravnosti)
 sladek *dulcis*, e
 slaj imeti *sapēre*, *resipēre*; - po
 čem § 210. c.
 slava *glōria*, ae, *laus*, *dis*, *fāma*,
 ae, *honor*, *ōris*
 slaven *glōriōsus* 3, *clārus* 3, *il-*
lūstris, e, *excellēns*, *entis*, *celeber*,
bris, *bre*
 slaviti *celebrāre*; zmagoslavje
 slaviti *triumphārī*
 slavohlepen *glōria*, ae in *avidus* 3
 slediti *sēquī*; željno - *sectārī*
 slep *caecus* 3
 slišati *audire*
 sloga *concordia*, ae
 slon *elephantus*, ī
 slovesen *sollemnis*, e
 sloveti *flōrēre*; *excellēre*
 slovstvo *litterae*, *arum*
 sluga *servus*, ī
 služabnik *servus*, ī; *famulus*, ī

služba *mūnus, eris, magistrātus, ūs*; častne službe *honōrēs, um*; državna- *rēs (rei) pūblica, ae* služiti *servīre*
 smatrati *habēre, dūcēre, existimāre*
 smejati se *rīdēre*
 smeti *licēre, posse*
 smili se *miseret*
 smola *pix, picis, f.*; bitūmen, *inis* (zemeljska)
 smrad *odor, ōris*
 smrdeti *sapēre*
 smrt *mors, tis*; (= usmrčenje) *nex, necis*; *caput, itis* (ob-
 soditi na-)
 smrten, smrtnik *mortālis, e*; smrtna kazen *supplicium, ī*; *caput, itis*
 sniti se *convenīre*
 snovati *mōlīrī*
 sočutje *miserīcordia, ae*
 sodba *iūdicium, ī*; (črepinjska) *suffrāgium, ī*
 soditi *iūdicāre, existimāre, arbitrārī*
 sodnik *iūdex, icis*
 sodrug *socius, ī*
 sodržavljan *cīvis, is*
 sofist *sophistēs, ae*, učitelj zgovornosti in filozofije
 Sofoklej *Sophoclēs, is*, slavni grški tragik (pesnik žaloiger)
 soglasje *cōnsēnsus, ūs*; *voluntās, ātis (patrum)*
 Sokrat *Sōcratēs, is*, znani modrijan atenski
 solnce *sōl, sōlis*
 solnčni gen. subst. *sōl, sōlis*

Solon *Solō (Solōn), Solōnis*; zakonodajec atenski
 solza *lacrima, ae*
 someščan *cīvis, is*
 soproga *uxor, ōris*
 sorodnik *propīnquus, ī*
 sorodstvo *propīnquitās, ātis*
 sosednji *fīnitimus 3*; *vīcīnus 3*
 soteska *angustiae, ārum*
 sovraštvo *odium, ī*; *invidia, ae*
 sovražen *inimīcus 3*; *hostīlis, e* ali gen. subst. *inimīcus, ī, hostis, is*
 sovražiti *ōdisse*; pas. sovražen biti § 226. 1. op.
 sovražnik *inimīcus, ī, hostis, is*
 spanje *somnus, ī*
 Sparčan *Spartānus, ī*
 Sparčanka *Lacaena, ae*
 spati *dormīre*
 spis *scriptum, ī*; *liber, librī*
 spisati *scribēre, cōscribēre*
 sploh *omnīnō*
 spodobi se *decet*; ne spodobi se *dēdecet*
 spodobnost *honestās, ātis*
 spomenik *monumentum, ī*
 spomin *memoria, ae*
 spominjati koga *admonēre, commōnēre*; *commonefacēre*
 spominjati se *meminisse, reminiscī*
 spopad *concurus, ūs*
 sporočiti, sporočati *nūntiāre*; *prōdēre, trādēre*
 sposoben *aptus 3*; *idōneus 3*
 sposobnost *indolēs, is*
 spoštovati *colēre, diligēre*; *venērārī (magistrum)*
 spotoma *ex itinere*

spoznati, -avati *cōgnōscere*, *reperire*, *invenire*; *intelligere*
 spraviti *iniciere* (v strah) § 220;
 - v svojo oblast *dicionis suae*
facere; spraviti se s kom *in*
grātiām redire cum aliquō
 spredaj, od spredaj *ā fronte*
 sprejeti, sprejemati *accipere*, *ex-*
cipere (aquam), *recipere* (pod
 streho)
 spremljati *comitari*, *prōsequi*
 spremljevalec *comes*, *comitis*
 spremstvo *comitatus*, *ūs*
 spretnost *facilitas*, *ātis*, *facultas*,
ātis (kot svojstvo); *ars*, *tis*
 (izvežbanost)
 sprevod (slovesen) *pompa*, *ae*
 sprijeti se *congrēdi*
 sprva *initiō*
 sram biti *puget*
 sramota *ignōminia*, *ae*; *dēdecus*,
oris, *probrum*, *i*; *puđor*, *ōris*
 sramoten *turpis*, *e*
 sramotiti *obtrēctare*
 sramovati se *puget*
 sramožljivost *puđor*, *ōris*
 srce *animus*, *i*; *mēns*, *mentis*
 srčen *animōsus* 3
 srčni gen. subst. *animus*, *i*
 srd *ira*, *ae*
 srdit *atrōx*, *ōcis*
 srditi se *irāsci*
 srebrn *argenteus* 3
 srebro *argentum*, *i*
 sreča *fortūnā*; *beātitudō*, *inis* ali
rēs secundae, *rēs prosperae*
 srečen *fēlix*, *icis*, *beātus* 3; *se-*
cundus 3 (*cāsus*, *proeliūm*); *prō-*
sper 3

srečevati *occurrere*
 sredi *medius* 3
 središče *sēdēs*, *is*
 sredstvo *rēs*, *reī*
 stadij *stadium*, *i*, mera za dol-
 žine (okroglo 200 metrov)
 stalen *stabilis*, *e*; *firmus* 3
 stan *locus*, *i*, *ordō*, *inis* (*equester*,
senātorius)
 stanovati *habitare*; *incolere* (n. pr.
 - *īnsulam*)
 stanovitnost *cōstantia*, *ae*; *sta-*
bilitās, *ātis*
 star *vetus*, *eris*; (= starodavni)
antiquus 3; stari vek *an-*
tiquitās, *ātis*; star (po letih)
nātus 3 § 214. 2.; starejši
māior
 starec *senex*, *is*
 starejšina *pater*, *is* (= senator)
 starejšinstvo *senātus*, *ūs*
 starinstvo *antiquitās*, *ātis*
 stariši *parentēs*, *um*
 starodaven, -vnik, *vetus*, *eris*,
antiquus 3
 starodavnost *antiquitās*, *ātis*
 starost (pózna) *senectūs*, *ūtis*;
 (= doba) *aetās*, *ātis*
 stati *stare*; *cōstare* (= veljati);
 - na strani *adesse*; - okoli *cir-*
cumstare (aliquem)
 stavbenik *architectus*, *i*
 staviti *pōnere*, *statuere*
 steber *columna*, *ae*
 stebrišče *porticus*, *ūs*
 stekati se *cōfluere*, *concurrere*
 steza *sēmita*, *ae*
 stiska *periculum*, *i*, *angustiae*,
arum

stiskati *premère*
 stojk *Stōicus*, *ī*, privrženec neke
 filozofske šole
 stoletje *saeculum*, *ī*
 stolp *turris*, *is*
 stopati pred *anteāre*, *antecēdère*,
praecēdère § 208. c.
 stopiti v *intrāre*, *ingrēdī*, *cōn-*
scendère (na ladjo); – nasproti
occurrère
 storiti *facère*, *reddère*; storiti
 smrt § 208. b.; – sklep *inīre*
 § 208. b.
 strah *terror*, *ōris*, *metus*, *ūs*,
timor, *ōris*
 strahopetnost *ignāvia*, *ae*
 stran *latus*, *eris*, *pars*, *tis*; na
 strani stati komu *adesse*; od
 strani *ā* (*ab*) *latere*; od vseh
 strani *undique*
 stranka *factiō*, *ōnis*; *pars*, *tis*
 (tudi plur.)
 strankarstvo *factiō*, *ōnis*
 strast *cupiditās*, *ātis*, *libidō*, *inis*
 strašljiv, strašljivec *ignāvus* 3
 Straton *Stratō*, *ōnis*, moško
 osebno ime, vladar sidonski
 straža *vigilia*, *ae* (nočna); *statiō*,
ōnis (postojanka); na straži
 ležati gl. ležati
 stražnik *cūstōs*, *ōdis*; (telesni)
satelles, *itis*
 streha *tectum*, *ī*
 streljaj *ictus*, *ūs*
 stresti *executère* (*currū*)
 strežnik *minister*, *trī*
 strm *arduus* 3
 strmeti *mīrārī*, *admīrārī*; *stupère*
 stragost *sevērītās*, *ātis*

stroški, na državne stroške *pūblicē*
 strup *venēnum*, *ī*
 studenec *fōns*, *tis*
 stvar *rēs*, *reī*
 Stvarnik *creātor* (*scil. mundi*),
ōris
 Sula *Sulla ae*, diktator rimski
sulica hasta, *ae*
 Suze *Sūsa*, *ōrum*, mesto in zimska
 prestolnica perzijskih kraljev
 suženj *servus*, *ī*
 suženjski *servīlis*, *e*
 sužnjevat *servīre*
 sužnost *servitūs*, *ūtis*; v sužnost
 prodati *sub corōnā vendère*
 svariti *monère*, *admonère*
 Svebi *Suēbī*, *ōrum*, narod ger-
 manski
 svečenik *sacerdōs*, *ōtis*
 svest *cōnsciūs* 3
 svēt, svetā *mundus*, *ī*; = vse
 dežele (rimske) *orbis terrārum*;
 kje na svetu? nikjer na svetu
ubi terrārum? *nūsqvam ter-*
rārum
 svet, svēta *cōnsilium*, *ī*
 svet adj. *sanctus* 3; *sacer*, *cra*,
crum
 svetišče *templum* *ī*; *dēlūbrum*, *ī*
 svetiti komu *allūcère alicui*
 svetloba *lūx*, *lūcis*
 svetoskrunstvo *religiō* (*ōnis*)
violāta, *ae*, *sacrilegium*, *ī*
 svetovalec, svetovalka *cōnsultor*,
ōris, *cōnsultrīx*, *icis*
 svetovati *suādère* (*aliquid*)
 svirati *fidibus canère*
 svit *lūx*, *lūcis*
 svoboda *libertās*, *ātis*

svoboden *liber* 3; (= plemenit)
liberūlis, e (ars)
 svobodoljuben *libertās, ātis in*
amāns, antīs
 svoj *suus* 3; svojci *suī, ōrum*
 svojevolljno *suū sponte*
 svojski *suus* 3; svojsko je komu
esse z gen.

Š.

Šator *tabernāculum, ī*
 ščip *lūna (ae) plēna, ae*
 ščit *scūtum, ī; clipeus, ī*
 ščuvati *incitāre (ad)*
 še *etiam*; še ne *nōndum*; še o,
 še za (o času) *dē* § 264. 5.
 sega *mōs, mōris*
 šele *dēmum, primum*
 širina *lātitudō, inīs*
 širok *lātus* 3
 škoda *damnum, ī; dētrimentum, ī*
 škoditi, škodovati *obesse, nocēre*
 škodljiv *noxius* 3
 škrlat *purpura, ae*
 šteti *numerāre, putāre, dūcēre (in)*
numerō; koga za kaj - *aesti-*
māre; - komu za (v) kaj *tri-*
buēre, vertēre, dāre, dūcēre
 število *numerus, ī*
 štirijaški *quadrātus* 3.

T.

Ta *hic, haec, hoc*
 tabor *castra, ōrum*
 taisti *īdem, eadem, idem*
 tajiti *negāre*
 tak *tālis, e*
 takisto *ītem, tudī pron. īdem*

tako *sic, ita, itaque, tam, tanto-*
pere, adeō; in tako *itaque*;
 tako dolgo *tam diū*; tako -
 kakor *tam - quam*
 takoj *statim, cōnfestim*
 takraj *cis*
 talent *talentum, ī* (kakih 4800 k.
 a. v.)
 talnik *obses, idīs*
 tam *ibi*
 Tarkvinij *Tarquinius, ī*, ime dveh
 rimskih kraljev
 tarnati *lamentārī*
 Tarpejski *Tarpēius* 3 (*mōns, rū-*
pēs), ime severne strmine Ka-
 pitolijske
 Tarz *Tarsus, ī*, glavno mesto
 ciliško v Mali Aziji
 tat *fūr, fūris*
 tatvina *fūrtum, ī*
 Tavriški Kerzonez *Chersonēsus (ī)*
Taurica, ae, današnji polotok
 Krimski
 Tebe *Thēbae, ārum*, glavno mesto
 beoško
 Tebljan *Thēbānus, ī*
 tebljanski, tebski *Thēbānus* 3;
 gen. subst. *Thēbānus, ī* in
Thēbae, ārum
 teči *currēre; fluēre*; mimo -,
praeterfluēre; - navzdol *dē-*
currēre
 tedaj *tum, tunc*
 tehten *gravis, e*
 tekmičica *aemula, ae*
 tekmovati *certāre*
 tekočina *liquor, ōris*
 telesen gen. subst. *corpus, oris*
 telo *corpus, oris*

- telovadnica *palaestra*, *ae*; *gymnasium*, *ī*
- Temistoklej *Themistoclēs*, *is*, slavni državnik in vojskovodja atenski
- Tempe *Tempē*, nom. plur., (= dolina), lastno ime doline, po kateri teče reka Penej, med Olimpom in Oso
- temveč *sed*
- Teodor *Theodōrus*, *ī*, filozof
- ter *et*, *atque*, *ac*, *que*; ter ne *neque*, *nec*
- terjati *flagitāre*, *pōstulāre*
- Termopile *Thermopylae*, *ārum*, soteska med Tesalijo in Lokrido
- Tesalci *Thessalī*, *ōrum*, stanovniki dežele Tesalije
- Tesalija *Thessalia*, *ae*, vzhodni del severne Grecije
- tesalski *Thessalus* 3, *Thessalicus* 3
- Tespičani *Thespiēnsēs*, *ium*, stanovniki mesteca Tespij (*Thespiāe*, *ārum*) v južni Beociji
- Tevtoni *Teutonī*, *ōrum*, *Teutonēs*, *um*, germanski narod
- teža *pondus*, *eris*
- težava *difficultās*, *ātis*
- težaven *difficilis*, *e* (*tempus*)
- težek *gravis*, *e*; *difficilis*, *e*; težko prenašati *aegrē ferre*
- težiti *studēre*, - po čem § 211. 1.
- Tiberij *Tiberius*, *ī* (*Ti.*), predimek moških oseb; *Ti. Claudius* (*ī*) *Nerō ōnis*, cesar rimski
- Ticín *Ticīnus*, *ī*, severni dotok reke Pada
- Tigris *Tigris*, *idis* in *is*, ime reke azijske, izvira joče v Armeniji
- tik *ūxtā*
- tikati se česa *pertinēre ad*
- tilnik *cervīx*, *īcis*
- Timoleont *Timoleōn*, *ontis*
- Tir *Tyrus*, *ī*, mesto v Feniciji
- tir *cursus*, *ūs*
- tiranstvo *tyrannis*, *idis*
- Tirci *Tyrī*, *ōrum*, stanovniki Tira, pomorskega mesta feniškega
- tirski *Tyrius* 3, ali gen. subst. *Tyrī*, *ōrum*
- Tisafern *Tissaphernēs*, *is*, satrap perzijski
- tisti *is*, *ea*, *id*
- tja *eō*; tja do *ūsque ad*; *tenus*; tja v dan *in diem*
- tla *solum*, *ī*; *humus*, *ī*
- toda *sed*
- toga *toga*, *ae*, narodno vrhnje oblačilo rimsko, ogrinjalo
- togoten *īrācundus* 3
- togovati *maerēre*
- tolazba *sōlācium*, *ī*
- tolaziti *cōnsōlārī*
- tolik *tantus* 3
- toliko *tantum*; *tot* (po številu); toliko - kolikor *tantum - quantum*; *tot - quot*
- Toložani *Tolōsātēs*, *ium*, stanovniki v južni Galiji
- Tomira *Tomyris*, *is*, kraljica scitska
- torej *igitur*; *itaque*
- tostran *citrā*
- tostranski *cisalpinus* 3
- tovariš *socius*, *ī*; (v službi) *collēga*, *ae*

tovor *onus, eris*
 tovorni, tovarna ladja *nāvis*
onerāria; tovarna živina *ī-*
mentum, ī
 tožiti (o čem) *quēri, conquēri*;
 - koga *accūsāre, arcessere, reum*
facere, pōstulāre dē
 tožnik *accūsātor, ōris*
 Tracija *Thracia, ae*, dežela med
 Grecijo in Donavo, današnja
 Rumelija
 Tračan *Thrax, cis*, stanovnik
 Tracije
 Trajan *Trāianus, ī*, priimek
 M. Ulpija Trajana iz Hispanije,
 poznejšega cesarja rimskega
 trak (pri vencu) *taenia, ae*
 tram *tignum, ī*
 traški *Thracius 3*; gen. subst.
Thracēs, um
 travnik *pratum, ī*
 Trazibul *Thrasymbulus, ī*, povelj-
 nik in osvoboditelj atenski
 Trazimenski *Trasimēnus 3* (je-
 zero)
 trd *dūrus 3*
 trden *fīrmus 3*
 trdnjava *prōpugnāculum, ī*
 trdnost *fīrmitās, ātis*
 trdosrčnost *animus (ī) dūrus, ī*
 treba je *oportet, opus est*, ali
 opisna conjug. pas.
 Trebija *Trebia, ae*, dotok reke
 Pada
 trepetati *tremere, trepidare*;
 (pred kom) *horrere* § 209.
 tretjina *tertia (ae) pars, tis*
 trg (veliki) *forum, ī*
 trgovec (veliki) *negōtiātor, ōris*,

tribun *tribūnus, ī*
 trivogelnik *triangulus, ī*
 Troja *Trōia, ae*, znano mesto v
 Mali Aziji
 Trojanec *Trōianus, ī*
 trojni *triplex, icis*
 trpeti *pāti*; capere (*dētrimentum*)
 trpkost *acerbitās, ātis*
 trpljenje *malum, ī*; *dolor, ōris*
 truditi se *labōrāre, operam dare*
 truma *manus, ūs*; trume *cōpiae,*
arum
 tu, tukaj *hic*
 Tucidid *Thucydides, is*, slavni
 vojskovodja in zgodopisec
 atenski
 tudi *etiam, quoque*; tudi ne
neque, nec
 tuj aliēnus *3 (ab aliquō)*
 tujec *hospes, itis, peregrinus, ī*
 Tul *Tullus, ī (Hostilius, ī)*, kralj
 rimski
 Tulij *Tullius, ī (Servius Tullius)*,
 ime rimskega kralja, pozneje
 velikega rodú rimskega.

U.

Ubežati *effugere*
 ubiti *occidere, interficere*
 ubog, ubožec *pauper, eris*;
inops, is
 uboren *inops, is*
 uboštvu *paupertās, ātis*
 učen *doctus 3*; učenjak *doctus, ī*
 učenec *discipulus, ī*
 učenje *studium, ī*
 učenost *doctrina, ae*
 učiniti *perficere*
 učitelj *magister, trī*

učiteljica *magistra*, *ae*
 učiti *docēre*, pas. *īstituū*, *im-*
buū § 212. 1.; učiti se *discēre*
 udan *amāns*, *antis* (gospodarju)
 udariti (kam) *irrupere*; uda-
 riti se *cōnfigere*; - z vojsko
 na koga *bellum inferre* § 220.
 udati se (usodi) *cēdere*; (sovraž-
 niku) *sē dare*, *sē dēdere*, *sē*
trādere; *indulgere*
 udeleženec *socius*, *ī*
 udeležiti, udeleževati se *interesse*
 § 220.
 udreti (kam) *invādere* (*terram*,
in terram)
 ugajati *placere*; ne - *displicere*
 ugled *auctoritās*, *ātis*
 ugoden *iucundus* 3, *grātus* 3;
aequus 3 (*locus*), *prōsper* in
prōsperus 3 (*iudicium*)
 ugoditi *obsēquī*
 ugrabiti *eripere*
 uho *auris*, *is*
 uiti *effugere*
 ujet *captus* 3, *captivus* 3
 ujeti *capere*
 ujetnik, ujetnica *captivus*, *ī*,
captiva, *ae*
 ukanjevati *fallere*, *dēcipere*; uka-
 niti koga za kaj *fraudare*
aliquem aliquā rē
 ukaz *praescriptum*, *ī*, *praecep-*
tum, *ī*; brez ukaza *iniūssū*.
 ukazati *iubere*
 ukazeljen *discendī cupidus* 3
 ulica *via*, *ae*
 Uliks *Ulixēs*, *is*, slavni grški
 junak pred Trojo, znan po
 svoji zvitosti

uliti *fundere*, ulit iz bronā *ex*
aere fūsus 3, - *factus* 3
 umakniti se *cēdere*, *dēcēdere* (iz
 Numidije); - komu *locum dare*
alicui; - kam *recipere sē* (*in*
montem, *sinum*)
 umen (česa) *prūdēns*, *entis*
 umetelnik *artifex*, *icis*
 umetelnina (= umetelno delo)
artificium, *ī*
 umetelnost *ars*, *tis*
 umeti (= izkušeni biti) *callere*
 umik *receptus*, *ūs*; znamenje dati
 za umik *signum receptū dare*
 umikati se *cēdere*
 umor *nox*, *necis*; *caedēs*, *is*
 umoriti *occidere*, *interficere*, *per-*
cutere
 umreti, umirati *mōrī*, *mortem obire*
 uničiti *dēlere*, *corrumpere*, *per-*
dere; *opprimere* (*libertatem*)
 upasti *dēficere* (srce)
 upati *spērare*; upati si *audere*
 upepeliti *incendiō dēlere*
 upor *seditiō*, *ōnis*
 upravitelj *administrātor*, *ōris*
 upravljati *administrare*
 upreti se *resistere*
 uravnati *temperare* § 223 op. 1.,
īstituere (življenje)
 uredba *īstitutum*, *ī*
 usidrati *cōstituere* (*clāssem*)
 usmiljenje *miseriordia*, *ae*
 usmiljenost *miseriordia*, *ae*
 usmrtiti *interficere*, *interimere*
 usoda *sors*, *tis*, *fortūna*, *ae*; (ža-
 lostna) *cāsus*, *ūs*
 uspeh, brez uspeha *rē infectā*,
rēbus infectis

uspešno *prōsperē*
 uspevati *prōvenīre*
 ustanovitelj *conditor, ōris*
 ustanoviti *condēre, cōstituēre*
 ustaviti, ustavljati se *resistēre*
 ustnica *labrum, ī*
 ustrojiti (vojsko) *comparāre, pa-*
rāre
 ustvariti *creāre*
 utaboriti se *castra pōnēre*
 utrditi *mūnīre* (z zidovjem)
 utrjen *patiēns, entis*, proti čemu
 § 234
 utruditi *fatigāre, dēfatigāre*
 utrujen *fatigātus 3; dēfatigātus 3;*
fessus 3
 uveriti *persuādēre*
 uvesti, uvajati *indūcēre, intrō-*
dūcēre
 uživati *frui*.

V.

V *in; inter; v* (teku) *intrā*
 vabilo *invītātiō, ōnis*
 vaja *ūsus, ūs; exercitātiō, ōnis*
 vajen *adsuētus 3; cōnsuētus 3;*
 – biti *solēre, cōnsuēvisse*
 val *unda, ae*
 valiti *volvēre*
 varen *tūtus 3; – pred § 245. op. 2.,*
 264. 1.
 varih *cūstōs, ōdis; tūtor, ōris*
 (v pravnem pomenu)
 varovati *tuērī ab (ignōminiā)*
 varovati se *cavēre*
 vas *vīcus, ī*
 važen *gravis, e; māgnus 3*
 (rēs)
 včasih *interdum, nōnnumquam*

več *plūs, amplius; ne več nōn*
amplius, nōn iam
 večer *vespera, ae; vesper, ve-*
sperī
 večina *plērīque, plēraeque, plērā-*
que; māior, māxima pars
 večjidel (= večina) *plērūmque;*
plērīque, plēraeque, plērāque
 veda *dīsciplīna, ae*
 vedeti *scīre, nōvisse; ne vedeti*
nescīre, ignōrāre; – si mero v
 čem *moderārī § 223*
 vedež *vātēs, is*
 vedeževalec *fātīdicus, ī*
 vedno *semper, perpetuō*
 vedoma *sciēns, entis*
 vedoželjen *dīscendī cupidus 3*
 Veji *Vēi, ōrum*, mesto etrursko
 blizu Rima
 vek, stari vek *antiquitās, ātis;*
 na veke *in perpetuum, perpetuō*
 velblod *camēlus, ī*
 veleizdaja, veleizdajstvo *perdu-*
ellīō, ōnis; laesa (ae) māiestās,
ātis, ali samo *māiestās*
 veleti *iubēre c. acc. c. inf.*
 vletok *amnis, is*
 veličasten *praeclārus 3; grandis,*
e, (na videz) *māgnificus 3;*
 veličastno *māgnificē* (okrasiti)
 veličastvo *māiestās, ātis*
 velik *māgnus 3*
 velikanski *immānis, e*
 velikodušnost *māgnitūdō (inis)*
animī
 velikost *māgnitūdō, inis*
 veljati *valēre, vigēre; (= sma-*
 trati se) *habērī, existimārī*
 veljava *auctōritās, ātis*

- veljaven, najveljavnejši *princeps*,
ipis
 vendar *tamen, sed*; doklej vendar?
quoūsq̄ue - tandem?
 venec *corōna, ae*
 Venera *Venus, eris*, boginja
 rimska
 Venuzija *Venusia, ae*, mesto ob
 apulskem obrežju
 Ver *Verrēs, is*, ime zloglasnega
 propretorja sicilskega
 Vercingetorig *Vercingetorix, īgis*,
 kralj arvernski, ki je vodil
 l. 52. pr. Kr. r. poslednji vsta-
 nek Galcev proti Cezarju
 Vergilij *Vergilius, ī*, pesnik
 rimski
 verovati *crēdere*
 verz *versus, ūs*
 ves *omnis, e, cūctus 3; tōtus 3*;
 vse do *ūsq̄ue ad*
 vesel *laetus 3*
 veselica *voluptās, ātis*
 veseliti se *gaudere, laetārī*; ve-
 seliti (koga) *delectāre*
 veselje *gaudium, ī*; *voluptās*,
ātis; *laetitia, ae*
 veselost *alacritās, ātis*
 vesoljni *ūniversus 3*
 vest *cōnscientia, ae*
 vešč *peritus 3*; veščak *vir perī-*
tissimus
 Vezuv *Vesuvius, ī*, znana ogenj
 bljuvajoča gora v Kampaniji
 vežbati *exercere*; - se *exercērī*,
exercere sē, (v orožju *armīs*)
 vid *visus, ūs*
 videti *videre, intellegere*, videti
 naprej *prōvidere, prōspicere*
- vihar *tempestās, ātis*
 vijolica *viola, ae*
 vinjen *vīnolentus 3*
 vino *vīnum, ī*
 viseč *pēnsilis, e*
 viseti *pendere*
 visok *altus 3; excelsus 3 (statūra)*;
māgnus 3 (gledé cene); visoko,
 visje ceniti § 237.; višji *supe-*
rior, ius (vīs)
 visina (goré) *iugum (montis)*
 viteški *equester, tris, tre (ōrdō)*;
generōsus 3
 vlada *imperium, ī*
 vladalec, -ka *dominus, ī, do-*
mina, ae
 vladar *princeps, ipis*
 vladati *regnāre*; (= koga) *regere*
 vladoželjen *imperium, ī in cu-*
pidus 3
 vleči (= držati) s kom *rēbus*
alicūius studere
 vneti, vnemati se *exārdescere*,
īgnem concipere, (= nastati)
orirī
 vniti *introire*
 vnuk *nepōs, ōtis*
 voda *aqua, ae*
 voditeljica *dux, ducis*
 voditi *dūcere, regere (iuventūtem)*;
ferre (via, iter)
 vodnik *dux, ducis*
 vodnjak *puteus, ī*
 vodstvo, pod vodstvom koga
duce aliquō; (= hegemonija)
prīncipātus, ūs
 vojak *miles, itis*
 vojaški gen. plur. subst. *miles*,
itis

vojaštvo *rēs (reī) militāris*, *is*
 vojen gen. subst. *bellum*, *ī*
 vojevati *bellum gerere*; *bellāre*
 (vojno)
 vojna *bellum*, *ī*
 vojska *exercitus*, *ūs*
 vojskovati se *bellum gerere*
 vojskovodja (*belli*) *dux*, *cis*; *im-*
perātor, *ōris*
 volja *voluntās*, *ātis*, *arbitrium*, *ī*;
animus, *ī* (dobra, slaba v.)
 proti volji *iniūssū*; proti svoji
 volji *invītus* 3
 voljno *patienter*
 volkulja *lupa*, *ae*
 volna *lāna*, *ae*
 vonjava *odor*, *ōris*
 voz *plaustrum*, *ī*; *currus*, *ūs*;
carpentum, *ī*
 voziti *vehere*; mimo - *praeter-*
vehere; - se *currū vehi*
 vpliv *auctōritās*, *ātis*
 vprašati *rogāre*, *interrogāre*, *quae-*
rere; - za svet *cōsulere*
 vpričo *cōram*; in *cōspectū* (so-
 vražnikov)
 vračati se *reverti*
 vrata *porta*, *ae*
 vreči *iacere*, *cōnicere*; vreči pod
sūbicere § 220.; vreči se *sē*
prōicere
 vred (*ūnā*) *cum*
 vreden *dignus* 3
 vrezati, vrezavati *incidere*, *in-*
scribere
 vrh *vertex*, *icis*, *summus* 3
 vrhovni, vrhovna oblast, vrhovno
 poveljstvo *summum imperium*,
summa (ae) imperiū

vrh *strēnuus* 3, *bonus* 3 (*civis*)
 vrlina *virtūs*, *ūtis*
 vrnitev *reditus*, *ūs*
 vrniti *reddere*; - se *redire*, *re-*
verti
 vročina *calor*, *ōris*
 vrsta *ōrdō*, *inis (militum)*; bojna
 vrsta *aciēs*, *ēī*; (= pleme) *ge-*
nus, *eris*
 vrstnik *aequālis*, *is*
 vršiti (službo) *fungi*
 vrt *hortus*, *ī*
 vrtnar *olitor*, *ōris*; (*hortulānus*, *ī*)
 vsaj *quidem*
 vsak *quisque*, *quīvis*; *omnis*, *e*;
 vsako leto *quotannis*; vsak
 dan *cotīdiē*
 vsakdo *quisque*, *ūnusquisque*
 vsakoleten *annuus* 3
 vsakovrsten *omnium generum*
 vsakteri *quisque*, *ūnusquisque*,
quīlibet
 vsebina *sententia*, *ae*, *argumen-*
tum, *ī*
 vselej *semper*
 vsled *ob*, *propter*, *ex*; sam abl.
 vstati, vstajati *surgere*, *resur-*
gere
 Vulkan *Volcānus*, *ī*, bog ognja
 in kovačev
 vvajati *inducere*, *intrōducere*
 vvažati *importāre*
 vvesti *inducere*, *intrōducere*
 vzbuditi, vzbujati *excitare*, *mo-*
vere (admīrātiōnem); vzbuditi
 se *expergisci*, *somnō excitari*
 vzdigniti se z vojsko na koga
bellum inferre § 220.; - od kod
castra movere

vzdržati, vzdržavati *sustinēre*
(kaj); *abstinēre* (od česa), - se
abstinēre (*sē*)

vzeti *sūmēre*, *capēre* (*urbem*),
accipēre; - nase *subīre*; - s
seboj *dūcēre sēcum*; - za ženo
aliquam uxōrem dūcēre; - za
moža *nūbēre*

vzglavje *pulvīnar*, *āris*, *pulvī-*
nus, *ī*

vzglede *exemplum*, *i*

vzgoja *ēducātiō*, *ōnis*; *disci-*
plīna, *ae*

vzgojiti, vzgajati, vzgojevati *ēdu-*
cāre

vzhod *oriēns*, *entis* (*sōl*)

vzhodni gen. subst. *oriēns*, *entis*

vzklikniti *exclāmāre*, *clāmitāre*

vznožje (gore) *radicēs*, *um*

vzpostaviti *restituēre*

vzrasti *crēscēre*

vzrediti *ēducāre*

vzrok *causa*, *ae*

vztrajnost *cōstantia*, *ae*; *pa-*
tientia et labor

vzvīšen *ērēctus* 3; *excelsus* 3;
sublīmis, *e*.

Z.

Z gl. s

za *prō*; *ad*; *secundum*; *post*; *dē*;
(časovno) *tempore*, še za *dē*
(pri časovnih določilih)

zabava *voluptās*, *ātis*

zabosti se *incumbēre*, z mečem
§ 220. op. 1.

začetek *initium*, *ī*, ali s števn.
prīmus 3

začeti *incipēre*, *coepisse*; *com-*
mittēre (*proelium*), *inīre*
zadaj, od zadaj *ā tergō*

zadati, - dajati *īnicēre* (*metum*);
- *cōnsciscēre* (smrt)

zadeti (koga) *incidēre in*
zadnji *posterus* 3; *ūltimus* 3

zadobiti *comparāre*, *adīpīscī*
(s trdom); - zmago *reportāre*
victōriam (*dē*, *ex hoste*)

zadovoljen *contentus* 3

zadržavati, zadrževati *dētīnēre*,
retīnēre, - od česa *arcēre*, *pro-*
hibēre

zagledati *cōnspicēre*, *animad-*
vertēre

zagovarjati *dēfendēre*; (v prav-

nem življenju) *causam dīcēre*
zagovor *dēfēnsiō*, *ōnis*; *causa in*
dīcēre

zagrešiti *committēre*

zahod *occāsus*, *ūs*, *occidēns*, *entis*
(*sōl*)

zahteva *pōstulātiō*, *ōnis*, *pōstu-*
lātum, *ī*

zahtevati *pōscēre*, *pōstulāre*; *pe-*
tēre, *expetēre* (*praemium*), - na-
zaj *repetēre*, *repōscēre*

zahvala *grātia*, *ae*

zahvaliti koga *grātīās agēre alicui*
zajeti *capēre*

zakaj? *cūr*? (veznik = kajti) *nam*,
enim

zaklad *opēs*, *um*; *thesaurus*, *ī*,
gūza, *ae*

zaklicati komu *acclāmāre aliquem*
zakon *lēx*, *lēgis*

zakonit *lēgitimus* 3

zaleže *rēfert*

zaliiv *sinus, ūs*
 Zama *Zama, ae*, mesto afriško
 zaman *frūstrā*
 zamazati *interlinēre*
 zameniti *mūtāre, commūtāre,*
permūtāre aliquā rē § 250. op.
 zameriti se *incidēre in invidiam;*
 - zopet *recidēre in invidiam*
 zamolčati *praeterire silentiō*
 zamotati *irretire (laqueis)*
 zanašati se *cōfidere;* zanašajoč
 se na *frētus* 3 § 244. 4
 zanemarjati *neglegere*
 zanesljiv *certus* 3 (*amicus*)
 zaničevanje *contemptus, ūs*
 zaničevati *contemnere, despicerē;*
prō nihilō habere
 zanka *laqueus, ī*
 zapirati *claudere*
 zapiski *acta, ōrum*
 zapoditi v beg *vertere -, conver-*
tere -, cōnicere in fugam
 zapostaviti, -ljati *postpōnere*
 zapoved, zapovedovanje *impe-*
rium, ī
 zapovedati, zapovedovati *iubere,*
imperare
 zapovednica *imperātrix, icis*
 zapretiti *minārī, dēnūntiāre*
 zapustiti, -puščati *relinquere, dē-*
serere, dēstituere (brez po-
 moči); *dēficere* (= zmanjkati)
 zaradi *propter, causā, ob;* -tega
propterea, quam ob rem, eā dē
causā
 zarota *cōniūrātiō, ōnis*
 zarotnik *cōniūrātus, ī*
 zaseben *privātus* 3

zaseda *insidiae, ārum*
 zasesti *occupare;* - prestol *per-*
venire ad rēgnum
 zasledovati *investigare, persēqui*
(bellō)
 zasluga *meritum, ī*
 zaslužen *meritus* 3 (za *dē*)
 zasmehovati *irridere*
 zastran *dē*
 zastrupiti *venenō occidere*
 zato *propterea; quārē, quam-*
obrem
 zatorej *idcircō, ideō, quamobrem;*
itaque, igitur, proinde (pri
 izpodbujah)
 zatožiti *accūsare*
 zatrditi, -jevati *cōfirmare, ad-*
firmare
 zatreiti *opprimere*
 zaupanje *fidūcia, ae*
 zaupati *credere, cōfidere, com-*
mittere; zaupajoč *frētus* § 244. 4
 zaupen *familiaris, e;* *intimus* 3
 zavedati se (*česa*) *compos, otis*
in esse
 zavest *cōscientia, ae*
 zaveza *societas, ūtis, foedus,*
eris
 zaveznik *socius, ī*
 zavidati *invidere*
 zavisen biti *pendere,* (od koga
ex aliquō)
 zavist *invidia, ae*
 zavladati *invadere*
 zavzemati *possidere, tenere*
 zaznavati *percipere*
 zažgati *incendere*
 zbežati (kam) *cōfugere*
 zbog *propter*

zboleti za boleznijo *morbō implicārī*
 zbrati *colligere, congregāre*; zbrati se *convenire; sē congregāre* (o ladjah)
 zdavnaj *prīdem, dūdum*
 zdeti se *vidērī*
 zdrav *sānus* 3; (= zdravilen, zdravju koristen) *salūber, bris, bre*
 zdravilo *remedium, ī, medicāmentum, ī*
 zdravilstvo *medicīna, ae*
 zdraviti *medērī*
 zdravje *valētūdō, inīs; salūs, ūtis*
 zdravnik *medicus, ī*
 združiti, združevati *cōniungere*
 zdrževati se *temperāre* § 223. op. 1.
 zelišče *herba, ae*
 zelo *admodum, valdē, māgnopere*
 zemeljski gen. subst. *terra, ae*
 zemlja *terra, ae*
 zemljišče *ager, agrī*
 zemljiščni *agrārius* 3 (*lēx*)
 Zenon *Zēnō, ōnis* filozof iz Eleje in učitelj Periklejev
 zgoditi se *fiērī*
 zgodnji, v zgodnji mladosti *ineunte adolēscientiā*
 zgodopisec *scrīptor, ōris, rērum scrīptor*
 zgodovina *historia, ae*
 zgovornost *ēloquentia, ae*
 zgrabiti *comprehendere*
 zgradba gl. zgraditi
 zgraditi *aedificāre* (*clāssem, nāvem*), *extruere; facere* (most)
 zgražati se *horrere, perhorrēscere*; - pred čim (o čem) § 209.

zgruditi se *corruere*
 zibel *cūnae, ārum*
 zid, zidovje *mūrus, ī, moenia, ium*
 zidati *aedificāre*
 zimā *hiems, is*
 zimovati *hiemāre*
 zimovišče *hiberna, ōrum*
 zjediniti se *coalēscere*
 zjutraj *māne*
 zlagati se ne s čim *abhorrere ab aliquā rē*
 zlasti *praecipue, māximē, imprimis*
 zlat *aureus* 3
 zlato *aurum, ī*
 zlo *malum, ī*; (= napaka) *vitium, ī*
 zločin *scelus, eris*
 zlorabiti *abūtī*
 zmaga *victōria, ae*
 zmagalec *victor, ōris; superior, ōris*
 zmagalno znamenje *tropaeum, ī*
 zmagati *vincere*
 zmagoslavje *triumphus, ī*; - slaviti *triumphārī*
 zmagovit *victor, ōris, victrix, tricis; superior, ōris*
 zmeden *perturbātus* 3
 zmernost *temperantia, ae*
 zmoči *posse*
 zmeta *error, ōris*
 zmotiti se *errare*
 zmožnost *facultās, ātis* (govorniška); *ingenium, ī*
 značaj *mōrēs, um; ingenium, ī* (nestanoviten)

značajan *summā cōstantiā*
 znamenit *insignis, e, memorā-
 bilis, e*
 znamenje *signum, augurium, ī*
 (na nebu); (dobro) znamenje
ōmen, inis (bonum); zmagalno-
tropaeum, ī
 znan *nōtus 3*; znano je *cōnstat*
 znanje (= veda) *scientia, ae*;
nōtitia, ae
 znanost *disciplīna, ae, litterae,
 ārum*; *studium litterārum*
 znanstven gen. subst. *litterae,
 ārum*
 znatelj *perītus 3*; najboljši znatelj
perītissimus 3
 znati *scīre, ne znati nescīre*
 znositi *comportāre, cōnferre*
 znotraj *intrā*
 zob *dēns, dentis*; zobje (= zobovje)
mōrsus, ūs
 zoper *contrā*
 zopet *iterum, rŭrsus, dēnuō*
 zoprni *odiōsus 3*
 zor *lūx, lūcis*
 zora *Aurōra, ae*
 zrel *mātŭrus 3*
 zunaj *extrā*
 zunanji *exterus 3, externus 3*
 zvati *vocāre, appellāre*
 zvečer *vesperā, vesperi (vespere)*
 zver *fera, ae*; *bēstia, ae*
 zvest *fidēlis, e (memoria)*; *fī-
 dus 3*
 zvestoba *fidēs, eī*
 zvezati *cōniungere*
 zvezda *stella, ae*; *sīdus, eris*
 zvitost *calliditās, ātis*
 zvoditi *pellicere (ad), impellere.*

Ž.

Žal je *paenitet, miseret*
 žalitev *offēnsiō, ōnis*
 žaloigra *tragoedia, ae*
 žalost *dolor, ōris, tristitia, ae*
maeror, ōris (globoka);
 žalosten *miser 3*
 žalostiti *dolōre adficere*
 žalovati *dolere, lŭgere*
 že iam
 žeja *sitis, is*
 žejati *sitire, po čem § 210. c.*
 želeti *cupere, concupiscere, optare,
 studere, velle*
 želja *cupiditās, ātis*
 željen *avidus 3; cupidus 3; stu-
 diōsus 3*
 želod *glāns, glandis* (navadno
 plur.)
 žena *fēmina, ae; uxor, ōris*
 (= soproga)
 ženski *muliebris, e*
 žerjav *grūs, gruis*
 žgan *coctilis, e*
 žgoleč *gārrulus 3*
 žila *vēna, ae*
 žima *pīlus (ī) equīnus, ī*
 žito *frūmentum, ī; rēs (reī)*
frūmentāria, ae
 živ, za svojih živih dnij *vīvus 3*
 živahen *alacer, cris, cre*
 žival *animal, ālis; bēlua, ae* (ve-
 lika); (četveronoga) *quadrupēs,
 pedis*; (za žrtev) *hostia, ae*
 živalski gen. subst. *animal, ālis,*
bēstia, ae; živalska koža *pellis*
ferīna
 živeti *vivere*
 živilo *alimentum, ī, cibus, ī*

živina *armenta*, *ōrum*; *pecus*, *oris*
(ki se v čredah pase); to-
vorna - *iūmentum*, *ī*
živinski gen. subst. *pecus*, *udis*
živiti se *alĕre sē*, *vivĕre*, *vescī*
životopis *vīta*, *ae*

življenje *vīta*, *ae*; skleniti živ-
ljenje § 208. b.
životinja *animal*, *ālis*
žrtvenik *āra*, *ae*
žrtvovati *immolāre*
žužek *īnsectum*, *ī*.

